

Biblow

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: Σ.Ε.Υ.Π.

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Μετέχων Σπουδαστής : Σεραφεΐμ Κατοίκας
Υπεύθ. Εκπαιδευτικός : Γεωργία Ζαφειροπούλου

Πτυχιακή για τη λήψη πτυχίου στην Κοινωνική
Εργασία από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
της Σχολής Επαγγελματών Υγείας και
Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού
Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Πάτρας.

Π Α Τ Ρ Α 1991

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	644
----------------------	-----

Η Επιτροπή για την έγκριση της πτυχιακής εργασίας :

Υπογραφή :

Υπογραφή :

Υπογραφή :

Ευχαριστώ πολύ την καθηγήτριά μου
κ. Ζαφειροπούλου για την υπομονε-
τική της καθοδήγηση στην συγγραφή
αυτής της πτυχιακής μου εργασίας.

Αφιερώνω στη Μαρία..

Μου 'λεγε πως καπνίζουμε
 στ' Αλγέρι το χασίς
 και στα Αντεν πως χασεύοντας
 πίνουν την άσπρη σκόνη
 κι έπειτα πως φωνάζουμε
 και πως μονολογούν
 όταν η ζάλη μ' όνειρα
 περίεργα του κυκλώνει.

Μου 'λεγε ακόμη ότι είδε αυτός
 μία νύχτα που 'χε πει
 πως πάνω σε ότι εκόλπαζε
 στη πλάτη της θαλάσσης
 και πίσω θα του ετρέχανε
 γοργόνες με φτερά.
 - Ίαν πήρε στο Αντεν, μου 'λεγε,
 και συ θα δοκιμάσεις.

Νίκος Καββαδίας

(Απόσπασμα από το "Ένας νέγρος θεομαστής
 από το Τζιρπουτί")

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδες

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ .....

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ .....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ .....

- ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ .....

- ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ .....

- ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ - ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ .....

- ΟΡΙΣΜΟΙ .....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

- ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ .....

- ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ✓

ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

- ΤΟ 1ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ FORUM ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟ-
ΡΕΥΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (L.I.A.) - ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΤΟΥ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ .....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ .....

- ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ .....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ✓
ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ .....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ - ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ DR. Φ. ΖΑΦΕΪΡΙΔΗ ΣΤΟ 1ο
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ
ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΩΝ. ....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ .....

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας, είναι η παρουσίαση μερικών από τις τελευταίες απόψεις πάνω στο ζήτημα "ναρκωτικά" καθώς και η παρουσίαση στοιχείων γύρω από το Ολλανδικό Μαντέλο αντιμετώπισης, του τρόπου δηλαδή με τον οποίο αντιμετωπίζεται σήμερα, στην Ολλανδία κυρίως, το πρόβλημα "ναρκωτικά".

Παράλληλα ασχολήθηκα με το πρόβλημα και ιστορικά σε ό,τι αφορά την πορεία του, προσπαθώντας να δώσω κάποια στοιχεία για το πότε πρωτοεμφανίστηκαν ναρκωτικές ουσίες, πως χρησιμοποιήθηκαν στην αρχή και πότε κατέληξαν να αποτελέσουν τη σημερινή κοινωνική μάστιγα.

Το 1ο Παγκόσμιο FORUM της L.I.A. (LEGA INTERNAZIONALE ANTIPROIBIZIONISTA, Διεθνής Αντιαπαγορευτική Ένωση) αποτέλεσε μέρος της εργασίας μου και προσπάθησα να παρουσιάσω τις σημαντικότερες από τις απόψεις - θέσεις που παρουσιάστηκαν εκεί, παράλληλα μ' έναν σχολιασμό ο οποίος κατά την γνώμη μου θα φέρει προβληματισμό για εξαγωγή πιο ολοκληρωμένων συμπερασμάτων γι' αυτή τη μέθοδο.

Σε ό,τι αφορά την μεθοδολογία, το είδος της έρευνας ήταν το βιβλιογραφικό. Ο σκοπός της μελέτης ήταν να παρουσιαστούν μερικές από τις πιο σύγχρονες απόψεις για το πρόβλημα των ναρκωτικών και ιδιαίτερα ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζεται στην Ολλανδία σήμερα αυτό το πρόβλημα.

Ειδικότερα προσπάθησα :

A. Να κάνω μία ιστορική ανασκόπηση του προβλήματος όπως αυτό παρουσιάστηκε σ' ολοκληρή την πορεία της ανθρωπότητας.

απαντώντας στα ερωτήματα πότε πρωταχρησιμοποιήθηκαν ναρκωτικές ουσίες, πότε ανακαλύφθηκαν οι πρώτες απλές αλλά και οι πιο σύνθετες, ποιές ήταν οι πρώτες αντιδράσεις του εκάστοτε κράτους με τις νομοθετικές ρυθμίσεις που προώθησε. V

- Β. Να παρουσιάσω παλιούς και νέους ορισμούς από την σύγχρονη ιατρική, ψυχιατρική και ψυχολογική ορολογία, για τις λέξεις κλειδιά του προβλήματος.
- Γ. Να δώσω κάποια στοιχεία για τον σύγχρονο προβληματισμό πάνω στην αιτιολογία του θέματος, κυρίως μέσα από την επιστήμη της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας και της Κοινωνικής Εργασίας
- Δ. Να κάνω μία αναφορά στο γενικότερο σημερινό προβληματισμό για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, όπως απαγορευτική ή αντιαπαγορευτική πολιτική αντιμετώπισης.
- Ε. Να παρουσιάσω τα λίγα γραπτά στοιχεία που μιλούν για την αντιαπαγορευτική άποψη, κυρίως κάποια άρθρα εφημερίδων και τα πρακτικά του τελευταίου συνεδρίου της οργάνωσης, η οποία κατά κύριο λόγο διακηρύσσει και υποστηρίζει τη θέση που αντιτίθεται στην πολιτική καταστολής και αντιαπαγόρευσης ως μέσο λύσης του προβλήματος ναρκωτικά, δηλ. της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Ένωσης (L.I.A.).

Η προσπάθεια αυτή πιστεύω ότι θα είναι μία ελάχιστη προσφορά στην πληροφόρηση γύρω από το θέμα ναρκωτικά, αλλά ταυτόχρονα ο τομέας πληροφόρηση είναι ο σημαντικότερος, κατά τη γνώμη μου, για το υπό εξέταση πρόβλημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
- ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
- ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ
- ΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σημερινές κοινωνίες που με τόσο κόπο και προσπάθεια έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος, έχουν να επιδείξουν τεράστια επιτεύγματα, σημαντικές προόδους στην επιστήμη και την τεχνολογία, αλλά ταυτόχρονα έχουν να επιδείξουν και μία σειρά από σύγχρονα προβλήματα που η πολυπλοκότητα της φύσης τους είναι τέτοια που μέχρι σήμερα δεν έχει επιτρέψει να γίνουν σημαντικά βήματα για τη λύση τους. Έτσι μπορεί να βρέθηκε λύση για πολλά προβλήματα τα οποία μαστιζαν την ανθρωπότητα στο παρελθόν, αλλά παράλληλα ήρθαν καινούργια να παρουσιαστούν, πιο πολύπλοκα, πιο πειστικά, πιο οδυνηρά και να βρουν την σύγχρονη επιστήμη και γνώση ανέτοιμη και ανίκανη να τα αντιμετωπίσει. Τα κοινωνικά STATUS άλλαξαν, οι ανθρώπινες αξίες μπήκαν σε αμφισβήτηση και τροποποιήθηκαν ή άλλαξαν, η σύγχρονη οικογένεια βρέθηκε ανέτοιμη να ανταπεξέλθει πλήρως στον παιδαγωγικό και προστατευτικό της ρόλο, η νεολαία βρέθηκε με πολλά μέσα και δυνατότητες ξαφνικά, αλλά με ελάχιστους τρόπους, ελάχιστη πίστη για διαχρονικές αξίες, ελάχιστες ικανότητες για επιλογές ζωής απέναντι στη διασκέδαση, τη δουλειά, τη μόρφωση, τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων της.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Παρουσιάστηκε λοιπόν ένα πρόβλημα που μολονότι πήρε το όνομα χρήση τοξικών ουσιών, ναρκομανία, τοξικομανία, ναρκωτικά, είχε ένα πλήθος άλλων χαρακτηριστικών με αφή σε άλλες επιστήμες, όπως η ψυχολογία και κοινωνιολογία

ή η Κοινωνική Εργασία, παρά η ιατρική και η φαρμακολογία. Αυτός ήταν ίσως και ένας από τους λόγους για τον οποίο επέλεξα να ασχοληθώ μ' αυτό ακριβώς το σύγχρονο πρόβλημα και όχι με κάποιο άλλο : Διότι πέρα από το ότι είναι ένα πρόβλημα από το οποίο χάνονται καθημερινά χιλιάδες ζωές νέων ανθρώπων και καταστρέφονται άλλες τόσες οικογένειες, η πραγματική υφή και αιτιολογία του προβλήματος άργησε να αναζητηθεί σ' εκείνα ακριβώς τα σημεία από τα οποία πήγαζε. Άργησε ο σύγχρονος επιστήμονας, κατά τη γνώμη μου, να αναζητήσει πρώτα απ' όλα τις κοινωνικοοικονομικοπολιτικές συνθήκες και τις ψυχολογικές αιτίες που οδήγησαν στην ύπαρξη της ναρκοεξάρτησης. Οι πρώτες προσπάθειες στράφηκαν περισσότερο στη μελέτη των ναρκωτικών ουσιών και τις επιδράσεις τους στον άνθρωπο, στη μελέτη των ιατρικών φαινομένων από τη χρήση, στη βιολογική λειτουργία της χρήσης των ουσιών στον άνθρωπο.

Αναζητήθηκαν ιατρικές λύσεις σε ένα πρόβλημα που η αιτιολογία του ήταν πρώτα και κύρια ψυχοκοινωνική, σ' ένα φαινόμενο που πρώτα είχε να κάνει με τις δομές της κοινωνίας και τις δομές της προσωπικότητας του ατόμου και μετά με τα χαρακτηριστικά της επίδρασης κάποιων φαρμακευτικών ουσιών στον ανθρώπινο οργανισμό.

Έτσι σήμερα βρεθήκαμε να αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα που αριθμητικά αυξάνει με ρυθμούς επιδημίας, ενώ κυριό μέθοδος δεν φαίνεται να μασεί να καταφέρει καίριο πλήγμα σ' αυτό το πρόβλημα. Το παρόνομο εμπόριο εμφανίζει τσαμερή άνθηση και οι οργανώσεις ναρκωτικών έχουν πάρει το μέγεθος

των λόμπυ και των καρτέλ με τεράστια οικονομική δύναμη ικανή να επηρεάζει δημόσια πρόσωπα, πολιτικούς, ακόμη και αλόκληρες κυβερνήσεις (π.χ. στη Λατινική Αμερική). ✓

Απ' την άλλη πλευρά, οι απόψεις και οι θέσεις σχετικά με το πρόβλημα είναι διαφορετικές. Η μία άποψη υποστηρίζει την ήδη εφαρμόζουσα πολιτική στο ζήτημα με την συνολική καταδίκη και νομική απαγόρευση των ναρκωτικών, το κυνήγι των εμπόρων και των χρηστών με μικρή διαφορά ως προς την αντιμετώπισή τους, ενώ η άλλη υποστηρίζει ότι τα ναρκωτικά πρέπει να διαχωρισθούν σε "μαλακά" (μαριχουάνα, προϊόντα ινδικής κάνναβης) και "σκληρά" (ηρωίνη, μεθαδόνη, κοκαΐνη, L.S.D., κ.λπ.) και στα μιν "μαλακά" να επιτραπεί η χρήση τους κάτω από περιοριστικές συνθήκες και συνθήκες πλήρους ενημέρωσης, ενώ στα "σκληρά" να παραμείνει το νομικό καθεστώς που ήδη υπάρχει με εξαίρεση ότι οι βαριά εξαρτημένοι (ηρωινομανείς κ.ά.) θα δικαιούνται, μέσω κρατικών ιδρυμάτων και γιατρών, τη χορήγηση υποκατάστατης ουσίας (μεθαδόνη).

Η πρώτη άποψη έχει θεωρητικά στηρίξει όλες τις μέχρι τώρα πολιτικές αντιμετώπισης σ' όλα τα κράτη που έχουν το συγκεκριμένο πρόβλημα και τα αποτελέσματά της αμφισβητούνται, δικαιολογημένα, κατά την άποψή μου, διότι το πρόβλημα συνεχίζει να διογκώνεται.

Η δεύτερη άποψη έχει αρχίσει να εφαρμόζεται τα τελευταία μόλις χρόνια, στην Ολλανδία κυρίως, αλλά τα αποτελέσματά της και νωρίς είναι για να κριθούν, αλλά και μία μεγάλη μερίδα ανθρώπων την στιγματίζει ως καταστροφική, ως μία άποψη - μέθοδος η οποία θα συμβάλει τελικά στην διάδοση των ναρκωτικών.

Το γεγονός πάντως που παραμένει είναι ότι το πρόβλημα μεγαλώνει, οι θάνατοι από ναρκωτικά αυξάνουν (10 το έτος 1980, 200 ως το 1989, U.I.A., - Διεθνής Αντιαπαγορευτική Ένωση, πίσω εξώφυλλο, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΘΑΝΗ, Αθήνα 1991) και η ανθρωπότητα δείχνει να αντιμετωπίζει με δέος αυτή την απειλή. Οι κοινωνίες διαβρώνονται, χιλιάδες νέα άτομα καταστρέφονται, χιλιάδες οικογένειες ζουν το δράμα του αργού θανάτου των παιδιών τους και η σύγχρονη κρατική παρέμβαση, τουλάχιστον για τη χώρα μας, έχει να προτείνει μόνο απαγόρευση και ποινική δίωξη. Εκατομμύρια δημόσιου χρήματος κατασπαταλούνται χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα και το ερώτημα συνεχίζει να παραμένει. Πως θα απαλλαγούμε από την εξάρτηση από τις ναρκωτικές ουσίες ;

Ετσι σ' αυτή τη μελέτη εξετάστηκε ιστορικά η πορεία των ναρκωτικών, παρουσιάστηκαν μερικές από τις τελευταίες αντιλήψεις για το πρόβλημα και τέλος παρουσιάστηκε μέσα από το πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο για τα ναρκωτικά, το οποίο έγινε στο διάστημα 23 - 24 Νοεμβρίου 1990 στην Αθήνα, οργανωμένο από τη Διεθνή Αντιαπαγορευτική Ένωση, η πλέον ριζοσπαστική θεωρία και αντιμετώπιση του προβλήματος όπως αυτή εφαρμόζεται στην Ολλανδία. Παρεμβατικά υπήρξαν και ορισμένες μικρής έκτασης αναφορές στην ψυχολογία των ναρκομανών προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη κατανόηση της φύσης του προβλήματος αυτών των ατόμων.

Σκοπός μου ήταν να γίνει γενική αναφορά στο πρόβλημα και να παρουσιαστούν μερικές από τις τελευταίες αντιλήψεις για την έκταση του προβλήματος καθώς και οι πιο πάνω καινούργιες θεωρίες και πρακτικές για τη φύση και την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Πιο ειδικά, ασχοληθήκα με την ιστορική πορεία του θέματος, με τα χαρακτηριστικά του στην Ελλάδα και την έκταση, καθώς επίσης και με την αντιπαράθεση των δύο διαφορετικών φιλοσοφιών για το πρόβλημα της ήδη εφαρμοζόμενης ανά τον κόσμο και της καινούργιας, η οποία έχει αρχίσει να εφαρμόζεται στην Ολλανδία, έτσι ώστε τελικά να υπάρξει μία μικρή εικόνα του προβλήματος και του τρόπου που αντιμετωπίζεται ή του τρόπου που οι δημιουργοί του καινούργιου μοντέλου πιστεύουν ότι θα πρέπει να αντιμετωπίζεται.

Το γεγονός πάντως είναι ότι σχετικά με τα ναρκωτικά υπάρχει η άγνοια ή η ημιμάθεια οπότε μία οργανωμένη προσπάθεια καταγραφής του προβλήματος είναι σίγουρα κάτι παραπάνω από επικοδομητική.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να παρουσιαστούν μερικές από τις πιο πάνω καινούργιες απόψεις σχετικά με το πρόβλημα ναρκωτικά, όπως αυτές παρουσιάζονται μέσα στην Ελληνική βιβλιογραφία και τον Ελληνικό τύπο.

Επιχειρείται επίσης μία ιστορική ανασκόπηση του προβλήματος, από τα αρχαία χρόνια ως τις μέρες μας, και κατόπιν γίνεται μία παρουσίαση των απόψεων για το Ολλανδικό Μοντέλο, του τρόπου δηλαδή που αντιμετωπίζονται τα ναρκωτικά στην Ολλανδία, όπως αναπτύχθηκαν αυτές οι απόψεις στο 1ο Παγκόσμιο FORUM για τα Ναρκωτικά που έγινε στο Ζάπειο Μέγαρο στις 23 και 24.10.1990, με οργανωτή τη Διεθνή Αντιαπαγορευτική Ένωση (L.I.A.).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ - ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Τα ερωτήματα τα οποία κυρίως τέθηκαν σ' αυτή την εργασία ήταν :

- α. Ποια ήταν η ιστορική πορεία του προβλήματος από τα αρχαία χρόνια μέχρι τις μέρες μας,
- β. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των ναρκωμένων σήμερα ως κοινωνικά μέλη,
- γ. Ποιες απόψεις παρουσιάστηκαν στο 1ο Παγκόσμιο FORUM της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Ένωσης (L.I.A.),
- δ. Τι είναι το Ολλανδικό Μοντέλο αντιμετώπισης του προβλήματος ναρκωτικά.

ΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΞΑΡΤΗΣΗ

Σε ότι αφορά την εξάρτηση ο κ. Γρίβας την διαχωρίζει σε σωματική και ψυχική και γράφει "... η σωματική εξάρτηση που υποδηλώνει τη βιολογική σχέση μεταξύ μιας τοξικής ουσίας και του οργανισμού του ατόμου που τη χρησιμοποιεί συστηματικά, η παρουσία της ουσίας αυτής είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία των κυττάρων του οργανισμού και για την αποφυγή διαφόρων προβλημάτων ή δυσχερειών. Ο όρος ψυχική εξάρτηση, εξάλλου, εκφράζει την ψυχολογική σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα σε μία τοξική ουσία και τον συστηματικό χρήστη της και έγκειται στην επιθυμία εκείνη που σταθεροποιεί ή διευρύνει την κατανάλωσή της από τον λήπτη ..." (Κλεαν. Γρίβας, Αποδοπομπάλος Τράγος, σελ. 59, εκδ. Μαλλιάρης-Παιδεία, Αθήνα, 1984), ενώ ο Ν. Μάνος μιλά για κατάχρηση μιας τοξικής ουσίας λέγοντας ότι:

- Γ) "... Ο παθολογικός τύπος χρήσης της ουσίας ..." παρουσιάζει "... π.χ. αδυναμία ελάττωσης ή διακοπής της ουσίας, τοξίκωση σ' ολόκληρη την διάρκεια της ημέρας, κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων, συνέχιση της λήψης της ουσίας παρά την ύπαρξη σοβαρής σωματικής νόσου που επιδεινώνεται από τη χρήση της ουσίας κ.τ.λ.
- 2) Έκπτωση της κοινωνικής ή επαγγελματικής λειτουργίας του ατόμου λόγω της παθολογικής χρήσης της ουσίας, όπως γίνεται φανερό στις σχέσεις με συγγενείς και φίλους (τσακωμοί, βλαπτική συμπεριφορά, απώλεια εργασίας) στο σχολείο, στην πρόκληση ατυχημάτων κ.τ.λ.
- 3) Διάρκεια των παραπάνω τουλάχιστον για ένα μήνα ..." (Ν. Μάνος, Βασικά Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής, σελ. 394, εκδ. UNIVERSITY STUDIO PRESS, Θεσ/νίκη, 1988).

ΕΞΑΡΤΗΣΗ

Με τον όρο εξάρτηση, όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω ορίζεται η κατάσταση που δημιουργείται ύστερα από συνεχή ή περιοδική χορήγηση ενός ναρκωτικού και εκδηλώνεται με τη μορφή ψυχικής (PHYSICAL DEPENDENCE) ή φυσικής εξάρτησης (σωματικής, PHYSICAL DEPENDENCE) από το ναρκωτικό ή και με τις δύο. Τα χαρακτηριστικά αυτής της κατάστασης, εξαρτώνται κύρια από το είδος του ναρκωτικού που χρησιμοποιείται (Ν. Νικολάου, Μαρξισμός και Βιολογία, Ναρκωτικά, σελ. 66, εκδόσεις Επιστημονική Σκέψη-Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1988).

ΕΘΙΣΜΟΣ

Σε ότι αφορά τον εθισμό, ο κ. Γρίβας αναφέρει ότι: "...Σ' ότι αφορά τον εθισμό μέχρι σήμερα διατυπώθηκαν δύο εκδοχές. Σύμφωνα με την πρώτη, ο όρος εκφράζει την κατάσταση εκείνη κατά την οποία η εύρυθμη βιολογική λειτουργία του οργανισμού του συστηματικού χρήστη προϋποθέτει τη συνεχή παρουσία της τοξικής ουσίας, χωρίς να απαιτείται σταδιακή αύξηση των δόσεων της και σύμφωνα με τη δεύτερη η εύρυθμη βιολογική λειτουργικότητα διασφαλίζεται με μια μικρή, αλλά σταδιακή αύξηση των δόσεων της ..." (Κλεάν. Γρίβας, Αποδομοπαλιός Τράγος, σελ. 59, εκδ. Μαλλιάρης-Παιδεία, Αθήνα, 1984).

ΑΝΟΧΗ

Όταν μία ορισμένη δόση ναρκωτικού χορηγείται επανειλημμένα για μία περίοδο ημερών ή εβδομάδων και οι επιδράσεις του σταδιακά μειώνονται σε ένταση, αυτό είναι σημείο ότι ο οργανισμός του τοξικομανούς έχει αναπτύξει ανοχή στις επιδράσεις του ναρκωτικού. Διακρίνονται δύο κύρια είδη ανοχής. Η μεταβολική ανοχή αναφέρεται στην αυξημένη ικανότητα του οργανισμού να αδρανοποιεί το ναρκωτικό σαν αποτέλεσμα της επανειλημμένης επαφής με αυτό. Η φαρμακολογική επαφή ή φα-

ρμακοδυναμική ανοχή ή οποία αναφέρεται στην προοδευτικά μικρότερη αντίδραση του κυττάρου στη συνεχή επαφή με το ναρκωτικό (Ν.Νικολάου, Μαρξισμός και Βιολογία, Ναρκωτικά, σελ. 66, εκδόσεις Επιστημονική Σκέψη - Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1988).

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Με τον όρο ναρκωτικά (NARCOTICS) νοούνται διάφορες χημικές ουσίες, που έχουν φαρμακολογική, εξειδικευμένη δράση στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (Κ.Ν.Σ.), διεγερτική ή κατασταλτική (σε αντίθεση με τη γενική δράση σε όλα τα κύτταρα που προξενεί λόγω χάρη το αλκοόλ) και που, ύστερα από συνεχή πρόσληψη, οδηγούν σε ανοχή (TOLERANCE) του οργανισμού και εξάρτηση (DEPENDENCE) (φυσική ή ψυχική). (Ν.Νικολάου, Μαρξισμός και Βιολογία, Ναρκωτικά, σελ. 66, εκδόσεις Επιστημονική Σκέψη-Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1988).

ΨΥΧΟΤΡΟΠΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Όταν λέμε ψυχότροπες ουσίες ή ψυχότροπα φάρμακα κατά τον Ν. Μάνο μιλάμε για μία κατηγορία ουσιών ή φαρμάκων τα οποία "... είναι χημικοί παράγοντες που επιδρούν στον εγκέφαλο και επηρεάζουν τις ψυχικές λειτουργίες ή την συμπεριφορά του ατόμου ..." (Νίκος Μάνος: Βασικά στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής σελ.591, UNIVERSITY STUDIO PRESS, Θεσ/νίκη 1988).

ΟΠΙΟ

Το όπιο (κοινώς αφιδόνι) είναι ο αποξηραμένος οπός που βγαίνει από την διπλή παπαρούνα. Η ονομασία του φυτού στην βοτανική είναι PAPAVER SOMNIFERUM (μήλων ή υπνοφόρος). Στο όπιο έχουν βρεθεί ως τώρα 24 δραστικές φαρμακολογικά ουσίες (άλακαλοειδή). Από αυτές την επιστήμη ενδιαφέρουν μόνον έξι (μορφίνη, κοδεΐνη, θηβαΐνη, ναρκωτίνη, παπαβερΐνη, ναρκείνη).

Το κύριο δραστικό συστατικό του όπιου, είναι η μορφίνη. Σε καθαρή κατάσταση την απομόνωσε ο Γερμανός SETUENER το 1817 που της έδωσε αυτό το όνομα από τον θεό του όπνου, τον Μορφέα (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 37, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα, 1985).

Η ΗΡΩΪΝΗ Η ΔΙΑΚΕΤΥΛΟΜΟΡΦΪΝΗ

Η ηρωΐνη η διακετυλομορφΐνη είναι ένα ημισυνθετικό προϊόν. Παράγεται από την μορφΐνη, όταν σε αυτή προσθέσουμε ανοδρίτη του οξικού οξέος και ζεστάνουμε το μίγμα (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 35, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα 1985).

ΨΥΧΟΤΡΟΠΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ψυχότροπα φάρμακα ή ψυχοφάρμακα ονομάζονται οι ουσίες εκείνες που επηρεάζουν τις ψυχικές λειτουργίες, την ψυχική διάθεση και γενικά την συμπεριφορά του ατόμου (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 47, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα, 1985).

ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΙΟΓΟΝΑ Η ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΙΟΓΟΝΑ

Τα φάρμακα αυτά, επηρεάζουν έκδηλα τη συνείδηση, τη βούληση, τη σκέψη, το συναίσθημα και άλλες ψυχικές λειτουργίες. Με άλλες λέξεις όλη την ψυχική σφαΐρα. Οι ψευδαισθήσεις που εμφανίζονται (οπτικές, ακουστικές) κ.ά. και η αλλαγή του συναίσθηματος και της συμπεριφοράς του ατόμου μοιάζουν με ψυχωσική κατάσταση. Στο φαινόμενο αυτό οφείλεται ο χαρακτηρισμός των φαρμάκων τούτων ως "ψυχομιμητικών" (προκαλούν εξωγενή ψύχωση) (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 57, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα, 1985).

ΜΕΣΚΑΛΪΝΗ

Η ουσία αυτή παίρνεται από τον κάκτο LOPHOPHORA WILLIAMSII, που φυτρώνει στο Μεξικό και στις Ν.Α περιοχές των Η.Π.Α. Στην Ευρώπη πέρασε κατά τον 19ο αΐωνα. Ο Γερμανός φαρμακολόγος LEWIN (1931) διέπρωσε πλατιά χρησιμοποίηση της μεσκαλΐνης για πρόκληση έκστα-

σης, σε θρησκευτικές τελετές φυλών ερυθροδέρμων του Μεξικού και της Βόρειας Αμερικής. Το ενδιαφέρον από επιστημονική (φαρμακολογική) πλευρά βρίσκεται στο γεγονός ότι μετά από μισή ώρα, από τη λήψη του, προκαλεί φόβωση (εξωγενή), που μοιάζει με τη σχιζοφρένεια. Γίνεται διχασμός προσωπικότητας.

Ακόμη η μεσαλίνη προκαλεί παραισθήσεις της όρασης, στις περισσότερες περιπτώσεις ευχάριστες (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 67, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα, 1985).

ΧΑΣΙΣ

Το πιο διαδεδομένο από τα ναρκωτικά είναι το "χασίς" που παίρνεται από το φυτό *CANNADIS INDICA* (ινδική κάνναβη), που είναι παραλλαγή του *CANNADIS SATIVA* (ήμερη κάνναβη) (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 69, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα 1985).

Οι συνηθισμένες ωστόσο ενέργειες του χασίς με μέτριες δόσεις, είναι βασικά αίσθηση ελαφρότητας, ευφορία, γρήγορη εναλλαγή αισθημάτων και ροή ιδεών, που περιέχουν στοιχεία από ιδέες "μεγαλείου" και υπερβασίας του εγώ (Δρ. Χαρίλαος Ν. Μοσχίδης, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, σελ. 73, εκδόσεις Πέργαμος, Αθήνα, 1985).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το είδος της μελέτης είναι βιβλιογραφικό. Στηρίζεται δηλαδή σε βιβλία και άρθρα τα οποία κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1982 ως 1991 και είχαν σαν κύριο ή δευτερεύων θέμα τα ναρκωτικά.

Έγινε μία προσπάθεια να σταχυολογηθούν κάποια από αυτά τα στοιχεία και για το λόγο ότι σχετικά με τον Ολλανδικό τρόπο αντιμετώπισης των ναρκωτικών τα στοιχεία που υπάρχουν στην Ελληνική γλώσσα είναι πολύ καινούργια ή αναφέρονται μόνο σε εφημερίδες, παρουσιάστηκαν με την επισήμανση ότι παρουσιάζονται με επιφύλαξη.

Επίσης σε όποιες περιπτώσεις ήταν αυτό δυνατό έγινε μία προσπάθεια να παρουσιαστούν τόσο τα επιχειρήματα όσο και τα αντεπιχειρήματα για κάποια ζητήματα (όπως π.χ. τα επιχειρήματα των συνέδρων του Ιου Παγκοσμίου FORUM της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Ένωσης (L.I.A.), προκειμένου να εξαχθούν ορισμένα συμπεράσματα με μεγαλύτερη ευκολία και με λιγότερη αμφιβολία.

Η προσπάθεια μου για συλλογή πληροφοριών τεκμηριωμένων σχετικά με το πρόβλημα, με οδήγησε στο συμπέρασμα ότι έρευνες επίσημες και σε πλατιά κλίμακα σχετικά με τα ναρκωτικά δεν έχουν γίνει, τα στατιστικά στοιχεία που έχουν παρουσιάσει αφορούν τυχαία δείγματα πληθυσμού και θα μπορούσα να πω ότι υπάρχουν περισσότερο σταχυολογήσεις απόψεων για δημοσιογραφική κάλυψη του θέματος. Οι επίσημοι φορείς στην Ελλάδα που έχουν αντικείμενα τα ναρκωτικά δεν έχουν κάνει έρευνες σε πλατιά κλίμακα και τα στοιχεία που διαθέτουν αφορούν κυρίως τους πελάτες-τοξικομανείς αυτών των φορέων.

Έτσι, η πτυχιακή μου περιορίστηκε στην προσέγγιση του θέματος μέσω της μελέτης βιβλίων και άρθρων που έχουν δημοσιευθεί στον ημερήσιο ελληνικό τύπο.

Πιο συγκεκριμένα, αναζητήθηκαν βιβλία στην ελληνική γλώσσα τα οποία να έχουν αντικείμενο τα ναρκωτικά, προκειμένου να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα σχετικά τις ουσίες και τη χρήση τους καθώς και για τον τρόπο που αντιμετωπίζεται το πρόβλημα στην Ολλανδία.

Συγκεντρώθηκαν αρκετά άρθρα από τον ημερήσιο ελληνικό τύπο, άρθρα τα οποία είχαν γραφτεί κυρίως από ανθρώπους που είχαν άμεση και συχνά επαγγελματική σχέση με τα ναρκωτικά, και δεν ήταν απλά δημοσιογράφοι, και κατόπιν παρουσιάστηκαν κάποια στοιχεία από αυτά τα άρθρα προκειμένου να διαφωτιστεί το θέμα μας. Η επιλογή αυτών των άρθρων έγινε και με ένα

ακόμη κριτήριο, αυτό της σχέσης μεταξύ τους προκειμένου να διασταυρώνονται κάποιες απόψεις ή στοιχεία.

Πάντως, η μικρή προσωπική μου εμπειρία μου έδειξε ότι ο χώρος είναι σχετικά παρθένος για έρευνες στα καινούργια ζητήματα που έχουν παρουσιαστεί στο πρόβλημα ναρκωτικά, και ταυτόχρονα, το ενδιαφέρον του ερευνητή μπορεί να μεγαλώσει όσο περισσότερο αναζητά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

- ± ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ
- ± ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ, ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Αν αναζητήσουμε το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο άνθρωπος άρχισε να κάνει χρήση ουσιών που επιδρούν στον οργανισμό του, και επιφέρουν μόνιμες ή παροδικές αλλαγές στις ψυχικές του λειτουργίες, ουσίες δηλαδή που σύμφωνα με την σύγχρονη ορολογία ονομάζονται ψυχότροπες, τότε θα δούμε ότι το χρονικό αυτό σημείο είναι τόσο παλιό όσο και η ίδια η ιστορία της πορείας και εξέλιξης του ατόμου ως κοινωνικό ον.

Αναφορές τέτοιες έχουμε στη Βίβλο, στα αρχαία αιγυπτιακά γραπτά, αλλά και στα προϊστορικά ακόμη επιστημονικά τεκμήρια, όπου βρίσκουμε στοιχεία κυρίως για τη χρήση του αλκοόλ, αλλά επίσης έχει διαπιστωθεί ότι οι ιδιότητες του φυτού κόκα ήταν γνωστές στους λαούς της Νότιας Αμερικής αιώνες πριν την κατάκτησή τους από τους Ισπανούς. Όπως και μαριχουάνα χρησιμοποιούνταν αιώνες τώρα από τους Ανατολικούς λαούς και τους λαούς της Νοτίου Αμερικής με τρόπο, στόχο, αλλά και αποτελέσματα που θυμίζουν πολύ τις σύγχρονες "πολιτισμένες" και νόμιμες χρήσεις του αλκοόλ, του καπνού και του καφέ.

Διαχρονικά ο άνθρωπος, σ' όλη τη δύσκολη ιστορική του πορεία, πάντα αναζητούσε κάτι που θα μπορούσε με την άμεση λήψη του αν τον απαλλάσει από τα άγχη, τα προβλήματα και τις δυσκολίες της καθημερινότητας ή που θα μπορούσε να του προσφέρει για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα εκγρήγορηση, ευεξία, δύναμη μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη, να τον κάνει που και που να νοιώσει λίγο γαλήνιος ή λίγο "θεός", λίγο μακριά ή λίγο περισσότερο έτοιμος να αντιμετωπίσει οτιδήποτε τον προβλημάτιζε.

Όπως παλιά λοιπόν είναι η χρήση ψυχοτρόπων ουσιών, σχετικά πολύ παλιό είναι και το πρόβλημα που δημιουργήθηκε από τη χρήση αυτών των ουσιών. Στην Αγγλία πριν από 300 περίπου χρόνια ο αλκοολισμός από τη χρήση του λεγομένου "τζιν της πεντάρας", ενός φθηνό λαϊκού ποτού με μεγάλη περιεκτικότητα σε αλκοόλ είχε αρχίσει να αγγίζει τα όρια της επιδημίας. Στα 1700 οι οπισομανείς είναι πάρα πολλοί και πληροφορούμαστε ότι εκείνη την εποχή "... ο Αγγλος γιατρός Τζων Τζόουνς έγραφε : "οι επιπτώσεις από την ξαφνικά εγκατάλειψη της χρήσης του οπίου, μετά από μακροχρόνια και πλούσια χρήση είναι μεγάλη και αβάσταχτη δυστυχία, αγωνία και κατάθλιψη του πνεύματος, που οδηγούν, συνήθως, σ' έναν τραγικό θάνατο με παράξενους πόνους, εκτός αν οι άνθρωποι ξαναρχίσουν να χρησιμοποιούν το όπιο χρήση που τους επαναφέρει στη ζωή και σίγουρα τους αποκαθιστά". (Τ. Τζάφφη, Ρ. Πήτερσον, Ρ. Χόντσον, Ναρκωτικά - Τσιγάρο - Αλκοόλ, Προβλήματα και Απαντήσεις, σελ. 7, εκδόσεις Α. Ψυχογιός - Ο κύκλος της ζωής, Αθήνα 1982).

Το απαγορευμένο σήμερα όπιο πουλιόταν μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα στα καταστήματα γενικού εμπορίου τόσο στην Αμερική όσο και στην Ευρώπη, ιδίως σε χώρες που διέθεταν αποικίες, γεγονός που μαρτυρά τη χρήση του από μεγάλο αριθμό ατόμων της εποχής εκείνης αφού επρόκειτο για ένα εμπορικό είδος, ενώ το 1907 η COCA COLA αναφέρει τη χρήση της κοκαΐνης ως συστατικό παρασκευής της και μάλιστα διαφημίζεται σαν το ποτό με τις ενεργητικότερες ιδιότητες "το διάλειμμα που ανανεώνει". (Τ. Τζάφφη, Ρ. Πήτερσον, Ρ. Χόντσον, Ναρκωτικά - Τσιγάρο - Αλκοόλ, εκδόσεις Α. Ψυχογιός - Ο κύκλος ζωής, Αθήνα 1982).

Κάθε φορά όμως που τα άτομα των εκάστοτε κοινωνιών έδειχναν να αποκτούν προβλήματα από τη χρήση τους οι κοινωνίες τοποθετούνταν αρνητικά απέναντι σ' αυτή τη χρήση. Έτσι ξεκινώντας από την χριστιανική διδασκαλία η οποία καταδικάζει την υπερβολική χρήση του κρασιού και της μέθης, φτάσαμε σιγά - σιγά στην Αγγλία και την Αμερική του 1700, όπου οι κοινωνίες της εποχής χαρακτηρίζουν σαν στοιχείο ανηθικότητας για ένα άτομο τη χρήση του οπίου ή ακόμη και την υπερβολική χρήση του αλκοόλ, θεωρούν το άτομο αυτό εξαρτημένο, άβουλο, ανίκανο για κοινωνική συνεισφορά. Οι κοινωνίες όμως αυτές ποτέ δεν αντιμετώπισαν αυτό ακριβώς το πρόβλημα σαν πολύ σοβαρό κίνδυνο. Άλλωστε, από την αρχαιότητα η χρήση φυσικών ψυχοτρόπων ουσιών είχε συνδεθεί με κοινωνικές εκδηλώσεις κοινωνικού χαρακτήρα. Από την ιέρεια του Μαντείου των Δελφών που μασούσε φύλλα δάφνης και εισέπνεε καπνό, άγνωστο από ποιού είδους υλικού την καύση, μέχρι τις τελετουργίες των ανατολικών θρησκειών και την κοινωνικά αποδεκτή και σε πλατιά κλίμακα, χρήση του χασίς από του Μωαμεθανούς και τους Άραβες, οι ηθικές θέσεις δεν είχαν αλλάξει και πολύ στις παλιές κοινωνίες. Κατακριτέος ο μέθυσος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στην Αρχαία Αθήνα, αλλά κατά την διάρκεια των Διονυσιακών γιορτών, σύμφωνα με τα ήθη των ημερών της εποχής, μπορούσες "νόμιμα" να ασχημονείς επιδουκνείοντας τα γεννητικά σου όργανα από το κρασί που αυτή τη φορά πρόσφερε ο Διόνυσος (!:)

Όσο όμως οι κοινωνίες προόδευαν ή ίσως εκπολιτιζόνταν τόσο και το πρόβλημα μεγάλωνε. Τη χρήση των ουσιών που μπορούσε από τη φύση να πάρει ο άνθρωπος χωρίς πολλή επεξεργασία (Αλκοόλ, φύλλα κόκας, Όπιο), ήρθε να την αντικαταστήσει η χρήση καινούργιων ουσιών που παρήγαγε αυτή τη φορά η επιστήμη της χημείας.

Έγινε η παραγωγή λοιπών ορισμένων καινούργιων ουσιών που χρησιμοποιούνταν από την Ιατρική σαν φάρμακα κατά των ανθρώπινων νόσων. Στα 1840 πρωτοχρησιμοποιείται η μορφίνη για ιατρικούς λόγους (ανακούφιση από τον πόνο, καταστολή του βήχα, ελάτωση της κινητικότητας του εντέρου), το 1898 έχουμε ένα παράγωγο της μορφίνης που προβάλεται κι αυτό σαν φάρμακο με θεραπευτικές ιατρικές ιδιότητες. Είναι η ηρωίνη που έχει πολύ καλές αντιβηχικές ιδιότητες και το πλεονέκτημα να προκαλεί λιγότερες παρενέργειες από τη μορφίνη. Στα τέλη του 19ου αιώνα εμφανίζεται η κακαΐνη (για πρώτη φορά απομονώθηκε στα 1960), η οποία λησάσεται από τους πωλητές της, ως διεγερτικό με καλύτερα αποτελέσματα από τον καφέ και το τσάι. Πεθιδίνη και μεθαδίνη ανακαλύπτονται λίγο πριν από τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, από Γερμανούς χημικούς και παρουσιάστηκαν αναλγητικά τα οποία χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα. Πιο αργά είχαμε την ανακάλυψη άλλων ουσιών με σχετικές ιδιότητες. Οι αμφεταμίνες, τα βαρβιτουρικά, τα παραισθησιογόνα όπως το L.S.D. ήταν τα νέα φάρμακα που παρουσίασαν η χημεία και η ιατρική με διάφορες εφαρμογές κυρίως στην θεραπεία ψυχοπαθών ατόμων.

Οι διάφορες τοξικές ή ναρκωτικές ουσίες λοιπόν χρησιμοποιούνταν από την αρχαιότητα και με την πάροδο των ετών άλλες καινούργιες και πιο σύνθετες αντικαθιστούσαν τις παλιές. Με τον ίδιο τρόπο την κοινωνική παραδοχή ή την κοινωνική κατάκριση ή την ηθικά στηριγμένη αντίθεση στη χρήση τέτοιων ουσιών ήρθε να τις αντικαταστήσει και μία διαφορετική αντιμετώπιση αυτού του θέματος απ' τις ανθρώπινες κοινωνίες. Οι απαγορευτικοί νόμοι, οι διάφοροι μηχανισμοί καταστολής, η αντιπροπαγάνδα,

ήταν τα νέα όπλα των κοινωνιών με τα οποία πολεμήθηκαν οι χρήστες, κυρίως, αλλά όχι και η χρήση όχι δηλαδή το ίδιο το πρόβλημα. Το σημείο έναρξης αυτής της αντιμετώπισης ήταν περίπου το ίδιο μ' αυτό της έναρξης της χρήσης πιο σύνθετων, πιο επικίνδυνων ίσως ουσιών, των λεγομένων σήμερα "σκληρών" ναρκωτικών ουσιών. Γιατί, μέχρι τα μέσα του 18ου αιώνα, με εξαίρεση τη χρήση του αλκοόλ, η χρήση ψυχοτρόπων ουσιών, όπως μπορεί να συμπεράνει κανείς και από τα παραπάνω, είχε τα εξής γενικά χαρακτηριστικά :

- Α. Χρησιμοποιούνταν κυρίως φυσικές ψυχοτρόπες ουσίες (χασις, φύλλα κόκας, καπνός κ.λπ.).
- Β. Οι κοινωνίες στις οποίες γίνονταν ευρεία χρήση ήταν κλειστές προς τον υπόλοιπο κόσμο, (λαοί της Νότιας Αμερικής, Ινδονησιακοί λαοί κ.λπ.) υπό την έννοια ότι οι Μωαμεθανικοί λαοί δεν είχαν αναπτύξει σε μεγάλο βαθμό το εμπόριο, ώστε να διαδώσουν μέσα απ' αυτό και τη χρήση αυτών των ουσιών.
- Γ. Στις υπόλοιπες κοινωνίες με μεγαλύτερο πολιτιστικό δείκτη η χρήση τέτοιων ουσιών ή ήταν πολύ περιορισμένου επιπέδου ή είχε άλλο στόχο έξω απ' αυτών της διασκέδασης ή της εκτόνωσης (χρήση του οπίου για θεραπευτικούς σκοπούς).
- Δ. Οι ίδιες οι κοινωνικές αντιλήψεις δεν είχαν διαμορφωθεί ακόμη έτσι ώστε να είναι κάθετα αντίθετες προς τη χρήση αυτών των ουσιών γιατί δεν υπήρχε γνώση για τα αποτελέσματά τους στον άνθρωπο.

Ο εθισμός και η εξάρτηση ήταν ακόμη έννοιες εντελώς άγνωστες για τις πλατιές μάζες με εξαίρεση όπως είπαμε τη χρήση του αλκοόλ, που η ανθρωπότητα καθόλου δεν γνώριζε την άμεση σχέση

του με τις "καινούργιες" ουσίες που παρουσιάζονταν.

Οι δύο αυτές έννοιες ήρθαν να προστεθούν στον μακρύ κατάλογο των λέξεων προβλημάτων της ανθρωπότητας. Από το 1700 που έχουμε τον Αγγλο γιατρό Τζων Τζόουνς να δίνει τα πρώτα ιατρικά στοιχεία, την πρώτη περιγραφή των συμπτωμάτων του εξαρτημένου από ναρκωτικές ουσίες ατόμου, μέχρι την εποχή μας πολλά στοιχεία ήρθαν να προστεθούν σ' αυτές τις δύο έννοιες.

Από τις αρχές του αιώνα μας λοιπόν η χρήση ναρκωτικών ουσιών άρχισε να αποκτά περισσότερους οπαδούς, καθώς και τα συγκοινωνιακά μέσα εκσυγχρονίζονταν, αλλά και το εμπόριο άρχισε να αναπτύσσεται σε όλο το μήκος και πλάτος της γης. Η χώρα μας ιδιαίτερα, με τη μεγάλη παράδοση στη ναυτιλία και το εμπόριο, αλλά και μία χώρα πλησίον των χωρών που από χρόνια παράγαν και χρησιμοποιούσαν το χασίς και το όπιο κυρίως, δεν άργησε να αποκτήσει κι αυτή την μικρή, έστω, αλλά υπαρκτή ομάδα ανθρώπων που χρησιμοποιούσαν, κυρίως χασίς αλλά και όπιο ή άλλες μορφές ψυχοτρόπων ουσιών. Ένας επιπλέον λόγος ήταν η για 400 χρόνια η επαφή αν όχι επιβολή του πολιτισμού των Τούρκων και Οθωμανικής αυτοκρατορίας στον Ελληνικό χώρο. Αυτό σε συνδυασμό με την Μικρασιατική καταστροφή και τη μεταφορά, μέσω των προσφύγων, στοιχείων του εκεί πολιτισμού βοήθησε ώστε η χρήση τέτοιων ουσιών να περάσει σαν συνήθεια σε ομάδες πληθυσμού της Ελλάδας στην προπολεμική εποχή. Στα παράλια της Μικράς Ασίας όπου ο εκεί Ελληνικός πληθυσμός ζούσε σε στενή σχέση με τον Τουρκικό, η συνήθεια της χρήσης χασίς ήταν μέρος της κουλτούρας η οποία μεταφέρθηκε, με αποτέλεσμα να έχουμε ομάδες ανθρώπων οι οποίες χρησιμοποιούν ψυχοτρόπες ουσίες - κυρίως χασίς αλλά και άλλες - ιδίως στα μέρη όπου κατέφθασε μεγάλη μάζα προσφύγων. Οι ουσίες αυτές προέρχονταν από τις περιοχές της Τουρκίας όπου παράγονταν, αλλά παράλληλα παράγονταν σιγά - σιγά και στην

Ελλάδα αφού ο νόμος δεν το απαγορεύει ακόμη. Σε ρεμπέτικο τραγούδι της εποχής διαβάζουμε :

Να ξεφύγω δεν μπορούσα
καθώς γύριζ' απ' την Προύσα
με προδώσαν κάτι μπράβοι
και με πιάσαν στο καράβι.

Είχα ράψει στο σακάκι
δύο σακούλες με μαυράκι
και στα καύφια μου τακούνια
ηρωίνη ως τα μπούνια

(Ηλίας Πετρόπουλος, Ρεμπέτικα Τραγούδια, σελ. 137, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 1989)

Από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, αρχίζει και η νομική τοποθέτηση του κράτους απέναντι στη χρήση τέτοιων ουσιών.

Έτσι στα 1920 ο νόμος 2107 απαγορεύει και ποινικοποιεί τα ναρκωτικά, αλλά θέτει θέμα διάκρισής τους ανάμεσα στα σκληρά και την ινδική κάνναβη (χασίς). Επι μεταξικής δικτατορίας οι χρήστες, οι οποίοι ανήκαν κατά πλειοψηφία στα χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα διώκονταν και φυλακίζονταν ή εξορίζονταν, για τη χρήση κυρίως της ινδικής κάνναβης, Αίγινα, Ωρωπός, Ικαρία είναι τα μέρη που στέλνονται τα αυτά με ένα και μόνο στόχο : την απομόνωσή τους όπως οι λεπροί της SPINA LONGA.

Η ίδια λογική στην αντιμετώπιση ισχύει και στα μεταπολεμικά χρόνια με σταθμό το 1970 και το νόμο 743 που καταργεί τη διάκριση ανάμεσα στα σκληρά και στην ινδική κάνναβη, φυλάκιση, στιγματισμός, καταστολή, εγκλεισμός σε ψυχιατρεία με τον χαρακτηρισμό κοινωνικά ανάπηρος και ψυχικά άρρωστος είναι και πάλι οι τρόποι που χρησιμοποιούνται ανεξαιρέτως για εμπόρους και χρήστες για να αντιμετωπίσουν ένα πρόβλημα που παγκόσμια διογκώνεται, παίρνει πια τη μορφή επιδημίας και κοινωνικής μάστιγας, πλήττει κυρίως τους νέους ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικής θέσης, ενώ οι θάνατοι από τη χρήση πληθαίνουν, ο δείκτης εγκληματικότητας ανεβαίνει, με ιδιαίτερη σοβαρότητα στους χρήστες και στους ανθρώπους που κινούνται γενικότερα σ' αυτό το χώρο.

Στα 1987 έχουμε το νόμο 1729 όπου κατ' ουσίαν δε διαφέρει πολύ από τους προηγούμενους, με μόνη τη διαφορά ότι αυτή τη φορά οι χρήστες υπόκεινται σε καλύτερη μεταχείριση αν και αυτό αποτελεί, όπως αποδεικνύεται στην πράξη, ανεφάρμοστο και ουτοπικό μέτρο, καθώς ο χρήστης προκειμένου να βρεί τη δόση του, μεταβάλλεται σε μικροέμπορο, παρανομεί με διάφορους τρόπους (κλοπή, πορνεία κ.λπ.) με τελική κατάληξη τα άτομα με το πρόβλημα να βρίσκονται σ' ένα διαρκή φαύλο κύκλο του τύπου : εξάρτηση -> παρανομία -> τιμωρία -> αποφυλάκιση -> αδυναμία απεξάρτησης -> αδυναμία κοινωνικής ένταξης -> εξάρτηση κ.ο.κ. .

Σε ότι αφορά την προσπάθεια για απεγκλωβισμό από το αδιέξοδο των ναρκωτικών ο τοξικομανής στην Ελλάδα έχει τις εξής διεξόδους:

- α. Να μεταβεί σε οργανωμένα κέντρα αποτοξίνωσης στο εξωτερικό
- β. Να επιδιώξει την εισαγωγή του σε κάποιο κέντρο αποτοξίνωσης εδώ στην Ελλάδα.

Για το λόγο αυτό η πτυχιακή μου δεν έχει στόχο να ασχοληθεί με τα κέντρα αποτοξίνωσης, θα παραθέσω επιγραμματικά ορισμένα στοιχεία μόνο για τα ελληνικά κέντρα αποτοξίνωσης στο κεφάλαιο με τίτλο : "Απόψεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος".

ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
 ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟ-
 ΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ

Η σημερινή μέθοδος και φιλοσοφία με την οποία το κράτος μεριμνά για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών είναι η απαγόρευσή τους. Ένας τεράστιος σε όγκο μηχανισμός έχει σφεί από την πλειοψηφία των κρατών της γης, που απασχολεί χιλιάδες ανθρώπους, καταβροχθίζει πακτωλούς χρημάτων και εργάσιμων ωρών προκειμένου να μπει φραγμός στη διακίνηση των ναρκωτικών και στο σταμάτημα της εξάπλωσής τους στα άλλα μέλη της κοινωνίας.

Στην εφημερίδα "Η Πρώτη" στις 20.11.89, ο δημοσιογράφος Μ. Αγρόλαμπος στο άρθρο του με τίτλο "Ξεπερασμένη μέθοδος η καταστολή" υποστηρίζει ότι το 1981 οι χρήστες είχαν καταμετρηθεί περίπου στις 5.000 και καταμετρούμενοι θάνατοι λόγω ναρκωτικών ήταν 10, ενώ το 1989 οι θάνατοι για τον ίδιο λόγο έφτασαν τους 97.

Ο Κλεάνθης Γρίβας μιλώντας στο 1ο Παγκόσμιο FORUM της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Ένωσης (L.I.A) λέει ότι από τη διακομματική Επιτροπή για τα ναρκωτικά του Ελληνικού Κοινοβουλίου, υπολογίζεται ότι ο αριθμός των ηρωινομανών στην Ελλάδα, μέσα στα επόμενα 5 χρόνια θα κάνει ένα άλμα από τις 80.000 στις 300.000 (Εφημερίδα "Τα Νέα", 17.11.90); (L.I.A. - Ναρκωτικά : η άλλη άποψη, Πρακτικά Συνεδρίου, σελ. 141, εκδ. Α.Α. Λιβάνη - Νέα Σύνορα, Αθήνα 1991)

Πάλι για την Ελλάδα σε άρθρο της εφημερίδας "Ελευθεροτυπία" διαβάζουμε τα εξής :

"... Χαρακτηριστικό παράδειγμα του αλαλούμ και του αδιεξόδου της πολιτικής που οδήγησε στην έκρηξη του πίνακα, είναι το εξής περιστατικό που γράφτηκε στις εφημερίδες στις 17 Απριλίου 1989. Η Αστυνομία κρούει τον κώδωνα του κινδύνου και συνιστά στους ταξικομανείς να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, όταν αγοράζουν ναρκωτικά, γιατί υπάρχει φόβος ότι κυκλοφορούν νοθευμένες ουσίες στην αγορά της Θεσσαλονίκης". Αυτό πια είναι σχιζοφρένεια. Η Αστυνομία να συνιστά προσοχή στην ποιότητα της ηρωίνης " (Α. Βακόντιος, Οδοντίατρος, εφημ. "Ελευθεροτυπία" 29.12.1989)

Όλες αυτές οι αναφορές έρχονται να καταδείξουν ένα και μόνο πράγμα. Ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών τουλάχιστον για την Ελλάδα είναι υπαρκτό και ογκούμενο. Και αυτό δεν είναι μόνο προσωπική μου διαπίστωση, είναι η διαπίστωση χιλιάδων ανθρώπων που ασχολούνται με το θέμα, αλλά μπορεί εύκολα να είναι και μία πρόχειρη διαπίστωση του οποιουδήποτε, όταν ανοίγοντας κάθε μέρα την εφημερίδα του, την οποιαδήποτε εφημερίδα, διαβάζει καθημερινά για συλλήψεις εμπόρων, θανάτους νέων ανθρώπων από ηρωίνη, συλλήψεις ανθρώπων που παρανόησαν για να εξοικονομήσουν τη δόση τους.

Από την άλλη μεριά πληθαίνουν οι φωνές των γονιών που οργανώνονται μόνοι τους στην προσπάθεια να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα που σκοτώνει τα παιδιά τους, αλλά και οι φωνές κάποιων ειδικών και επιστημόνων, οι οποίοι όλοι μαζί συμφωνούν

σε ένα μόνο πράγμα : Τα ναρκωτικά είναι ένα πρόβλημα το οποίο εδραιώνεται και θα πρέπει να αναζητηθούν τρόποι αντιμετώπισής του. Οι τρόποι με τους οποίους αντιμετωπίζεται σήμερα θα έπρεπε να επανεξεταστούν έτσι ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί ή να εφαρμοστούν καινούργιοι.

Οι έμποροι ναρκωτικών γίνονται κάτοχοι μεγάλων χρηματικών ποσών, οργανώνουν τη δουλειά τους όλο και πιο επιστημονικά αφού διαθέτουν και τα κεφάλαια για κάτι τέτοιο και καταφέρνουν να κερδίζουν διεθνώς τον τίτλο της πιο οργανωμένης ομάδας εγκληματιών και να μεταμορφώνονται καθημερινά σ' έναν απ' τους πρώτους κινδύνους για διάβρωση των κοινωνιών.

Παράλληλα καταφέρνουν πολλές φορές ν' αποκτούν συμμάχους "υψηλά ιστάμενους" ή να διαφεύγουν την τιμωρία του νόμου, καθώς διαθέτουν τα χρήματα που τους διευκολύνουν.

Υπάρχουν υπόνοιες ότι η διακίνηση γίνεται με τη βοήθεια ή και με τη συνέργεια πολλές φορές προσώπων με κοινωνικά ή οικονομικό κύρος, πρόσωπα πολιτικά, πρόσωπα ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

Έτσι, στην εφημερίδα "Πρώτη" της 20ης Φεβρουαρίου 1989, διαβάζουμε τις εξής περιπτώσεις :

- α. "... Το 1986 συλλαμβάνεται να κατέχει 4,5 κιλά ηρωίνης και μισό κιλό χασίς, ο Β.Π. (το πλήρες όνομα στη διάθεση της εφημερίδας), που ανήκει στο στενό επιτελείο κυβερνητικό στελέχους στη Βόρεια Ελλάδα. Δικάζεται στο τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Θεσσαλονίκης και καταδικάζεται σε φυλάκιση 18 μηνών, εξαγοράσιμη μάλιστα προς 1.000

δραχμές την ημέρα. Στην 82/87 απόφαση αναφέρεται ότι το δικαστήριο μετέτρεψε την κατηγορία από κακούργημα σε πλημμέλημα, δεδομένου ότι ο Β.Π. είχε τα ναρκωτικά για δική του χρήση !!! . Δηλαδή βρέθηκε δικαστήριο που να δεχθεί ότι 4,5 κιλά ηρωίνης κάποιος τα έχει για δική του χρήση και όχι για να τα εμπορευτεί. Πόσο τυχαία είναι αυτή η εξόφθαλμη σκανδαλώδης απόφαση.; ... " .

Δηλαδή, αν υποθέσουμε ότι ένας ηρωινομανής χρειάζεται ίσως 10 γρ. το μήνα για τη χρήση του, άρα 120 γρ. το χρόνο, τότε αυτό το δικαστήριο δέχθηκε ότι αυτός ο άνθρωπος που κατείχε 4.500 γρ. ηρωίνης, είχε την προνοητικότητα να κατέχει την ηρωίνη που θα χρειαζόταν για τα επόμενα ... 38 χρόνια της ζωής του !!!!!!!

Ταυτόχρονα το δράμα των ανθρώπων που πέφτουν στα δίχτυα των ναρκωτικών μεγαλώνει. Χιλιάδες άτομα παρασύρονται στον "παράδεισο" της ηρωίνης, της κοκαΐνης και των χαπιών, οδηγούνται στην κοινωνική απόσυρση και την οικονομική και προσωπική καταστροφή, παίζουν τη ζωή τους καθημερινά κορώνα - γράμματα και περιμένουν καρτερικά τη στιγμή που ο θάνατος θα έρθει να κλείσει αυτόν τον παράλογο κύκλο, χωρίς ουσιαστική βοήθεια από πουθενά. Ακόμη και αν κάποιος αποφασίσει να ψάξει τον τρόπο διαφυγής του από τον αργό θάνατο, οι λύσεις που μπορεί να ακολουθήσει είναι ελάχιστες και αμφισβητούμενης αποτελεσματικότητας .

Ήδη, στην εισαγωγή μας σ' αυτή την εργασία, αναφέραμε
πολύ επιγραμματικά κάποιες πιθανές λύσεις - κατευθύνσεις και την προσπάθεια απεξάρτησης ενός τοξικομανούς ατόμου.

Θεραπευτικές
κοινότητες της
"Ιθάκης,
"Παρέμβαση".

Στα πλαίσια της προσπάθειας για την ύσασξη
θεραπευτικών κέντρων για χρόνια εξαρτημένους τοξικομα-
νείς δημιουργήθηκαν με πρωτοβουλία πολιτών, αλλά
με την συνεργασία και την επιχορήγηση του Ελληνικού
κράτους, τα κέντρα "Ιθάκη" και "Παρέμβαση". Τα
κέντρα αυτά στελεχώθηκαν από άποψη προσωπικού από
επιστήμοντες ψυχολόγους, ψυχίατρους, κοινωνικούς
λειτουργούς, αλλά και ευαισθητοποιημένα άτομα τα
οποία εκπαιδεύτηκαν στην Ολλανδία. "Οι άνθρωποι
αυτοί βίωσαν οι ίδιοι της θεραπευτικές κοινότητες και
τα κέντρα αποτοξίνωσης στην Ολλανδία, αφού όλοι
ανεξάρτητα έζησαν σαν μέλη των παραπάνω κέντρων.
Κριτήρια για την επιλογή των παραπάνω θεραπευτών,
ήταν η κατάλληλη προσωπικότητα, η στράτευση και
η διάθεση προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο, ενώ σημαντικό
ρόλο έπαιξε ακόμη και η ηλικία" (Δρ. Φοίβος Ζαφειρίδης,
Εισήγηση στο 1ο Πανευρωπαϊκό συμπόσιο για καινοτομικές
θεραπείες τοξικομανών, Μόναχο 30 Μάρτη - 2 Απρίλη
1984).

Το πρόγραμμα θεραπείας όπως φαίνεται και από
το σχεδιάγραμμα που ακολουθεί αποτελείται από τρεις
διαδοχικές φάσεις. Στην 1η φάση ο τοξικομανής περνά
από το συμβουλευτικό σταθμό του κέντρου σωματικής
αποτοξίνωσης όπου πληροφορείται και προετοιμάζεται
για την συμμετοχή του στο πρόγραμμα. Η διάρκεια
αυτής της φάσης είναι ένας μήνας.

1η Φ Α Σ Η

ΚΕΝΤΡΟ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΠΟΤΟΞΙΝΩΣΗΣ

2η και 3η Φ Α Σ Η

Θ Ε Ρ Α Π Ε Υ Τ Ι Κ Η Κ Ο Ι Ν Ο Τ Η Τ Α

ΙΕΡΑΡΧΗΜΕΝΗ	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ
-------------	-------------

Μήνας 1ος

Διάρκεια

2ος

3ος

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 15ος

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 20ος

2ος

3ος

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- Διαμονή στην πόλη
- Εργασία στην πόλη

- Διαμονή στην Κοινότητα
- Εργασία στην πόλη

- Διαμονή στην Κοινότητα
- Εργασία στην Κοινότητα

Σ Υ Ν Ε Τ Α Ι Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

Η δεύτερη και τρίτη φάση αναλύονται σε 3 περιόδους όπου : στην πρώτη περίοδο ο τοξικομανής στα πλαίσια μία ιεραρχημένης και δημοκρατικής, κατά το Δρ. Φοίβο Ζαφειρίδη, Κοινότητας, βιώνει ένα πρόγραμμα αποτοξίνωσης διαμένοντας στην Κοινότητα και προσφέροντας εθελοντικά εργασία μέσα στην Κοινότητα. Ακολουθούν η δεύτερη και η τρίτη περίοδος όπου ο τοξικομανής διαμένει στην Κοινότητα και εργάζεται έξω απ' αυτή, στην πόλη και τέλος διαμένει και εργάζεται έξω στην πόλη για πέντε ακόμη μήνες αφού έχει περάσει άλλους δεκαπέντε μέσα στα πλαίσια της Κοινότητας.

Όλοι οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα συναιτερίζονται, όπως γράφει ο Δρ. Φ. Ζαφειρίδης και προσφέρουν από κοινού για τις οικονομικές ανάγκες της κοινότητας, σε μία προσπάθεια κοινωνικής επανένταξης και προσαρμογής.

Ένα παρόμοιο πρόγραμμα εφαρμόζεται και στην θεραπευτική κοινότητα "παρέμβαση" με στόχο πάλι το ίδιο: την απεξάρτηση και την κοινωνική επανένταξη.

Η Αντιαπαγορευτική άποψη ως θεωρητική βάση του Ολλανδικού Μοντέλου.

Στις 24 Νοεμβρίου 1990 έγινε στο Ζάπειο Μέγαρο το Πρώτο Διεθνές Φόρουμ για τα ναρκωτικά, στο οποίο συμμετείχαν, προσωπικότητες διεθνούς ακτινοβολίας απ' όλο τον κόσμο (μεταξύ αυτών και Έλληνες), οι οποίοι έθεσαν τις απόψεις τους σχετικά με την αντιμετώπιση των ναρκωτικών. Το Φόρουμ αυτό διοργανώθηκε από την L.I.A. (Διεθνή Αντιαπαγορευτική Ένωση), η οποία είναι μία οργάνωση που σ' αυτή συμμετέχουν

προσωπικότητες απ' όλο τον κόσμο (κυρίως επιστήμονες και διανοούμενοι) και η οποία είναι η κατ' εξοχήν οργάνωση που έχει στόχο την διάθεση της αντιπαγορευτικής άποψης για τα ναρκωτικά, την οποία και θα παρουσιάσουμε.

Ταυτόχρονα έγινε δυνατό να υπάρξει μία θεωρητική προσέγγιση του Ολλανδικού Μοντέλου αντιμετώπισης, το οποίο σαν βασικό του θεωρητικό υπόβαθρο έχει την αντιπαγορευτική άποψη.

Η κυρίαρχη λογική και θέση αυτής της άποψης είναι ότι η απαγόρευση και η δίωξη των ναρκωτικών, όπως τουλάχιστον γίνεται σήμερα, δεν έχει φέρει ούτε μπορεί να φέρει οποιοδήποτε θετικό αποτέλεσμα για τη λύση του προβλήματος, αντίθετα αυτός ο τρόπος συμβάλλει στην εξάπλωσή τους. Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού FR. CABALLERO, κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, σ' αυτό το διεθνές φόρουμ, είπε γι' αυτό το ζήτημα: "... στο νομικό περίο, το να τιμωρείς με φυλάκιση ένα ενήλικο άτομο που καταναλώνει στο σπίτι του μία ουσία της επιλογής του σε αναζήτηση ευτυχίας, είναι αντίθετο προς τις πιο στοιχειώδεις ατομικές ελευθερίες: το δικαίωμα να πράττεις κάθε τι που δεν ενοχλεί τους άλλους, το δικαίωμα καθενός πάνω στο σώμα του, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, το απαραβίαστο της κατοικίας... Εξάλλου δεν υπάρχει στη νομοθεσία μας άλλη περίπτωση φυλάκισης κάποιου ατόμου για εκούσια βλάβη του εαυτού του : " (Εφημ. Ελευθεροτυπία", 24.11.90).

Οι θεμελιώδεις έννοιες οι οποίες απαρτίζουν τη νέα άποψη είναι τρεις: Νομιμοποίηση - έλεγχος - αποθάρρυνση. Πιο συγκεκριμένα: Για την πρώτη έννοια, νομιμοποίηση σημαίνει η παύση απαγόρευσης από το κράτος της χρήσης τοξικών ουσιών από τους πολίτες, όταν αυτό δεν γίνεται δημόσια ώστε να προκαλεί μιμητικά φαινόμενα ή ο χρήστης δεν επιδιώκει με οποιοδήποτε τρόπο τη διάδοση της συνήθειάς του σε οποιοδήποτε μέλος της κοινωνίας μας. Η νομιμοποίηση αυτή βέβαια δεν πρέπει να ισχύει για ναρκωτικά όπως η ηρωίνη, με εξαίρεση του ήδη υπάρχοντες εξαρτημένους, οι οποίοι θα θεωρούνται με τη θέλησή τους ασθενή άτομα και η χορήγηση της ουσίας που έχουν ανάγκη για την επιβίωσή τους, θα χορηγείται καθαρά από ιατρικό πρόσωπο (γιατρούς, ψυχίατρους), σε ιατρικό χώρο (νοσοκομείο, κέντρο νοσηλείας εξαρτημένων ατόμων) και με παράλληλη συμβουλευτική ενίσχυση και θεραπεία πάλι από ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό (ψυχολόγος, ψυχίατρος, κοινωνικός λειτουργός).

Για τη δεύτερη έννοια, έλεγχος σημαίνει η θέσπιση και εφαρμογή κρατικής προνοιακής πολιτικής, ώστε αν κάποιος αποφασίσει να χρησιμοποιήσει ναρκωτική ουσία να έχει την ευχέρεια να το κάνει με κάποια ουσία ελεγχόμενη για την ποιότητα και τις ιδιότητες και αφού πληρεί κάποιες προϋποθέσεις. Δεν πρεσβεύει λοιπόν—αυτή—η—θεωρία—τη—νομιμοποίηση—ουσιών—όπως το L.S.D. ή η κοκαΐνη γιατί κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αποβεί μοιραίο. Ακόμη και για το χασίς προβλέπεται μία δοκιμαστική περίοδος 5 ετών, όπως έχει γίνει

και για άλλες τέτοιες ρυθμίσεις οι οποίες άπτονται σοβαρού κοινωνικού ενδιαφέροντος και η κοινή γνώμη δυσπιστούσε και αντιδρούσε στην εφαρμογή της (π.χ. αμβλώσεις). Απαραίτητες προϋποθέσεις για την χρήση τέτοιων ουσιών είναι ότι το άτομο έχει ενηλικιωθεί και δεν πάσχει από ψυχική νόσο, αλλά μπορεί να προμηθεύεται σε τιμή κόστους από κρατικό φορέα την τοξική ουσία που προτίθεται να καταναλώσει, αφού πρώτα ενημερωθεί από επίσημα, επιστημονικά χείλη, για τις συνέπειες απ' αυτή τη χρήση και ελεγχθεί ιατρικά για την επικινδυνότητα που μπορεί να έχει η ουσία για τον δικό του οργανισμό.

Για την τρίτη έννοια, αποθάρρυνση σημαίνει ότι στα πλαίσια της ίδιας κρατικής προνοιακής πολιτικής ο πολίτης ενημερώνεται κατάλληλα για τη χρήση των ναρκωτικών, του γίνεται τεκμηριωμένη παρουσίαση των βλαβερών της συνεπειών και του βαθμού επικινδυνότητας του καθ' ενός απ' αυτά και ταυτόχρονα του προσφέρεται τόσο η συμβουλευτική βοήθεια πάνω στο ζήτημα αντιμετώπισης της επιθυμίας για ξεκίνημα της χρήσης, αλλά και η εναλλακτική πρόταση απέναντι στη χρήση τοξικών ουσιών.

Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας πολιτικής, σύμφωνα με τους υπέρμαχους αυτής της άποψης, θα είναι τα εξής:

α. Σταμάτημα των θανάτων εκατοντάδων ανθρώπων στον κόσμο από υπερβολική δόση (OVER DOSE) και νοθευμένες δόσεις ναρκωτικών για εμπορικούς λόγους (π.χ. ηρωίνη με στρυχνίνη).

- β. Σταμάτημα της εξάπλωσης του AIDS, μία που οι ναρκομανείς κατατάσσονται σήμερα στις ομάδες υψηλού κινδύνου για μόλυνση από τη νόσο του αιώνα, λόγω της μη τήρησης υγειονομικών μέτρων τη στιγμή της χρήσης (π.χ. πολλοί τοξικομανείς χρησιμοποιούν την ίδια σύριγγα πολλές φορές).
- γ. Πτώση της εγκληματικότητας στην Ελληνική κοινωνία, κατά 50%, αφού "... το 50% των τροφίμων των Ελληνικών φυλακών βρίσκεται εκεί για αδικήματα που υπόκεινται στο νόμο περί ναρκωτικών..." (Εφημ. "Πρώτη" 29.11.90)
- δ. Χτυπιέται το εμπόριο ναρκωτικών και απαλλάσσεται το εξαρτημένο άτομο από την οικονομική εξόντωση αφού κανείς δε θα πληρώνει 30.000 δραχμές (τόσο περίπου πουλιέται σήμερα 1 γραμμάριο ηρωίνης), για να εξασφαλίσει ένα φάρμακο που του παρέχεται δωρεάν από το κράτος.
- ε. Χωρίς τους χρήστες - ντήλερ των ναρκωτικών, τους ανθρώπους δηλαδή που για να βρουν τη δική τους δόση, αναγκάζονται να πουλήσουν οι ίδιοι ναρκωτικά και μάλιστα να βρουν ή να φτιάξουν καινούργιους πελάτες του θανάτου, θα έχουμε αν όχι εξάλειψη τουλάχιστον σοβαρή μείωση της δημιουργίας των χρηστών.
- στ. Η νοσοκομειακή χορήγηση της ηρωίνης τους αφαιρεί το μύθο του "κοινωνικού ανατροπέα" ή του "διαστημόπλοιου προς τον υψηλό διαλογισμό" που τη συνοδεύει, την καταδειχνει σαν φάρμακο με ιδιότητες καταστρεπτι-

κές για την υγεία και την προσωπικότητα του ατόμου, σαν φάρμακα ακριβώς για ασθενείς και έτσι παύει να φαίνεται σαν μία κάποια έστω διέξοδος στα αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν όλοι λίγο - πολύ οι νέοι σήμερα, αλλά και κάθε άτομο που απελπίζεται μπροστά στα εμπόδια της ζωής.

ζ. Χωρίς εμπορους αυτοί οι οποίοι πέρασαν από διαδικασία αποτοξίνωσης δεν θα βρίσκουν νέους προπαγανδιστές των ναρκωτικών έτσι ώστε εύκολα να ξαναρχίζουν αυτό που με τόσο κόπο προσπάθησαν να κόψουν. Αντίθετα θα βρίσκουν επιβραβευτές και συγχαίροντες γι' αυτή την προσπάθεια καθώς το πρόβλημά τους θα είναι γνωστό, φανερό και απαλλαγμένο από κοινωνικά στίγματα, ενώ παράλληλα θα μπορούν να απευθύνονται στους κατάλληλους κρατικούς φορείς για υποστήριξη και επανένταξη στην κοινωνία.

η. Αποδυνάμωση του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς θα χάνει τα καθημερινά του έσοδα τα οποία στο Ελληνικό επίπεδο υπολογίζονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια. Ένα τέτοιο ποσό είναι εύκολο να κατανοηθεί τι όπλο αποτελεί στα χέρια ανθρώπων αδίστακτων, χωρίς ηθικές αξίες και οι οποίοι έχουν στόχο το κέρδος ανεξαρτήτως προελεύσεως και μέσου.

Ταυτόχρονα, οι υπέρμαχοι αυτής της θεωρίας μιλούν για σημαντικά αποτελέσματα. Έτσι, στο Λίβερπουλ της Αγγλίας που εφαρμόζεται ένα αντιπαγορευτικό πρόγραμμα που βασίζεται σ' αυτή τη θεωρία, ο διευθυντής της δίωξης ναρκωτικών στο Λίβερπουλ είπε στο διεθνές φόρουμ που

προαναφέραμε, ότι οι νέοι χρήστες ηρωίνης μειώθηκαν σε ποσοστό 12%, ενώ οι χρήστες σταμάτησαν τη διακίνηση μικροποσοτήτων άρα και την προσέλευση νέων πελατών.. Τα ίδια λόγια επιβεβαίωσε και ο Τζων Μάρκς, ψυχίατρος που δουλεύει στα προγράμματα βοήθειας των ναρκομανών στην ίδια περιοχή.

Ο καθηγητής FR. CABALLERO επισήμανε επίσης ότι στην Ολλανδία που εφαρμόστηκε το ίδιο σύστημα με τα "COFFEE SHOPS" (μαγαζιά όπου μπορείς να αγοράσεις μία δόση χασίς και μαριχουάνα ελεύθερα) ελάχιστα αυξήθηκε η χρήση του χασίς. Αυξήθηκε από 7% σε 12% στις ηλικίες 16-24 ετών την ίδια στιγμή που στη Γερμανία είχαμε αύξηση 18%, ενώ το 55% των νέων Ολλανδών δηλώνουν ότι δεν τους προσελκύει η ιδέα της χρήσης χασίς. Άρα, κατά τον FR. CABALLERO, η νομιμοποίηση δεν προκαλεί μαζική αύξηση της χρήσης μία και ένα από τα χαρακτηριστικά της είναι η ευκολότερη, ασφαλέστερη και φθηνότερη πρόσβαση σ' αυτά τα προϊόντα.

Απ' την καθαρά οικονομιστική πλευρά ο γιατρός Γιώργης Οικονομόπουλος επισημαίνει ότι τη στιγμή αυτή από τη χρήση της νοθευμένης ηρωίνης πεθαίνουν δεκάδες άτομα ενώ ξοδεύονται δισεκατομμύρια για να βρεθεί η δόση αυτών των ατόμων, έτσι ώστε χιλιάδες Ελληνικές οικογένειες οδηγούνται σε οικονομική καταστροφή ενώ κάποιοι έμποροι θησαυρίζουν κυριολεκτικά, απ' τον ανθρώπινο πόνο. Παράλληλα η χρήση ηρωίνης θεωρείται ότι είναι η αιτία για τα μισά εγκλήματα που διαπράττονται στην Ελληνική κοινωνία.

Έτσι η μαύρη αγορά ηρωίνης έχει ημερήσια έσοδα στην Ελλάδα 1,5 δισ. δραχμές, χωρίς να υπολογίζονται τα χρήματα που ξοδεύει το κράτος για να αντιμετωπίσει τα εγκλήματα που έχουν αιτία την ηρωίνη, τη στιγμή που, σύμφωνα πάντα με το γιατρό Γ. Οικονομόπουλο, οι 80.000 Έλληνες εξαρτημένοι χρειάζονται 4 κιλά καθαρής ηρωίνης ημερησίως, και η Ελληνική φαρμακοβιομηχανία προμηθεύεται μορφίνη σε κρυσταλλική μορφή προς 60.000 δρχ. το κιλό. Το κόστος μετατροπής της μορφίνης σε ηρωίνη είναι 20.000 δρχ. το κιλό. Άρα, στο κράτος η όλη υπόθεση θα κόστιζε 320.000 δρχ. τη μέρα για όλους ή 4 δρχ. την ημέρα για κάθε εξαρτημένο, τη στιγμή που η καθημερινή δόση ενός ηρωινομανούς κοστίζει στις πιάτσες της Ελλάδας μέχρι και 40.000 δρχ. ...

Εκτός όμως από τα επιχειρήματα υπέρ της αποποινικοποίησης της χρήσης ναρκωτικών οι υποστηρικτές αυτής της άποψης έχουν επιχειρήματα κατά της ήδη υπάρχουσας αντιμετώπισης, κατά της ποινικοποίησης.

Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνει ο γιατρός Γ. Οικονομόπουλος στο άρθρο του με τίτλο "Η κατασταλτική πολιτική απέτυχε παταγωδώς" (Εφημ. "Πρώτη", 20.2.89).

α. "... μυθοποιεί κάποιες ουσίες, προκαλεί την περιέργεια και έτσι ελκύει για το "φάγμα του απαγορευμένου καρπού"

β. ~~Δημιουργεί~~ μαύρη αγορά με τόσο πιο πολλά κέρδη, όσο πιο υψηλή είναι η καταστολή. Έτσι κυρίως συντελεί στη δημιουργία εμπόρων. Τα 300 δισ. δολάρια που είναι ο τζίρος της μαύρης αγοράς MONO της ηρωίνης, πως θα έβγαινα αν δεν υπήρχε παρανομία ;.

- γ. Σπρώχνει τους χρήστες - ιδιαίτερα της ηρωίνης - σε αδικήματα που σχετίζονται με την ανεύρεση χρημάτων για τη δόση (κλοπές, πορνεία, ψιλεμπόριο κ.ά.)
- δ. Κάνει αδύνατο τον έλεγχο της κυκλοφορούσας ηρωίνης, με αποτέλεσμα τους συνεχείς θανάτους και ενισχύει τους κατασταλτικούς μηχανισμούς με οικονομικά και πολιτικά αποτελέσματα πολύ βαριά για την κοινωνία.
- ε. Δημιουργεί ένα μεγάλο βαθμό κυνηγημένων πολιτών, τους κάνει "εν δυνάμει" εγκληματίες και τους εξοντώνει παράλογα, είτε είναι άρρωστοι, είτε καταναλώνουν κάνναβη ή άλλες μη ναρκωτικές ουσίες..."

Αυτά τα επιχειρήματα που αναπτύσσει ο εν λόγω γιατρός είναι συμπεράσματά του από την βχρονη θεραπευτική του απασχόληση με άτομα εξαρτημένα από τέτοιου είδους ουσίες.

Βασικό σημείο αναφοράς και στήριξης για τους οπαδούς αυτής της θεωρίας όμως, είναι η θέση ότι όλα τα ναρκωτικά δεν είναι ίδια. Κανείς βέβαια δεν αρνείται ούτε από τη μία ούτε από την άλλη πλευρά, την επικινδυνότητα της ηρωίνης, του L.S.D. ή άλλων ψυχοφαρμάκων. Η μεγάλη διαμάχη και διαφορετικότητα θέσεων υπάρχει κυρίως για τα λεγόμενα "ελαφρά ναρκωτικά". Χασίς, μαριχουάνα κ.λπ. είναι ουσίες που για άλλους είναι λιγότερο βλαβερές και επικίνδυνες, ενώ για άλλους θεωρούνται το ίδιο επικίνδυνες με άλλες ναρκωτικές ουσίες.

Έτσι ενώ ο γιατρός Γ. Οικονομόπουλος παραθέτει στο προηγούμενο άρθρο την άποψη του καθηγητή Ψυχιατρικής κ. Στεφανή ο οποίος λέει στο βιβλίο του με τίτλο "HASHISH

STUDIES OF LONG TERM " (δηλ. μελέτες πάνω στη μακρόχρονη χρήση χασίς) ότι "... οι επιστημονικές έρευνες και μελέτες απέτυχαν να βρουν να υπάρχει κάποια τοξικότητα στο νευρικό σύστημα και τη διανοητική κατάσταση ή κάποια ιατρική επιπλοκή για τους χρόνιους χρήστες κάνναβης ..." και "... οι ιατρικοί κίνδυνοι από τη χρήση μεγάλων δόσεων κάνναβης δεν είναι μεγαλύτεροι ή (έστω ακόμα και) ίσοι από την τοξικότητα της χρήσης καπνού...", από την άλλη πλευρά αναζητώντας τη διαφορετική άποψη βρήκαμε τη θέση του καθηγητή Ν. Νικολάου ο οποίος στο βιβλίο του "Μαρξισμός και Βιολογία Ναρκωτικά" επισημαίνει σχετικά με το χασίς και τη μαριχουάνα ότι :

- α. "Οι υποκειμενικές επιδράσεις της μαριχουάνας απέρχονται γρήγορα με το κάπνισμα. Σε χαμηλές δόσεις δεν εμφανίζονται ψευδαισθησιογόνες ιδιότητες".
- β. "Οι βραχυχρόνιες επιδράσεις εξαρτώνται από τη διάθεση, το περιβάλλον, τις προσδοκίες και την πείρα, τις προσδοκίες και την ψυχική ωριμότητα, την κοινωνική προσαρμογή όπως επίσης και την περιεκτικότητα σε Τ.Η.С. (δραστική ουσία της μαριχουάνας), τις προσμίξεις τη μορφή και τον τρόπο λήψης, το είδος του προϊόντος κ.λπ."
- γ. "Η μακροχρόνια χρήση μαριχουάνας μπορεί να προκαλέσει "χασιστικές ψυχώσεις".
- δ. "Διάφορες οπτασίες προκαλούν αποτροπιασμό, φρίκη και φόβο. Οι παρευρισκόμενοι εκλαμβάνονται από τον ναρκομανή ως εχθροί και μπορεί να φτάσει στο έγκλημα για να "σώσει" τη ζωή του".

- ε. "Χρόνια χρήση οδηγεί στην ανάπτυξη ανοχής. Ψυχική εξάρτηση εμφανίζεται γρήγορα και φαίνεται δύσκολη η διακοπή χορήγησης, αν και, τα συμπτώματα φυσικής εξάρτησης απουσιάζουν".
- στ. Επίσης ο ίδιος ο Ν. Νικολάου επισημαίνει ορισμένα αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών και λέει ότι είναι επιδημιολογικά ευρήματα το πέρασμα από τη μαριχουάνα πολλές φορές στα λεγόμενα "σκληρά" ναρκωτικά (ηρωίνη, κοκαΐνη κ.λπ.) ενώ ταυτόχρονα ότι η χρόνια χρήση μαριχουάνας έχει σοβαρές αρνητικές επιδράσεις στη σεξουαλική λειτουργία και το ανοσοποιητικό σύστημα. (Αισθητά μειωμένη παραγωγή τεστοστερόνης, ελάτωση της ικανότητας αντίδρασης του ανοσοποιητικού συστήματος (Ν. Νικολάου, Μαξισμός και Βιολογία Ναρκωτικά, εκδόσεις Επιστημονική Σκέψη - Σύγχρονη Εποχή, σελ. 74 - 75, Αθήνα 1988).

Στην Ολλανδία (Άμστερνταμ) αλλά και στο Λίβερπουλ της Αγγλίας, η θεωρία αυτή υιοθετήθηκε σε κρατικό επίπεδο. Η χρήση ναρκωτικών αποποινοποιήθηκε και ορισμένα ναρκωτικά, άρχισαν να πωλούνται στο στυλ του περιπτέρου ("COFFEE SHOPS"). Επίσης για τους βαριά εξαρτημένους, όπως ηρωινομανείς και κοκαΐνομανείς χορηγείται μεθαδόνη ως υποκατάστατο σε νοσοκομειακό επίπεδο, μαζί με ψυχιατρική υποστήριξη και ιατρική φροντίδα. Αποτελέσματα συγκεχυμένα και απόψεις σχετικά μ' αυτό το πείραμα—πολλές φορές εκ διαμέτρου αντίθετες. Οι απόψεις της L.I.A. και των ανθρώπων που υπερμάχονται της αντιπαγορευτικής άποψης, είναι ότι για πρώτη φορά υπάρχουν σοβαρές νίκες κατά των ναρκωτικών. Πάταξη του εμπορίου, πτώση της εγκληματικότητας, αδυναμία προσέγκισης και πτώση του ποσοστού των νέων χρηστών είναι μακριά από τα αποτελέσματα που οι υποστηρικτές αυτής της άποψης θεωρούν ότι υπάρχουν.

Απ' την άλλη πλευρά διάφοροι φορείς και προσωπικότητες τάσσονται κατά της εφαρμογής αυτής της θεωρίας αντιμετώπισης. Ενδεικτικά επισημαίνουμε, "το πόρισμα της έρευνας που έγινε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, με πρόεδρο της επιτροπής τον κ. Κούτσικο, ευρωβουλευτή της Ν.Δ. και εισηγητή τον Άγγλο βουλευτή SIR JACK STEWARD CLARK που ψηφίστηκε στις 22.9.86, προτείνει να μείνει το χασίς παράνομο ναρκωτικό (Εφημ. "Πρώτη", σελ. 14, 20.2.89), καθώς επίσης την άποψη του Ν. Νικολάου ο οποίος υποστηρίζει ότι "... η χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων πολλαπλασίασε τους χρήστες και μετατόπισε τους τοξικομανείς προς την κατανάλωση του πιο κερδοφόρου προϊόντος : της ηρωίνης ..." και ότι "το Άμστερνταμ, η πιο όμορφη πόλη της Ολλανδίας έχει εξελιχθεί στη Μέκκα των ναρκωτικών πάνω στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Χιλιάδες νέοι απ' όλη την Ευρώπη φτάνουν εκεί για να προμηθευτούν εύκολα ηρωίνη ή άλλα ναρκωτικά ..." (Ν. Νικολάου, Μαρξισμός και Βιολογία Ναρκωτικά, εκδόσεις Επιστημονική σκέψη - Σύγχρονη Εποχή, σελ. 117 - 118, Αθήνα 1988).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο   Ι V

ΤΟ 1ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ FORUM
ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ - ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙ-
ΚΑ ΤΟΥ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Στις 23, 24, 25 Νοεμβρίου του 1990 έγινε στην Αθήνα το 1ο Διεθνές FORUM της L.I.A. της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Ένωσης όπου συγκεντρώθηκαν προσωπικότητες απ' όλο τον κόσμο προκειμένου να εκθέσουν τις απόψεις τους πάνω στο ζήτημα ναρκωτικά, μέσα απ' το πρίσμα μιας αντιαπαγορευτικής άποψης και λογικής αντιμετώπισης του ζητήματος. Σ' αυτό το κεφάλαιο εμείς, θα στοχασολογήσουμε μέσα από τα πρακτικά του συνεδρίου που δημοσιεύτηκαν στο βιβλίο Ναρκωτικά : Η άλλη πρόταση (Πρακτικά Συνεδρίου), Διεθνής Αντιαπαγορευτική Ένωση, L.I.A.", εκδόσεις Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ - ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ, Αθήνα 1991, τις απόψεις αυτές προκειμένου να προσθέσουμε μερικά ακόμη στοιχεία τόσο γενικότερα για την αντιαπαγορευτική αντιμετώπιση των ναρκωτικών, όσο και ειδικότερα του Ολλανδικού Μοντέλου.

Όλοι οι σύνεδροι στις τοποθετήσεις τους εξέφρασαν ορισμένες κοινές για όλους θέσεις. Οι θέσεις αυτές ήταν:

A. Η μέχρι τώρα φιλοσοφία και πολιτική αντιμετώπισης των ναρκωτικών δεν κατάφερε να έχει σοβαρά αποτελέσματα. Το πρόβλημα ήταν οξύ και παρ' όλες τις προσπάθειες συνεχίζει να οξύνεται, παρουσιάζοντας στην πορεία μία ομάδα από παράγωγα προβλήματα που άπτονται του Παινικού Κώδικα ή που έχουν άμεση σχέση με την πορεία σοβαρών μεταδοτικών νοσημάτων (π.χ. πορνεία, διαρρήξεις, AIDS, κ.λπ.)

Β. Το κύκλωμα που εμπορεύεται τα ναρκωτικά, έχει αποκτήσει τεράστια δύναμη, κυρίως οικονομική, αλλά έχει καταφέρει ταυτόχρονα να εισχωρήσει σε διάφορα κέντρα πολιτικής εξουσίας και κοινωνικού ελέγχου με αποτέλεσμα σήμερα να μιλάμε για οργανωμένες βιομηχανίες παραγωγής και εμπορίου ναρκωτικών με πολιτικές προεκτάσεις (π.χ. καρτέλ κοκαΐνης στην Κολομβία).

Δ. Η κατασταλτική αντιμετώπιση του προβλήματος αυξάνει αντί να μειώσει την ένταση και την έκτασή του και χρειάζεται μία διαφορετική λογική αντιμετώπισης, όπου ο χρήστης δεν θα αντιμετωπίζεται ως ποινικός παραβάτης και θα έχει την ευκαιρία της προσωπικής επιλογής ανάμεσα στην χρήση ή όχι κάποιων ουσιών με ψυχοτρόπη δράση, εν αντιθέσει με τον έμπορο που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά και ανάλογα με την ποσότητα που εμπορεύεται.

Πέρα όμως από τις κοινές θέσεις υπήρξαν και οι απόψεις που για πρώτη ίσως φορά παρουσιάζονται στη δημοσιότητα και μάλιστα σ' ένα διεθνές συνέδριο. Σταχυολογούμε κάποιες απ' αυτές τις απόψεις :

1. Ο Κλεάνθης Γρίβας, ψυχίατρος, είπε ότι υπήρχαν τα ναρκωτικά και στις κοινωνίες του παρελθόντος, αλλά τότε δεν κατάφεραν να αποτελέσουν πρόβλημα. Συγκεκριμένα στην ομιλία του είπε ότι : "... στο παρελθόν, οι περισσότερες από τις φυσικές ψυχοτρόπες ουσίες (οι τεχνητές ήταν ανύπαρκτες), ανεξάρτητα από το αν προκαλούσαν—εξάρτηση—ή όχι, ήταν ενσωματωμένες στην κουλτούρα των διαφόρων κοινωνιών, πράγμα που αυτομάτως δημιουργούσε και ενεργοποιούσε

μηχανισμούς αυταρτίθμησης της χρήσης τους, με τρόπο ώστε να αναδεικνύονται σε παράγοντες συνοχής και όχι αποσάρθρωσης του κοινωνικού συστήματος ..." (Κ. Γρίβας, Ναρκωτικά Η εξουσία της τοξικομανίας, L.I.A. ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, Αθήνα 1991).

Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Ινκας, οι Μάγια, οι Αραβικοί λαοί, είναι παραδείγματα που στηρίζουν ίσως αυτή τη θέση.

Η τοποθέτηση του Κ. Γρίβα ήταν ότι τελικά το πρόβλημα με τις ψυχοτρόπες ουσίες, δεν είναι αυτή καθ' αυτή η χρήση τους, αλλά η απαγόρευσή τους και διακρίνει δύο διαφορετικές ομάδες ατόμων στην όλη υπόθεση. Απ' τη μια μεριά χαρακτηρίζει τους μεγαλέμπορους ναρκωτικών και τους φορείς δίωξης ναρκωτικών αστυνομικούς, δικαστές, δεσμοφύλακες) ως βύτες και απ' την άλλη πλευρά χαρακτηρίζει ως βύματα όλους τους καταναλωτές ψυχοτρόπων ουσιών, πάνω στη βάση ότι οι μεν είναι αυτοί οι οποίοι προσπορίζοντ απ' αυτή τη θέση οικονομικά, πολιτικά, κοινωνικά ωφέλη, ενώ οι δεύτεροι είναι οικονομικά, πολιτικά & κοινωνικά ασθενέστεροι και σε τελική ανάλυση εξαρτημένοι σ' αυτούς τους τομείς. Έτσι τα ναρκωτικά ως παράνομες πράξεις καταλήγουν να πάρουν τοξικό χαρακτήρα, καθώς το σύνολο των διακομένων γι' αυτή την πράξη είναι τα άτομα που ανήκουν στα ασθενέστερα, οικονομικά και πολιτικά, στρώματα ή για να το θέσουμε πιο απλά για να βρουν τη δόση τους αναγκάζονται να παρανομήσουν με τον οποιοδήποτε τρόπο (μικροεμπορία, εκπόρνευση, κλοπή) οι οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστεροι. "... Ο κοινωνικά προνομιούχος

τοξικοεξαρτημένος δεν έχει ανάγκη να κλέψει, να εκπορνευτεί ή να κάνει μικροεμπορία ναρκωτικών προκειμένου να εξασφαλίσει τη δόση του. Ενώ ο κοινωνικά μη προνομοιούχος τοξικοεξαρτημένος δεν μπορεί να μην κλέψει, να μην εκπορνευτεί ή να μην κάνει μικροεμπορία προκειμένου να εξασφαλίσει τη δόση του..." (Κ. Γρίβας Ναρκωτικά : Η εξουσία της τοξικομανίας, L.I.A ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, σελ. 117, Αθήνα 1991). Παράλληλα υποστηρίζει ότι οι αστυνομικοί, οι δικαστές και οι λοιποί φορείς καταστολής του προβλήματος είναι πολλές φορές άμεσα αναμεμιγμένοι μέσα στα κυκλώματα διακίνησης ναρκωτικών, σημείο για το οποίο οι επιφυλάξεις θα μπορούσαν να εκφραστούν μόνον όσον αφορά την έκταση του φαινομένου..

Ένας άλλος τομέας που θίγεται από τον Κ. Γρίβα είναι ο τομέας της άγνοιας σχετικά με τα ναρκωτικά, σε ότι αφορά τον τρόπο χρήσης τους, τις ιδιότητές τους και τους κανόνες υγιεινής που πρέπει να τηρούνται κατά τη χρήση τους, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται θάνατοι από χρήση. Κατά τον ίδιο, οι θάνατοι αυτοί σφείλονται κατά κανόνα στην άγνοια του χρήστη και στην πολιτική καταστολής "... ποτέ μέχρι σήμερα δεν αναφέρθηκε κανένας θάνατος από υπερβολική δόση ημισυνθετικών παραγώγων του οπίου (μορφίνη, ηρωίνη) μεταξύ της ευάρρυθμης κατηγορίας των τοξικοεξαρτημένων που ανήκουν στο ιατρικό επάγγελμα ..." (Κ. Γρίβα, Ναρκωτικά : Η εξουσία της τοξικομανίας, L.I.A., ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, σελ. 117, Αθήνα 1991).

"... Το πνευμονικό οίδημα είναι μία βαρύτερη παθολογική κατάσταση που οφείλεται σε οξεία αντίδραση του οργανισμού όχι σ' αυτή καθαυτή την τοξική ουσία, αλλά και στις ουσίες με τις οποίες αναμειγνύεται (από άμυλο, ταλκ, κινίνη και στρυχνίνη μέχρι κονιοποιημένο γυαλί) με σκοπό τη νόθευσή της για καθαρά κερδοσκοπικούς λόγους ..."

(Κ. Γρίβα, Ναρκωτικά : Η εξουσία της τοξικομανίας, L.I.A., ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, σελ. 117, Αθήνα 1991).

Δηλ. κατά τον Κ. Γρίβα, η αιτία του θανάτου από υπερβολική δόση δεν είναι οι ίδιες οι ναρκωτικές ουσίες και η χρήση τους, αλλά το εμπόριο αυτών των ουσιών το οποίο, κατά τον ίδιο, εντείνεται και υποβοηθάται από το κατασταλτικό σύστημα αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος

Σχολιάζοντας συνοπτικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Κ. Γρίβας επιρίπτει όλες τις ευθύνες για το πρόβλημα ναρκωτικά, στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται σήμερα. Πιστεύει ότι μία διαφορετική φιλοσοφία και πολιτική αντιμετώπισης, θα έφερνε άμεσα αποτελέσματα, θα μείωνε τους χρήστες, θα κατέστρεφε το κύκλωμα των ναρκαεμπόρων και θα τους αποδυνάμωνε οικονομικά, ενώ παράλληλα απομυθοποιώντας το όλο θέμα θα αποτρέπονταν οι νέοι από τη δοκιμή προς αυτό το ταξίδι χωρίς επιστροφή. Με πιο απλά λόγια υπερμάχεται και υποστηρίζει την αντιαπαγορευτική πολιτική αντιμετώπισης ως τη μοναδική λύση του προβλήματος.

2. Από τις αξιοσημείωτες τοποθετήσεις ήταν αυτή του Λέστερ Γκρίνσποουν και Τζέιμς Μπ. Μπάκαλαρ (ο Λέστερ Γκρίνσποουν M.D. και ο Τζέιμς Μπάκαλαρ S.D., είναι μέλη του τμήματος ψυχιατρικής της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ, 74 FENWOOD ROAD, BOSTON, MASSACHUSETTS 02115), οι οποίοι μεταξύ άλλων έδωσαν και ορισμένες απόψεις σχετικά με τους ναρκομα- νείς. Συγκεκριμένα τα στοιχεία αυτά ήταν ψυχολογικής και κοινωνικής απόψεως και υποστήριζαν ότι : "...κατά πλειοψηφία οι χρήστες κοκαΐνης είναι άνθρωποι που αισθάνο- νται απόγνωση, αισθάνονται παγιδευμένοι και αποξενωμένοι, ικανοί να βρίσκουν μονάχα άβλιες δουλειές, κακοπληρωμένες ή ανίκανοι να βρουν ακόμη και τέτοιες δουλειές ..." (L.I.A, Διεθνής Αντιαπαγορευτική Οράνωση, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, σελ. 58, Αθήνα 1991, Πρακτικά Συνεδρίου). Και πράγματι τις περισσότερες φορές στα στοιχεία των αστυνομικών ρεπορτάζ σχετικά με θανάτους από ναρκωτικά ή συλλήψεις, αναφέρεται συχνά για τα άτομα αυτά η λέξη "άεργος" ή "άνεργος". Εκεί που εμείς θα θέλαμε να εκφράσουμε τις αμφιβολίες μας είναι σχετικά με τη χρονική προέλευση αυτής της κατάστασης που χαρακτηρί- ζει τα ναρκοεξαρτημένα άτομα. Πιο απλά, αυτά τα άτομα ποτέ στη ζωή τους δεν κατάφεραν να βρουν μία σωστή επαγγελματική κατεύθυνση και απασχόληση, δεν είχαν ποτέ την ευκαιρία για κάτι τέτοιο ή η τωρινή τους κατάσταση είναι συνέπεια του ίδιου του προβλήματός τους. Μόνο η λεπτομερής εξέταση μιας - μιας περίπτωσης χωριστά θα μπορούσε να μας δώσει μία απάντηση στηριγμένη σε έγκυρα στατιστικά δεδομένα αλλά κάτι τέτοιο δεν έγινε δυνατό να ανευρεθεί κατά τη διάρκεια της εγγραφής αυτής της εργασίας.

3. Ο ANTHONY RICHARD HEMMAN, γραμματέας της Διεθνούς Αντιαπαγορευτικής Οργάνωσης, έθεσε στην ομιλίου του ένα ακόμη πολύ σοβαρό θέμα. Είπε λοιπόν ότι το πρόβλημα ναρκωτικά, πρέπει να γίνει αντικείμενο έρευνας από ένα ευρύ φάσμα ειδικών. Αν και κάτι τέτοιο έχει ξαναειπωθεί από διάφορα χείλη στο παρελθόν, επίσημα και μη, παρ' όλα αυτά πιστεύουμε ότι χρειάζεται να το επισημάνουμε. Όλα τα σύγχρονα προβλήματα που απασχολούν την ανθρωπότητα ή που την απασχόλησαν στο παρελθόν, έγιναν αντικείμενο έρευνας από μεγάλες επιστημονικές ομάδες με πλούτο, τόσο επιστημονικών ειδικοτήτων που ασχολούνται με το πρόβλημα, όσο και υλικών μέσων. Μεγάλα ποσά χρημάτων έχουν διατεθεί για τον καρκίνο για παράδειγμα. Δεν θα πρέπει λοιπόν να οργανωθούν και εδώ επιστημονικές ομάδες με τα ανάλογα υλικά μέσα, προκειμένου να παραχθεί γνώση για τη θεραπεία αυτού του άλλου είδους καρκινώματος, που τόσο ύπουλα έχει αρχίσει να υποναμεύει την υγεία του σώματος των ανθρωπίνων κοινωνιών στο σύνολό τους :

4. Ο Τζων Μάρκς, στέλεχος του LIVERPOOL DRUG DEPENDENCY CLINIC, 30 HOPE STREET, LIVERPOOL L19 9X, έθεσε δύο κυρίως ζητήματα κατά την ομιλία του : Το πρώτο ήταν η ελεγχόμενη και με ιατρική συνταγή χορήγηση των ναρκωτικών ουσιών στα εξαρτημένα άτομα και το δεύτερο ήταν η σχέση και η διαφθορά των ναρκωτικών ουσιών με άλλες ουσίες που προκαλούν εθιστικά φαινόμενα, κυρίως το αλκοόλ και ο καπνός. Για το πρώτο ζήτημα, κατά τον ίδιο, υπάρχουν επιχειρήματα υπέρ και κατά. Συγκεκριμένα : Τα υπέρ είναι :

- A. Η απόφαση αυτή θα έδινε ένα σοβαρό χτύπημα στη μαύρη αγορά των ναρκωτικών.
- B. Οι περισσότεροι θάνατοι από OVERDOSE οφείλονται στα νοθευμένα ναρκωτικά, άρα η χορήγηση ανόθευτων θα σταματούσε τους θανάτους.
- Γ. Οι γιατροί είναι υποχρεωμένοι από τη λειτουργηματική φύση του επαγγέλματός τους να προσφέρουν κάθε βοήθεια για την ανακούφιση των ανθρώπινων προβλημάτων του ανθρώπινου πόνου, έστω κι αν αναλάβου κάποιο νομικό ρίσκο.

Τα κατά είναι :

- A. Κάτι τέτοιο σίγουρα δεν θα σταματούσε το πρόβλημα του εθισμού.
- B. Ο γιατρός δεν είναι ο πλέον αρμόδιος ή ο πλέον υπεύθυνος για την μαύρη αγορά των ναρκωτικών, οπότε γιατί θα πρέπει αυτός ο ίδιος να λύσει ένα τέτοιο πρόβλημα.
- Γ. Το αλκοόλ και ο καπνός λόγω της βλαπτικής δράσης τους, δεν χορηγούνται με ιατρική συνταγή στα άτομα που είναι εξαρτημένα απ' αυτές τις ουσίες. Γιατί να γίνει λοιπόν κάτι τέτοιο για την ηρωίνη, την κοκαΐνη ή το χασίς.
- Δ. Η χρήση ναρκωτικών είναι σήμερα μία παράνομη πράξη, άρα μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα με τη νομική τους κάλυψη από την ιατρική συνταγή:
-
- E. Είναι πολύ πιθανό και έχει παρατηρηθεί σαν φαινόμενο οι ναρκομανείς να εμπορεύονται τις ουσίες που τους χορηγούνται με ιατρική συνταγή.

ΣΤ. Συχνά έχει παρατηρηθεί οι τοξικομανείς να αλλοιώνουν την εντολή των συνταγών τόσο σε ότι αφορά την ποσότητα όσο και σε ότι αφορά την ποιότητα.

Ζ. Κάτι τέτοιο θα έδινε κίνητρο σε κάποιους γιατρούς για παράνομο πλουτισμό καθώς θα γίνονταν αυτοί οι μοναδικοί ρυθμιστές ενός τόσο καυτού θέματος.

Η. Μία τέτοια προσπάθεια δεν έχει γίνει δυνατό να δοκιμαστεί σε ευρεία κλίμακα, προσφέροντας θετικά αποτελέσματα και ποιος σε τελευταία ανάλυση θα μπορούσε να ελέγχει τον κάθε γιατρό και την κάθε ιδιωτική κλινική για την ορθολογική χρήση αυτού του μέτρου, τη στιγμή που υπό την κείμενη νομοθεσία και για ψυχιατρικές αιτίες έχουν παρατηρηθεί κατά καιρούς φαινόμενα κατάχρησης αυτής της δυνατότητας των γιατρών.

5. Ο βουλευτής Α. Ανδριανόπουλος μιλώντας στο ίδιο συνέδριο έθεσε σαν βασικό σημείο για την επίλυση του προβλήματος τον περιορισμό της ζήτησης για ναρκωτικά, ενώ παράλληλα υποστήριζε ότι αυτός που θα μπορούσε να δίνει ναρκωτικά σε εξαρτημένο άτομο, θα πρέπει να είναι μόνο ένας κρατικο-υγειονομικός, όπως τον χαρακτήρισε, φορέας, ο οποίος και θα μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο βλέποντας το εξαρτημένο άτομο σαν ασθενή ο οποίος έχει ανάγκη από συγκεκριμένο φάρμακο. Σαν ασφαλιστική δικλείδα όμως για την εφαρμογή μιας τέτοιας πολιτικής, έθεσε την εφαρμογή της σε κοινό Ευρωπαϊκό επίπεδο και όχι σε κάθε χώρα ή σε μία χώρα ξεχωριστά. Κάτι τέτοιο μας βρίσκει κατ' αρχήν σύμφωνους, αλλά εκφράζουμε σοβαρές επιφυλάξεις για τη δυνατότητα μιας τέτοιας

κοινης συνεργασίας και αντιμετώπισης. Τα κοινωνικά προγράμματα δύσκολα γίνονται διακρατικά και όχι μάλιστα όταν μιλάμε για ένα τόσο καυτό ζήτημα, για το οποίο τόσο πολύ διαφορετικές θέσεις υπάρχουν, και το οποίο τόσο επιτακτικά χρειάζεται μία λύση.

Αλλά και για το ζήτημα "ασθενής" θα εκφράσουμε επιφυλάξεις, μια και το όλο θέμα δεν είναι εντελώς ξεκαθαρισμένο σε ότι αφορά την αιτιολογία του. Τι είδους ασθενής είναι ο ναρκομανής : Από κοινωνική, από ιατρική, από ψυχολογική πλευρά, ή μήπως όλα αυτά μαζί: Η αμιλία στην οποία χρειάζεται να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή είναι αυτή του Ντέρκ Κόρφ, καθηγητή κοινωνιολογίας στο Άμστερνταμ και με ειδικότητα στα COFFEE SHOPS που πουλούν στην Ολλανδία με άδεια, χασίς και μαριχουάνα. Αυτός μίλησε για τον τρόπο εφαρμογής της νέας μεθόδου στην Ολλανδία και εν περιλήψει είπε τα εξής :

- A. Τα COFFEE SHOPS πρωτοεμφανίστηκαν στην αρχή της δεκαετία σαν καφετέριες οι οποίες παράλληλα πουλούσαν χασίς και μαριχουάνα κρυφά και παράνομα, ενώ σήμερα κάνουν την ίδια δουλειά νόμιμα.
- B. Ο αριθμός τους σε όλη τη χώρα φτάνει τα 500 εκ των οποίων τα 250 συγκεντρωμένα στο Άμστερνταμ, μία πόλη 700.000 κατοίκων.
- Γ. Κάθε χρόνο καταγράφονται 8.000.000 τουρίστες στα ξενοδοχεία και τις πανσιόν ολόκληρης της χώρας.

- Δ. Τα COFFEE SHOPS στο Άμστερνταμ είναι συγκεντρωμένα σ' ένα μικρό περιμετρικό χώρο στο κέντρο της πόλης με δικό χρώμα, όπου συγκεντρώνονται για να διασκεδάσουν κυρίως ξένοι αλλά και ντόπιοι.
- Ε. Άποψη του κ. Κόφ είναι ότι οι τουρίστες δεν έρχονται μόνο για το χασίς και τη μαριχουάνα, αλλά και για θέματα γενικότερου τουριστικού ενδιαφέροντος.
- ΣΤ. Μέσα στα COFFEE SHOPS δεν διακινούνται "σκληρά" ναρκωτικά και αν διαπιστωθεί κάτι τέτοιο, τα μέτρα που παίρνει η Αστυνομία, είναι να κλείσει τα COFFEE SHOPS, να κατάρχει τον εξοπλισμό, να θυροκολήσει την αιτία κλεισίματος, να ενημερώσει την κοινότητα δυσφημώντας τον επιχειρηματία και δεν δίνει ξανά άδεια για πώληση χασίς.
- Η. Σε ότι αφορά την αντιμετώπιση των σκληρών ναρκωτικών, το Ολλανδικό κράτος, ακολουθεί δύο τροχιές. Κατά την πρώτη αστυνομεύει, κατά τη δεύτερη προστατεύει τη δημόσια υγεία. Συγκεκριμένα σ' αυτό το σημείο ο κ. Κόφ είπε ότι : "... επιτρέπουμε στον κόσμο να κάνει χρήση, να αγοράζει, αλλά και να πουλά σε περιορισμένη κλίμακα. Για παράδειγμα δεν κυνηγάμε τους "αξιοπρεπείς" ντόπια κακοήγη που διακινούν 50 γραμμάρια τη βδομάδα σε αξιοπρεπείς χρήστες του Σαββατοκύριακου. Η Αστυνομία στοχεύει στα υψηλά επίπεδα της εμπορίας, στα "πρώτα-χέρια"..." (Διέθνής Αντιαπαγορευτική Οργάνωση, L.I.A., ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ : Η ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ, Πρακτικά Συνεδρίου, σελ. 97, εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, Αθήνα 1991).

Στη δεύτερη τροχιά το κράτος χορηγεί μεθαδόνη καθημερινά στα 50 - 60 % των τοξικομανών, ενώ παράλληλα υπάρχουν κάποιες θεραπευτικές κοινότητες στις οποίες η θεραπεία επιτυγχάνεται χωρίς την παρουσία ναρκωτικών. Υπάρχει κατά τον κ. Κόρφ σταθερή μείωση στους θανάτους γιατί δεν χρειάζεται οι χρήστες να προμηθεύονται νοθευμένη ηρωίνη, ούτε να καταφεύγουν σε εγκληματικές πράξεις, ενώ παράλληλα χορηγούνται σύριγγες οι οποίες προστατεύουν από τη μετάδοση του AIDS και των άλλων λοιμωδών νόσων.

- Η. Τα COFFEE SHOPS είναι μαγαζιά κυρίως για τουρίστες, οι περισσότεροι Ολλανδοί ούτε καν γνωρίζουν την ιδιαιτερότητα που τα χαρακτηρίζει, ενώ παράλληλα δεν είναι προκλητικά, με την έννοια ότι δεν διαφημίζουν αυτό που πουλάνε.

Με την ομιλία του Ρίτσαρντ Στίβενσον, οικονομολόγου του Πανεπιστημίου του Λίβερπουλ, στην Αγγλία και ειδικού σε θέματα υγείας, έγινε γνωστό ότι και στην Αγγλία με τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίζονται οι τοξικοεξαρτημένοι με τη διαφορά ότι ο φορέας είναι η Εθνική Υπηρεσία Υγείας (ΕΥΥ), αλλά ταυτόχρονα, μαλονότι χρήστες και έμποροι είναι παράνομοι, αντιμετωπίζονται διαφορετικά από το νόμο. Ένα πρόσθετο μέτρο είναι επίσης ότι όσοι διακινούν ναρκωτικά, χάνουν την προσωπική τους περιουσία.

Πολλά ερωτηματικά καταγράφονται από την τοποθέτηση του κ. Κόρφ και του κ. Στήβενσον. Θα τα παραθέσω με κάποια προσπάθεια σχολιασμού, γιατί ταυτόχρονα ίσως είναι και αντεπιχειρήματα για το Ολλανδικό μοντέλο αντιμετώπισης : Στο σημείο Γ, αναφέρουμε ότι καταγράφονται 8.000.000 τουρίστες στην Ολλανδία το χρόνο και στο σημείο Ε ότι ο κ. Κόρφ πιστεύει πως όλοι αυτοί δεν έρχονται μόν για τα ναρκωτικά. Μήπως όμως όλοι αυτοί οι τουρίστες έρχονται στο Άμστερνταμ, όχι για να θαυμάσουν τα ιστορικά της μνημεία ή να απολαύσουν τις τουλίπες και τις άλλες φυσικές ομορφιές, αλλά κυρίως ή μόνο για να κάνουν ελεύθερα χρήση ναρκωτικών

Στα COFFEE SHOPS, λέει ο κ. Κόρφ, συγκεντρώνονται κυρίως ξένοι για να διασκεδάσουν, άρα ποια σκοπιμότητα εξυπηρετούν σε ότι αφορά το πρόβλημα των ναρκωτικών για τον Ολλανδικό λαό : Και μάλιστα τη στιγμή που σε κάποιο σημείο ο ίδιος ο κ. Κόρφ αναφέρει ότι η πλειοψηφία του Ολλανδικού λαού αγνοεί ακόμη και την ύπαρξη των COFFEE SHOPS. Μήπως λοιπόν αντί να φτιαχτεί κάτι, που αναχαιτίζει τη διάδοση των ναρκωτικών, φτιάξαμε τελικά κάτι που απλώς εξυπηρετεί τους ανά τον κόσμο εξαρτημένους, προκειμένου να βρουν τη δόση τους :

Επίσης τα μέτρα που προβλέπονται για τον ιδιοκτήτη - έμπορο COFFEE SHOP σε περίπτωση που "υπερβεί" τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί για την πώληση ναρκωτικών, οι νομικές κυρώσεις φτάνουν μόνο μέχρι την κατάσχεση

και την αφαίρεση αδείας λειτουργίας του καταστήματος. Κατά την προσωπική μου άποψη αυτά τα μέτρα αποτελούν χάρδι μπροστά στο μέγεθος αυτού του αδικήματος. Γιατί η απλή συλλογιστική ενός εμπόρου, πολύ πιθανόν να είναι η εξής: Παίρνω άδεια για να πουλήσω μαριχουάνα και χασίς, παράλληλα πουλώ ηρωίνη - κοκαΐνη που επιφέρει τεράστια κέρδη σε εξασφαλισμένη μάλιστα πελατεία και όταν με πιάνουν και έχω καταφέρει να πλουτίσω το πολύ - πολύ μου αφαιρούν την άδεια και μου κατάσχουν τις καρέκλες, τα τραπέζια και τις καφετέριες ..... Μήπως λοιπόν δίνεται ώθηση και νομιμοποίηση μόνο στη διάδοση των ναρκωτικών χωρίς κανένα όφελος στον αγώνα εναντίον τους:

Ένα τέτοιο συνέδριο, έχει σίγουρα πολλά να δώσει. Όταν τόσοι επιστήμονες και μάλιστα τέτοιας ακτινοβολίας συγκεντρώνονται σ' ένα χώρο, είναι σίγουρο ότι έχουν να προσφέρουν. Το θέμα όμως είναι κατά πόσο οι επίσημοι κρατικοί φορείς, οι κυβερνήσεις, λαμβάνουν υπόψη τους και ασχίζονται να προβληματίζονται πάνω στις νέες θέσεις που παρουσιάζονται. Συζητήσεις επί συζητήσεων έχουν γίνει αρκετές αλλά η πραγματικότητα λέει ότι το σύστημα αλλοξεί και μάλιστα με ρυθμούς χελώνας, ενώ ταυτόχρονα οι ναρκομανείς αυξάνονται, κάθε μέρα νέοι άνθρωποι πεθαίνουν και νόσοι όπως το AIDS και η ηπατίτιδα αγγίζουν τα όρια της επιδημίας.

Στην Ολλανδία, μία άλλη φιλοσοφία έρχεται να δοκιμασθεί απέναντι σ' αυτό το πρόβλημα. Οι απόψεις για τα αποτελέσματα είναι πολύ αμφιλεγόμενες και τόσο διαφορετικές όσο και τα δύο διαφορετικά μοντέλα. Δεν θα μπορούσα πιστεύω πολύ εύκολα να υπεραμυνθώ του ενός ή να καταδικάσω το άλλο. Το σίγουρο όμως είναι ότι τα καινούργια πειράματα και προσπάθειες, φέρνουν καινούργιες εμπειρίες και γνώσεις και μας φέρνουν πιο κοντά στη λύση του προβλήματος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V

- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα που εξήχθηκαν μέσα απ' αυτή την εργασία ήταν :

- α. Οι τοξικές ή ψυχοτρόπες ουσίες υπάρχουν στη χρήση του ανθρώπου από τα πανάρχαια χρόνια. Στην αρχή ήταν πιο απλές και η χρήση τους δεν ήταν μαζική, αλλά στους τελευταίους δύο, κυρίως, αιώνες ο άνθρωπος συνθετικά παράγαγε άλλες πιο πολύπλοκες ουσίες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν μαζικά δημιουργώντας έντονα προβλήματα εξάρτησης στις μεγάλες μερίδες πληθυσμού.
- β. Τα εξαρτημένα άτομα, παλιότερα, στις αρχές δηλ. του αιώνα μας, ήταν άτομα τα οποία ανήκαν στα χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα και ηλικιακά ανήκαν τουλάχιστον στους ενήλικες. Σήμερα, οι ναρκομανείς είναι άτομα κάθε κοινωνικής τάξης, κάθε επαγγέλματος, είναι άτομα με στόχους και όνειρα (ή ήταν έστω) και οι ηλικίες τους κυμαίνονται από την πρώτη εφηβική μέχρι σχεδόν τη γεροντική.
- γ. Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν τρομερή αύξηση στους χρήστες ναρκωτικών και από έτος σε έτος έχουμε αυξήσεις της τάξης των 80 ή των 100 ποσοστιαίων μονάδων, ενώ παράλληλα πληθαίνουν οι θάνατοι από ναρκωτικό.

Η κατασταλτική πολιτική αντιμετώπιση του προβλήματος δεν δείχνει να φέρνει σημαντικά, θετικά αποτελέσματα, καθώς η χρήση και εμπορία ναρκωτικών απαγορεύεται και διώκεται αλλά ταυτόχρονα πληθαίνει, ενώ πολλές φωνές αρχίζουν να ακούγο-

νται υποστηρίζοντας ότι αυτή η πολιτική αντιμετώπισης όχι μόνο δεν περιορίζει αλλά αυξάνει το πρόβλημα.

Στη χώρα μας οι θάνατοι από χρήση ναρκωτικών πληθαίνουν, τα ιδρύματα για βοήθεια και αποτοξίνωση μετριοούνται στα δάχτυλα και, άσχετα με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων της, δεν επαρκούν για τον όγκο του προβλήματος.

Τα κράτη αιμοραγούν τόσο οικονομικά όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό καθώς τα εξαρτημένα άτομα είναι νέοι άνθρωποι που λόγω της εξάρτησής τους όχι μόνο αδυνατούν να συνεισφέρουν στη ζωή των κοινωνιών στις οποίες υπάρχουν, αλλά αναγκάζονται να αποτελέσουν παράσιτά τους.

- δ. Σε αντιπαράθεση προς την προϋπάρχουσα πολιτική αντιμετώπισης μια άλλη φιλοσοφία και πολιτική έρχεται να εφαρμοστεί κυρίως στην Ολλανδία και στο Δέημο του Λίβερπουλ της Αγγλίας, η οποία σαν βασικά της χαρακτηριστικά έχει ότι διαχωρίζει τα ναρκωτικά σε "μαλακά" (χασίς, μαριχουάνα) και σε "σκληρά" (ηρωίνη, κοκαΐνη κ.ά.). Επιτρέπει με κρατική άδεια, να πουλιούνται τα μαλακά και από την άλλη σε νοσοκομειακό επίπεδο προσφέρει υποκατάστατα των σκληρών (μεθαδόνη) στους ήδη εξαρτημένους, με στόχο να χτυπήσει τον κύκλο των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, να καταστρέψει το παρεμπόρικο των ναρκωτικών που δημιουργεί την πανίσχυρη βιομηχανία των ναρκοεμπόρων, να αποτρέψει τους νέους από τη δοκιμή χρήσης ναρκωτικών γκρεμίζοντας το μύθο του "απαγορευμένου καρπού" και να σταματήσει τη διάδοση, όπως το AIDS και η ηπατίτιδα που μεταδίδονται με τις σύριγγες ανάμεσα στους ναρκομανείς λόγω της απαγόρευσης και της "εν κρυπτώ" χρήσης ναρκωτικών.

Αυτή όμως η πολιτική αντιμετώπισης ελέγχεται σχετικά με την αποτελεσματικότητά της και ταυτόχρονα ενέχει κατά τη γνώμη μου κινδύνους. Η ελεύθερη χρήση ναρκωτικών, έστω και ελεγχόμενη ή με κάποιους στόχους θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις λανθασμένων χειρισμών να μαζικοποιήσει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα και να το διογκώσει.

Η ανθρωπότητα όμως δεν παύει με απόγνωση να αναζητά τον τρόπο που θα απαλλαγεί απ' αυτό το πρόβλημα, γιατί αρχίζει να απειλεί θανάσιμα τα θεμέλια των κοινωνιών που με τόσο κόπο φτιάχτηκαν.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Το θέμα ναρκωτικά είναι ένα θέμα που δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου να αφεθεί άλλο στην τύχη του. Γιατί μέχρι τώρα πιστεύω ότι αφέθηκε σε μεγάλο βαθμό στην τύχη του. Άργησε η παγκόσμια κοινωνία να αντιληφθεί πόσο ύπουλα και καταστροφικά δούλεψε στα θεμέλιά της και τώρα αντιμετωπίζει όλες τις συνέπειές αυτής της της ολιγοψίας. Τώρα οι θάνατοι κάθε μέρα πληθαίνουν, ο ανθός της παγκόσμιας νεολαίας καταστρέφει και καταστρέφεται για τα ναρκωτικά, τα κυκλώματα των ναρκοεμπόρων έφτασαν να ανταγωνίζονται σε μέγεθος και οικονομικές δραστηριότητες τις βιομηχανίες αυτοκινήτων, τώρα που το AIDS άρχισε να γίνεται ο καινούργιος καρκίνος και να μεταδίδεται με ρυθμούς επιδημίας μέσα από τις σύριγγες της ηρωίνης, πρέπει επιτέλους να βρεθεί μία λύση.

Η λύση αυτή είναι σίγουρο ότι δεν θα παρουσιαστεί από τη μια μέρα στην άλλη, όπως εμφανίστηκε η πενικιλίνη για να θεραπεύσει τη φυματίωση. Δεν πρόκειται να παραχθεί σε κάποιο εργαστήριο ούτε σε κάποιο συνέδριο πεωτισμένων εγκεφάλων οι οποίοι θα συγκεντρωθούν για να καταναλώσουν από κοινού φαιρά ουσία, προκειμένου να παρουσιάσουν μία θαυματουργή θεραπευτική μέθοδο. Οι προσπάθειες και τα μοντέλα που τυχόν εφαρμόζονται, όπως για παράδειγμα στην Ολλανδία, είναι μεν θετικά σαν προσπάθειες αλλά δεν μπορούν σίγουρα να αποδώσουν καθώς και πειράματα είναι, αλλά και σε συγκεκριμένες κοινωνίες και άτομα απευθύνονται. Οι κοινωνίες μεταξύ τους έχουν διαφορές, πολιτισμικές, οικονομικές, πολιτικές και ακόμη περισσότερο τα άτομα που τις απαρτίζουν, διαφέρουν τόσο σε επίπεδο εθνών όσο και στο επίπεδο των ίδιων

ατόμων που απαρτίζουν μία κοινωνία. πολύ διαφορετική η ιδιοσυγκρασία και η ψυχοσύνθεση του Ολλανδού από του Έλληνα, αλλά και ανάμεσα στους Έλληνες ναρκοεξαρτημένους, υπάρχουν πάλι σημαντικές διαφορές. Για διαφορετικούς λόγους βρίσκεται ένα άτομο να εξαρτάται από την ηρωίνη απ' ό,τι ένα άλλο, ακόμη και αν τα δύο αυτά άτομα βιώνουν την ίδια κουλτούρα και τις ίδιες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Κατά τη γνώμη μου λοιπόν χρειάζεται να γίνουν τα εξής :

- α. Το Υπουργείο Υγείας να συστήσει κρατικό φορέα, ο οποίος να ασχοληθεί με το ζήτημα, στελεχωμένος από έγκυρους ειδικούς επιστήμονες, ψυχιάτρους, κοινωνιολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εργασιοθεραπευτές, νομικούς και όποια άλλη ειδικότητα κριθεί αναγκαία, με πλούσιους οικονομικούς πόρους, που να έχει την ευθύνη κατ' αρχήν για τη σύνταξη ενός καινούργιου νομικού πλαισίου για τα ναρκωτικά και κατόπιν για την οργάνωση ενός θεραπευτικού οργανισμού για τα ήδη εξαρτημένα άτομα.
- β. Ο ίδιος φορέας σε δεύτερη φάση και σε συνεργασία με τα Υπουργεία Πολιτισμού, Υγείας - Πρόνοιας και Νέας Γενιάς, θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να οργανωθεί μια πλατιά και ουσιαστική καμπάνια που θα καλύπτει τα θέματα ενημέρωσης τόσο για τη φύση των ναρκωτικών και τις συνέπειές τους, όσο και για τις δυνατότητες και υπηρεσίες που θα προσφέρει το νέο θεραπευτικό μοντέλο - οργανισμός που θα δημιουργηθεί.
- γ. Πριν τις προηγούμενες προσπάθειες του νέου κρατικού φορέα θα πρέπει να γίνει μία προσπάθεια για τη συγκέντρωση όλων των εμπειριών - γνώσεων που υπάρχουν από τα μοντέλα αντιμετώπισης των ναρκωτικών που εφαρμόσαν ή εφαρμόζουν όλα τα κράτη της γης.

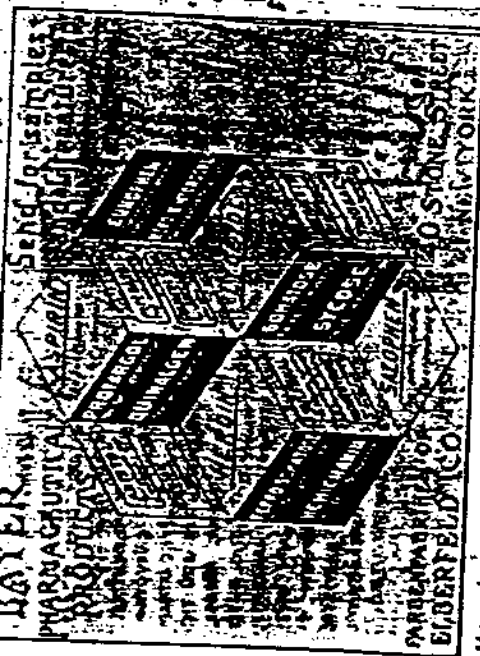
δ. Η ταξικοκρατία είναι ένα πρόβλημα το οποίο ενοπύχεται στις άρρωστες "πολιτισμένες" κοινωνίες στις οποίες κατέληξε ο σύγχρονος άνθρωπος. Η προσπάθεια για τον εξανθρωπισμό αυτών των κοινωνιών, η διάσωση και διάδοση πανανθρωπίνων και διαχρονικών αξιών που τείνουν σήμερα να εκλείψουν, αξίες όπως η φιλία, η αγάπη, το κοινό όφελος κ.ά., η παρουσίαση εναλλακτικών προτάσεων και κατευθύνσεων για την νεολαία τόσο σε ό,τι αφορά τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία όσο και σε ό,τι αφορά το γενικότερο "ζειν" ενός ανθρώπου και όχι μόνο το "εν ζειν", θα αποτελέσει καίριο χτύπημα στην προσπάθεια και τον αγώνα όλων αυτών που ονειρεύονται να κυβερνούν αυτό τον κόσμο, αποκοιμίζοντάς τον με άσπρα σκονάκια και φανταστικούς παραδείσους. —

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

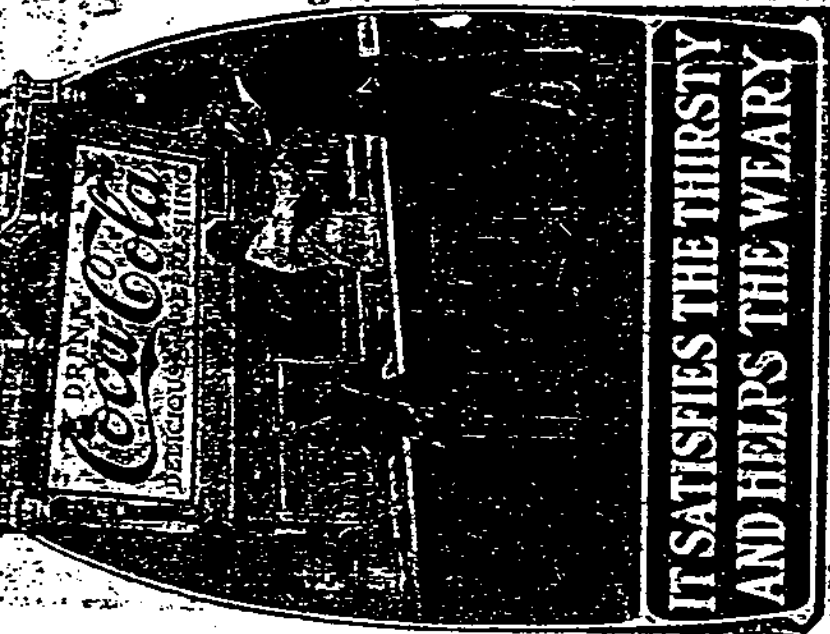
ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Η πρώτη παρασκευάστηκε το 1898 από τη γνωστή γερμανική φαρμακοβιομηχανία Μπάιερ σαν «κίνδυνα μη τοξικών» υποκατάστατο της μορφίνης. Τέθηκε εκτός νόμου μόλις το 1912. Η διαφήμιση του 1900 την κατατάσσει στα απλά φάρμακα, δίπλα στην ασπιρίνη, κηφείνη. Το καταπραϊντικό για το βήχα».

Εφημερίδα "Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία" 25/11/91.
 Άρθρο: "Ψοφιστικό, ο γύρος του κόσμου των σκληρών".

Το 1903 η Coca Cola Company ηγήθηκε απ' το ανταγωνιστή της Ουότσον ειδικά το προϊόν της περιείχε "ναρκωτικό". Έτσι, το 1906 η εταιρεία αποφάσισε να αντικαταστήσει την κόκα με καφεΐνη. Όμως, η κόκα παρέμεινε φθινείται, όμως, ότι παρέμεινε και στη συνταγή. Ο Άντονι γράφει σχετικά: "Ομοιοπαθητικά και ολιζόλινοι φύλλων κόκας που εξάγει το Πέρου προορίζονται για το εργοστάσιο της Coca Cola μια που το "στεγνυμένο από κοκαΐνη" απόσταγμα τους αποτελεί το κύριο συστατικό της πολυδιαφημισμένης ουσίας που ονομάζεται "7X", το μαγικό φίλτρο που χαρίζει στην Coca Cola την επιτυχία. Αλλά, εκτός από το γεγονός ότι η Coca Cola έχει έτσι στη διάθεσή της τεράστιες ποσότητες κοκαΐνης, αναπόφευκτο υποπροϊόν παραγωγικής διαδικασίας - είναι εφικτό να φάλλο της κόκας να έχει τεθεί εκτός νόμου σ' όλο τον κόσμο, με εξαίρεση την πανταχού μονοπώλια (Απόσπασμα απ' το βιβλίο του Giancarlo Arriso «Κοκαΐνη: Ιστορία κι επιστημονική αλήθεια». Εκδ. Νέα Σύνορα 1992, μετ. Ν. Αυβέρτου).

Ατόψεις για «μαλακά» και «σκλήρα»

ομής λοιπόν σε «σκλήρα» και «μαλακά» δεν εντάσσεται εύκολα έννοια. Δεν υπάρχει δηλαδή σακλαρή και «μαλακή» αναλήψη ψευδαίσθητων και ψευδοαφαισών «σκλήρα» και «μαλακή» ψυχή από την πραγματικότητα. Τη στιγμή μάλιστα που, μια τέτοια ανούχη, σε ιδεολογικό επίπεδο ερμηνεύει στη νοοκλία την επικείμενη αντίληψη ότι η κοινωνική αποστήθιση και αγανάκτηση, η κακή ψυχική διάθεση τροποποιούνται με κάποιο «επίπεδο» κάποια σκόνη ή με κάποιο «ένσαστο». Μ' αυτή την έννοια λόγως, όλοι θα πρέπει να εμψάστε ενάντια σε κάθε μορφή ναρκομανίας.

Το χασίς

Και' αρχήν η άσωση ότι, η ελεύθερη καλλιέργεια, για «προσωπική χρήση» θα σιγαμνήσει το εμπόριο του χασίς είναι τουλάχιστον αφέλης. Ένα προϊόν είναι εμπόριο μόνο όταν έχει «αξία χρήσης». Επ' όσον λοιπόν, η άσωση αυτή, αναγνωρίζει στο χασίς «αξία χρήσης» είναι αστείο και σίγουρα, θα οκείσεται η «αξία χρήσης» είναι εμπόρευμα και όχι εμπόριο. Η άσωση για τη δράση του χασίς, και η εξουσιοδότηση του με το ταίχηρο ή το αλκοόλ είναι επιστημονικά λειψήρη, απροσφρασιζομένη και κομύ επικίνδυνη.

Η πιο επίσημη επιστημονική πράσιση για τη δράση του χασίς, και ιδιαιτέρως της τετραεθροκοναμινολίνης (δραστικού συστατικού του χασίς) είναι του Ινστιτούτου Φαρμακευτικών και Φυσιολογικών Ερευνών του Πανεπιστημίου του MISSISSIPPI των Η.Π.Α. Κράτιος είντε Ζόρταν. Αρχίσε το 1968 και τελείωσε το 1971. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας απεικάζουν την κατα-

στροφική επίδραση της τετραεθροκοναμινολίνης στον εγκέφαλο των ναρκωμένων ατόμων. Η επίδραση στα ερωτά άτομα είναι βραδύτερη. Έκτοτε έγιναν άλλες 300 ερωτά ερωτήσεις με τα ίδια συμπεράσματα. Δεν υπάρχει καμία επίσημη έρευνα φαρμακολογικού πειραματισμού κτη-τρού που να ισχυρίζεται το αντίθετο. Αυτός είναι ο λόγος που ο ΟΗΕ έχει καταθέσει οριστικά, με επιστημονικές συμβάσεις, συνθήκες το χασίς στα παρανομομα ναρκοκα-κό.

Και το, κόρισμα της έρευνας που έγινε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, με πρόεδρο της επιτροπής τον κ. Κου-τεπου, ευρωβουλευτή της Ν.Δ. και εισηγήτη τον Άγγλο βουλευτή Sir Jack Stewart-Clark που νίκησθηκε στις 22-9-66, αρτείνεται να μείνει το χασίς παρανομομα ναρκοκα-κό.

Πολλοί υποστηρικτές του χασίς ερμηνεύουν το άρθρο 120 της εκθέσεως που είναι μια από τις απόψεις που ασου-σθηκαν στην επιτροπή, απροσφρασιζομένης ως άλλης απόψεως και εμψάφωσαν και το τελικό πόρισμα.

Σε ό,τι αφορά την άσωση ότι το αλκοόλ είναι πιο επικίνδυνο και εξοφρητικό από το χασίς: Μπορεί να μην υπάρχει ουσιαστική διαφορά ανάμεσα σε ένα ναρκομανή και σε ένα αλκοολικό, σε ό,τι αφορά τη συνείδηση και την κοινωνική τους συμπεριφορά. Η τεράστια διαφορά όμως είναι ότι, στο χασίς, το πρόβλημα αρχίσε με την υγιή χρήση ενώ στο αλκοόλ, μόνο με την καταχρήση.

Οι μεγάλης ηλικίας χρήστες χασίς δεν αφενών απο-ρριπτή στην ηρωίνη, οι εφήβοι όμως και οι νέοι κερ-νούν από η ηρωίνη στη συνήθητική τους ελευθέρωη. Οι έμποροι του θανάτου χρησιμοποιούν το χασίς — όμω, και τα ζώδια σε συνδυασμό με αλκοόλ — σαν υποφωητή σκισομένη για το κοκλήριο ζήτησης, ναρ-κοτικά. Δεν μπορούν να ερμηνεύσουν το υποφωηρω θέμα

αί την αρχή με τη σφίγγα που η όθα της και μόνο απωθεί τον αμύητα.

Ετσι γίνεται φανερό η απροσφρασιζομένης ελευθέρωη της δομής που κινείται στους νόμους — στους νόμους που έχουν δοκιμάσει ταίχηρο ή και παύση, που έχουν δοκιμάσει αλκοόλ ή και έχουν κάποτε μολύσει — και τους λένε ότι «το χασίς είναι λιγότερο επικίνδυνο και εξοφρητικό».

Η δωρεάν χορήγηση

Και' αρχήν νομίζομαι ότι είναι η μισή αλήθεια, ότι το εμπόριο του ηρωίνης έχει σαν στόχο το μεγάλο κέρδος και μόνο.

Είναι γνωστός και γενικά αποδεκτός ο χαρακός των εμπόρων σε ατηρήρητες. Η αρχή, επιτηρορία είναι οι μεγαλύτερες που είναι τους ερμηνεύονται τεράστια ελευθέρω-τικό και άλλα συμφέροντα. Είναι γεγονός ότι ο άλλος της κατηγορίας, υπάρχουν τεράστια κέρδη με εξαίρεση, τους βαρκοκτακία - θύματα που το μόνο τους κέρδος είναι, η εξοφρασιζομένη της δόσης τους. Γενικά, είναι λίστη ότι, η τεταία δράση των τελευτωμένων είναι αφάφρητος και συμ-βάλλει στην εξάλωση της ηρωίνης.

Για την αρχή επιτηρορία εμπόρων, όσον αφορά το αλκοόλ, Μεγάλο κεφάλαιο — εμπόριο άλλων — εμπόριο ναρκομανών κ.λπ. δεν είναι μοναδικός στόχος το μεγάλο κέρδος. Εξίσου σημαντικός, αν όχι σημαντικότερος στό-χος, είναι ο κοινωνικός και πολιτικός παραπονομας της ηρωίνης. Η δράση αυτή, των παραπονομας άλλων είναι ηρωινή τόσο από ευαλόχρη όσο και στη μέση μας. Δεν είναι τυχαίο ότι τελευτωή στις ΗΠΑ αποχρημάται πιο άσως, το η άσωση, «δεν χρειάζεται αντιναρκοματικό, σπινάκ, αλλά απελευθέρωση των ναρκοματων, αφού είναι σίγου-ρο ότι σε λίγα χρόνια η όθα η κοιλία θα αναγκαστεί να

δομα που γίνεται τελευτωή για τις ηνωστές πολιές από-ψης που έχουν και από ευαλόχρη καταδικαστεί από την επιστήμη και τη κοινωνία. Συμφερόμενα είναι: Ο διαγ-ρωμας των ναρκοματων σε φυλάκα (τοφός χασίς) και «σκλήρα» (ηρωίνη, κοκαίνη, κ.λπ.), η ελεύθερη χρήση του χασίς και η δωρεάν χορήγηση της ηρωίνης από νοσο-κόμους στους τοξικομανείς.

Μ' αυτές τις απόψεις το σημείωμα τούτο θέλει να εκφράσει την αντίθεση του, με ένα και' αρχήν αντίλογο, «Και' αρχήν» γιατί στα παραπονομας αλασις ενός άρ-θρου δεν είναι δυνατόν να αναλυθούν αλασις και σε βάθος όλες οι κινήσεις που ερμηνεύονται ως προβό-λων, θέλων να δώσουν μιαν αληθινή, μια διεξόδο, μια τέτοια λύση στο πρόβλημα, παραπονομας, πρόβλημα των ναρκοματων.

Επιχειρήματα

Τα επιχειρήματα τους συνοπτικά είναι: Η ελεύθερη καλλιέργεια «για προσωπική χρήση», και «αί' έκτακτης ή ελεύθερη χρήση» του χασίς θα έχει σαν αποτέλεσμα, όπως ισχυρίζονται, το το στερήματα του λαθρεμπορίου του χασίς αφού κανείς δεν θα έχει ανάγκη να αγοράσει. Σε η μείωση της εταναλώσεως αλκοόλ, που και' αυτός είναι ακούσις εταναλώση και εξοφρητι-κό από το χασίς και σε, τη μείωση της ζητήσεως ηρωί-νης.

Η δωρεάν χορήγηση ηρωίνης, λένε, θα έχει σαν αποτέ-λεσμα:

1ο τη μείωση της εγκληματικότητας, δηλαδή κλοπές, πορνεία, θηροφιλίες, φαρμακείων κ.λπ., για την εξεύρεση της «δύσης» 2ο μείωση της παραπονομας και διακίνησης ηρωίνης αφού δεν θα υπάρχει το κίνητρο του μεγάλου κέρδους και επομένως, σβήσουν τα κωκλήματα και 3ο στερήματα των θανάτων από ναρκομαμένη ηρωίνη.

Και' αρχήν — ο αυτό πρέπει να σιγαμνήσουμε όλοι — η κοινή επίδραση όλων των ναρκοματων ουσιών στην προσωπικότητα του χρήστη, αφού οι ναρκοματες, διαφορές στον τρόπο δράσης τους, είναι η προκάλυψη της συνεί-δησης, του συναισθήματος και της κοινωνικής του συμ-περιφοράς. Με αυτές λόγια καταλήγουν όλοι στην ύδα-φωη και την απάθεια για ό,τι συμβαίνει γύρω τους, με αποτέλεσμα τον κοινωνικό τους παραπονομας. Ο διαγρω-

Η ΚΟΙΤΙΣΤΟΛΕΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΠΕΤΟΥΧΕ ΠΟΚΟΙΝΩΔΩΣ...

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ Έγερση Κανναβής που παρουσιάστηκε στη συνέλευση της 11-3-1987 είχε προταθεί ένα στόχο: Να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη, προς βοήσκότων σε αγνοία... πλανά στις καταστροφικές συνέπειες που θα είχε για τη νεολαία το τότε νομοσχέδιο και σήμερα ισχύον νόμο, για τα ναρκωτικά. Με ένα μακροπρόθεσμο πρόκο θέλησα να προκαλέσω την ενημέρωση της κοινής γνώμης σε πολιτικά, βιολογικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία που θα ματαιωνάνα την η του νομοσχεδίου και που περιελάμβαναν σε μικρό κείμενο κοινότε ενοσήμα η ελο- πρική κατά τη πρόωγη και της ναρκωσις. Είναι περίτο να πω ότι τα στοιχεία δεν βρευτήκαν στον Έλλη παραμόλο η φωτογραφία μου να καλή ο...

Αιτήματα... ΕΞΕΑΝ...

Τρόποι δράσης

ακριβώς μπαινει το της κατασταλτικής πολι- Λειτουργώ θεραλευτικά τους φαρμακοεαρτημέ και ιδιαίτερα στην νη, εδώ και 8 χρόνια α από τη μικρή μου εμ- α κατάλαβα καλά πως η νόμια δρα καταστροφικά άλλους τρόπους. Μυθοποιεί καποιες ου προκαλεί την περιέργεια σι ελκεί για το φασάμα απαγορευμένου καρπου Δημιουργεί μαυρη αγορά βας πο πολλά κερδη, όσο υψηλή είναι η καταστολή κυριας συντελεί στη δη- ογία εμπόρων. Για 300 δι- ιτόμηνια δολάρια που εί- ο ετήσιος κέρδος της της αγοράς ΜΟΝΟ της ινης, πως θα εβγαίναν αν σπληνξε η παρανομία. Σπρωχνει τους χηστει διαίτερα της ηρωίνης δικήματα που σχετίζονται την ανευρεση χρημάτων τη δόση (κλοπι, κλορεία, μπόριο κ.ά.)

Αποψεις

να την κανναβη, όπως η ναι γνωστο, έχουν εγκατα- φθεί ολες οι κακοβουλες α- υεις ότι προξενει βλαβες. Και ης αποκαλω κακοβουλε- για τι, όταν δεν οφειλονται σε αγνοία, είναι εσκεμμένη κα- ραλοποίηση στοιχείων από πει- ραματα σε κοντικια και κίθη- τους. Την αληθεια γι αυτά εκφρα- οει ο καθηγητης, Ψυλατρικης και προεδρος της Παγκόσμιας Ψυλατρικής Εταιρείας κ. Γε- φανης στο βιβλίο του «Ha- shish studies of long term use». Εκεί γράφει: «Οι αλεπι- ρισμολογικές έρευνες και με- λετες ΑΠΕΥΧΑΝ να βρουν να υπάρχει καποια τοξικότητα στο νευρικό συστημα και η διανοητική κατάσταση η κα- ρατοξική επίπτωση για κανναβη και κοιιατρικοί κινδυ- νοι από τη χρήση μεγάλων δο- σεών κανναβης δεν είναι με- γαλύτεροι η (έστω ακόμα και) τισοι από την τοξικότητα της χησης καπνού». Το μόνο επίχειρημα των κα- πηγορων της είναι ότι αποτε- λει σφραλισμο στην Εμπροση αυτοβοηθείας της Εμπροση Σωστηs Ενημέρωσης και Αυ- αμειψισης των Ναρκωτικών (ΕΞΕΑΝ) έχουν η γαρά να σνεργα οίσητε η έναν δο- θμο κρησις που από ολες ης εκπαγεις ιστοκας επας ναρ- κωσις προσφερούμεν πολυ- τιμα προοχ και συναικω δση θανασαση τεμου τον οκτα- νοσηποι. Επιστοι κροντος αυτοβοηθείας για την απεξαρ- τηση από την ηρωίνη τη τα-

α πειράματα της ΕΞΕΑΝ μπορουν να σταυρολογηθούν ως η Απολοινικοποίηση της γρησης για να κάνει η εγ- κληματοποίηση Διαχωρισμός της κανναβης και ακολοινικο- ποίηση της καλλιέργειας της για προσωπική γρηση, προ- κειμένου να φυγει από το εμ- πόριο και την αγορά της ηρωίνης. ος είναι το θα- λμος Διαθεση της ηρωίνης εκ ποκού από Ανοσηλευτικά ιδρύματα για να σπασει το εμ- πόριο της μαυρης αγοράς. Αυ- σπρωχεται διονικροποίηση του εμπόριου και αυτοβοηθείας μενες κοινητες εκε αρ- τησης. Η τάση να ακοιπει αληθεια με δημο- σιο διαλογος και πιστευόμε- οτι η γνώση της αληθείας εί- ναι η προουθεση να προστα- τειωι καθενος τον εαυτο του από την αλλοτριωση και την υλοτατη. Είναι η προουθεση για την αναπτυ η εκείνων των ανθρωπινων σγεσών που θα οδηγήσουν σε ηη κοινωνία που δεν θα υπάρχει μα ανα- γκη για ηρωίνη η νυχοφαρ- μακα αλκοολ η γασσις. Ετσι ο αγωνας μας πάρνει τη θέση του μέσα στο μεγαλύτερο αγωνα για την κοινωνική δι- κατοσύνη, την ελευθερία και την ανθρωπια.

Κάνει αδύνατο τον έλε- της — έτσι κι άλλως σοφορούσας ηρωίνης με- τελεση τους συνεχεις θα- λμας η ελπίς. Πως συμβαίνει η κανναβη ένα αυτο λιγότερο επικίνδυνο από το αλκοολ και τον καπνο να γίνεται προδα- λμος στην ηρωίνη. Μα το σιχα και σιχα με την κάρα η δακνηση της σπυδα από τους ίδιους ανθρώπους. Ανεγ- γηρωίνη είναι ο λεβας που η κη η κελανουνο προβαλαιο. Κι και ο οιας ος εχεται ονται λεκτο- η ηρωίνη είναι ότι τη διατη-

Εμεις η καλονομια στην ηρωίνη μέσα από τις ομάδες αυτοβοηθείας της Εμπροση Σωστηs Ενημέρωσης και Αυ- αμειψισης των Ναρκωτικών (ΕΞΕΑΝ) έχουν η γαρά να σνεργα οίσητε η έναν δο- θμο κρησις που από ολες ης εκπαγεις ιστοκας επας ναρ- κωσις προσφερούμεν πολυ- τιμα προοχ και συναικω δση θανασαση τεμου τον οκτα- νοσηποι. Επιστοι κροντος αυτοβοηθείας για την απεξαρ- τηση από την ηρωίνη τη τα-

Εμπροση Σωστηs Ενημέρωσης και Αυτοβοηθείας των Ναρκωτικών

ΠΑΡΕΧΟΤΑΝ ΔΩΡΕΑΝ ΠΡΩΙΝΗ ΠΙΤΩΣΗ ΑΠΙΣΧΥΣΤΗ

μαρκωτών.
 δ) Το 50% ελλείψ των υποθέσεων που αναστολούν τη διαδικασία, αφού εφοσον υποδείξει ναρκωτικών.
 ε) Το 1981 συνέληφθησαν για ναρκωτικά 870 άτομα. Το 1989 και μέχρι στιγμής έχουν μελετηθεί τις 4.000 συλλήψεις.
 Αρα, όπως δείχνουν οι αριθμοί, η πολιτική της καταστολής και της κοινωνικοποίησης δεν εμπόδιζε (ή μήπως βοηθούσε) τον ιδεολογισμό του μεγάλου του προβλήματος σε 8 χρόνια.

2. Η ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΤΥΠΟΥ ΙΘΑΚΗΣ

Ο δεύτερος τομέας δράσης, κατά των ναρκωτικών, της πολιτικής εμφανίζεται από το 1984, με την ίδρυση του κέντρου αποεξάρτισης «Ιθάκη». Σ' αυτή τα πάντα χρόνια η «Ιθάκη», σύμφωνα με δική της στοιχεία, απεξάρτησε 44 εξαρτημένους.

Σύμφωνα με τις διεθνείς στατιστικές, το 10% των απεξαρτημένων θεωρείται σταθερό. Οι υπόλοιποι υποτροπιάζουν, άρα, στην πραγματικότητα, μιλάμε για οριστικά αποεξαρτημένα 4-5 άτομα. Στον ίδιο χρόνο οι πρωιοεξαρτημένοι, από 20.000 το 1984 επάνουν τις 80.000 το 1989, δηλαδή σε 5 χρόνια έχουμε 60.000 νέους πρωιοεξαρτημένους, από τους οποίους η «Ιθάκη» θεωρείται πάντα (ή έστω 44, κατά την ίδια την «Ιθάκη»).

Πρόγραμμα που σημαίνει ότι αν δεχτούμε έναν σωστή τη μέθοδο θεραπείας της «Ιθάκης» (DAY-TOP) παρά τις πολλές επιστημονικές αντιρρήσεις που έχουν εκφραστεί για αυτή, τότε χραιδαύμαστε

μερικές χιλιάδες «Ιθάκες» για να περιβλέψουμε τους 80.000 πρωιοεξαρτημένους.
 Αν σκεφτεί κανείς ότι η «Ιθάκη», εκτός της ετήσιας κρατικής επιχορήγησης και των εθελοντικών εισφορών, επιχορηγήθηκε εκτάκτως το 1988 με 200.000.000 δραχμές από το υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, ενώ το '89 τα ποσά που της διετέθησαν είναι ανάλογα, τότε γίνεται σαφές το αδιέξοδο αυτής της πρότασης.

Μια πρόταση, που χρησιμοποίησε κυρίως σαν πολιτικό άλλοθι για τα κόμματα, που ήθελαν να δείξουν ότι κάνουν για τα ναρκωτικά και που διαφήμισαν το πρόγραμμα «Ιθάκη» σε τέτοιο βαθμό, ώστε αρκετοί πιστεύαν πως αυτή η μέθοδος είναι η λύση του προβλήματος των ναρκωτικών.

Χ ΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ

παράδειγμα του αλαλούμι και του αδιέξοδου της πολιτικής, που τελικά οδήγησε στην έκρηξη που δείχνει ο πίνακας, είναι το ετήσις κρατιστικό, που γράφηκε στις εφημερίδες στις 17 Απριλίου 1989.

«Η Αστυνομία τροπεί τον κώδωνα του κινδύνου και συ-

νιστά στους «τοξικομανείς να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όταν «επιφορύνουν» ναρκωτικά, γιατί υπάρχουν φόβοι ότι κυκλοφορούν ναθεμελιωμένες ουσίες στην αγορά της Θεσσαλονίκης.

Αυτά πια είναι σχιζοφρένεια. Η Αστυνομία να συνιστά προσοχή στην ποιότητα της πρωινής Ομολογίας δηλαδή την ανάγκη προστασίας των εξαρτημένων από το πρό-

Τι οχι πολιτισμένες κοινωνίες είναι αυτές, τελικά, που αντί να περιβλέψουν τους εξαρτημένους, τους υποχρεώνουν να γίνουν «ελάφια», «γκληματίες, κόρνες και έμπροσθι ναρκωτικών οι ίδιοι, για να εξασφαλίσουν το φάρμακό τους.

Οι δικτικές κοινωνίες τα τελευταία χρόνια κόπτονται για την υπεράσπιση των ενθρο-

κίων δικαιομάτων απανταχού στον πλανήτη. Αλλά τα θημειωμένα ασελγούν πάνω στην αρρώστια των φαρμικοεξαρτημένων, κατά πλείονηφία νέους, ανθρώπων.

Κάποτε πρέπει να το καταλάβουν. Δεν είναι η φαρμικοεξάρτηση το πρόβλημα, αλλά η πολιτική του κράτους που τη διατηρεί, τη διο-

γκώνει και της δίνει διαστάσεις εγκληματικές. Ισχυρότατος όλο και περισσότερο τους εμπόρους ναρκωτικών, κάθε άλλο παρά θετικές επιπτώσεις θα έχει το μέλλον του τόπου. Αν όλα αυτά αποδεικνύεται, πως δεν υπάρχουν άλλος τρόπος από τη νασοκομειακή χορήγηση πρωινής.

Πρόταση

Ετσι οδηγούμαστε στη μόνιμη ρεαλιστική πρόταση. Τα ναρκωτικά είναι ιατρικά πρόβλημα και όχι πρόβλημα της Αστυνομίας και του μηδέσμου. Ο πρωιοεξαρτημένος είναι άρρωστος και μόνος αρμόδιος για τη θεραπεία του είναι ο γιατρός. Αρα, αν σε 10 μήνες κάποιος χορηγείται ναρκωτικά και σε 20 αυ-τοεξαρτημένος χορηγείται ναρκωτικά, τότε

1. Σταματούν να πεθαίνουν εκατοντάδες νέοι από overdose (υπερβολική δόση) και δηλητηριασμένες ηρωίνες (νοθείες με στρυχνίνη).

2. Σταματούν η εξάπλωση του AIDS, που έχει σαν πρώτη ομάδα πινδύων τους χρήστες ηρωίνης.

3. Πτώση της εγκληματικότητας της ελληνακής κοι-

νώνης κατά 50%.
 4. Χτυπιείται το εμπόριο των ναρκωτικών, γιατί κανείς δεν θα δίνει 30.000 δρχ. την ημέρα για ένα φάρμακο που του δίνεται δωρεάν.

5. Η νασοκομειακή χορήγηση της ηρωίνης αφαιρεί από αυτή τον μύθο του «κοινωνικού ανατροπέα», που τη συνοδεύει και την κάνει να φαίνεται σαν διέξοδος στα αδιέξοδα κάποιων απελατισμένων.

6. Χωρίς βαποράκια, που είναι οι άρρωστοί εκείνοι, που για να βρουν δωρεάν τη δική τους δόση σφραγίζουν άλλους στα ναρκωτικά, δεν θα έχουμε άλλα θύματα.

7. Χωρίς εμπόρους, όσοι ασχολούνται δεν θα βρίσκονται ναρκωτικά, ώστε σε μεγάλο ποσοστό να μην υποτροπιάζουν.

8. Αποδυναμώνεται αυτή η αυτοκρατορία του εγκλήματος, κατά 1-1 1/2 δια, δραστικές ημερησίως. Ποσό που στα χέρια τους υποσκάπτει ουσίματα το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας.

Οι 80.000 αυτοί εξαρτημένοι χραυδίζονται 4 εκά καθαρής πρωινής ημερησίως. Η εθνική φαρμακοβιομηχανία

προηβλέπεται - κρουσταλλική μορφή σε τιμή 60.000 δρχ. το κιλό.

Το κόστος μετατροπής της ηρωίνης σε πρωινή είναι 20.000 δρχ. κατά κιλό. Αρα 4 εκά πρωινής κοστίζουν στο κράτος 320.000 δρχ. Δηλαδή η πρωινή, που αρκεί να τη μιιά εγκλήματα στην ελληνική επικράτεια και δημιουργεί μαύρη αγορά, ενός 1,2 δισ. δρχ. την ημέρα, κοστίζει στο κράτος μόλις 320.000 δρχ. ή 4 δρχ. σε κάθε εξαρτημένο.

Αν αναλογιστούμε ότι σύμφωνα με τις στατιστικές της επιτροπής των ναρκωτικών της ΕΟΚ, το 1986 ο παραγωγικός τίτλος των ναρκωτικών ήταν 300 δισ. δολάρια, ενώ την ίδια χρονιά η κατανάλωση της βενζίνης έφτανε τον κόσμο αντιπροσώπως μόλις τα μισά (157 δισ. δολάρια), καταλαβαίνουμε ότι περίπου οικονομικά και κοινωνικά συμπεριφέροντα που έφτανε είναι από τα ναρκωτικά. Γι' αυτό και μια τέτοια επιλογή της νασοκομειακής χορήγησης δεν θα εκπράσσει χωρίς κόπο.

«Πολλοί νεώριων, συμεριφέρονται και διεφθάν. Ομως, υπάρχουν άλλος άνθρωποι».

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΒΑΚΟΝΤΙΟΥ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ αντιμετώπιση του γεωμετρικά ελασμένου αυτού προβλήματος, το ελληνικό κράτος σκεπάζει μια πολιτική με δύο σκέλη:

- Πονοκοπήση καταστολή και
- Κέντρα ανεξάρτητης, εύλογου ελέγχου
- Ας δοθεί πώς δρα κάθε σκέλος αυτής της πολιτικής, καθώς και την αποτελεσματικότητα και τις συνέπειες του καθενός.

1. ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Ο Νόμος 2107 του 1920 έδωσε θέμα εξαγορεύσης και ποινικοποίησης της χρήσης των ναρκωτικών ουσιών για πρώτη φορά, επιτρέποντας όμως διάκριση ανάμεσα στα σκληρά ναρκωτικά και στην ήπιη κάνναβη.

Ο Νόμος 743 του 1970 κατοργεί αυτή τη διάκριση και σκληραίνει τη στάση του κράτους απέναντι στους χρήστες.

Ο Νόμος 1729/1987 είναι αναμείγμα του προηγούμενου και διακρίνει τις δύο βλαπτικές αρχές της κοινωνικοποίησης του μη διαχωρισμού των ουσιών. Ας δοθούν λοιπόν, τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής τα τελευταία οκτώ χρόνια

- α) Το 1981 είχαμε 5.000 χρήστες. Το 1989 φτάσαμε τους 80.000 χρήστες (δεκάς εξαετασίους).
- β) Το 1981 είχαμε 20 νεκρούς χρήστες. Το 1989 έχουμε πάνω από τους 200.
- γ) Το 50% των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές προέρχεται από...

Ελεύθερο βήμα

ΕΤΟΣ	ΧΡΗΣΤΕΣ	ΘΑΝΑΤΟΙ	ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ
1981	5.000	10+10	870
1982	5-10.000	17+14	1.130
1983	10-15.000	9+10	1.040
1984	15-20.000	12+10	1.022
1985	20-30.000	10+20	990
1986	30-40.000	28+50	1.880
1987	40-50.000	58+80	2.700
1988	50-60.000	77+90	3.500
1989	60-80.000	97+100	4.000

(Μέχρι 1.10.89)

ΔΥ

Το πρόβλημα

Αλλά και στην ιατρική περίπτωση που παρασκευάζονται ναρκωτικά ουσία του υπερβολικῆς δόσης της ναρκωτικῆς ουσίας, καὶ το πρόβλημα παραμένει αείρωτο. Ἐπὶ το ζήτημα δὲν εἶναι μόνο ὁ φυσικὸς θάνατος τοῦ τοξικομανοῦς, ἀλλὰ κυρίως τὸ ὅτι ἐνὰ τέτοιον άτομο εἶναι ἄβη ἕνας (ζωντανός-νεκρός).

Εἶναι ἄλλο ζήτημα, σφαλῆς, ἡ ἀναζητήση καὶ ἐφαρμογή σημάτων γενικῆς ἀπεξάρτησης καὶ κοινωνικῆς ἐπανένταξης ὄλων τῶν τοξικομανῶν. Γι' αὐτὸ καλλὰ θὰ μπορούσαν νὰ λεχθοῦν: Δὲν εἶναι ὅμως, τοῦ παρόντος σημειώματος.

Τέλος ὅλες αὐτὲς οἱ ἀπόψεις εἶναι καὶ γενικότερα ἀποπροσανατολιστικὲς γιὰ τὸ λαὸ καὶ τὴ νεολαία. Ἀνίσχουν τὴ δράση τῶν κυκλωμάτων σὲν τὴν κῆρυ καὶ μοναδικὴ αἰτία γιὰ τὸ πρόβλημα τῶν ναρκωτικῶν. Ἀρὰ λύση μοναδικὴ εἶναι ἡ με-οικοδόμησε τρόπο ἀνημετώπιση τους. Ἀφαιροῦν δηλαδὴ ἀπὸ τὸ πρόβλημα τὴν κοινωνικὴν του διάσταση. Ἡ ἀρῆση τῶν κυκλωμάτων ἐξηγεῖ τὸ πως φθάνουν τὰ ναρκωτικὰ στὴ νεολαία. Δὲν ἐξηγεῖ ὅμως γιὰτὴ ἡ νεολαία εἶναι ἐπρόθυμη νὰ πάρει ναρκωτικὰ. Δὲν ἐξηγεῖ δηλαδὴ ποῖα εἶναι ἐκείνη οἱ κοινωνικοὶ παράγοντες ποὺ καθιστοῦν τοὺς νέους εὐάλωτους στὰ ναρκωτικὰ.

Ὅλοι οἱ κατραυμμένοι στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ναρκωτικῶν καὶ τὸ λαϊκὸ κίνημα γενικότερα, εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ἐπικεντρώουν τὸν προβληματισμὸ καὶ τὴ δράση τους σ' αὐτὰ τὰ ζήτῃματα.

Διερῶνηση παραπέρα ὄλων τῶν παραγόντων (οικογένεια, ΜΜΕ, παιδεία κλπ.) ποὺ ἐπιδρῶν ἀρνητικὰ στὴ διαμόρφωση τῆς προσωπικότητος τῆς νεολαίας.

Προτάσεις

Μέσω ἀπὸ μίᾳ πανεθνικῆς κινητοποίησης: διεκδίκηση ἀμεσῶν μέτρων ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ χάραξη μίᾳς συνολικῆς πολιτικῆς ποὺ θὰ ἀπαντᾶει στὰ καλλεστὰ ἀδιέξοδα τῆς νεολαίας, καὶ θὰ τὴν θωρακίζει ὥστε νὰ λέει ΟΧΙ στὰ ναρκωτικὰ ἔστω κι ἀν βρισκονται δίπλα της. Τότε τὰ ναρκωτικὰ θὰ χάσουν ἀραγματικὰ τὴν «ἀξία χρήσης» τους.

Τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο κατὰ τῶν ναρκωτικῶν γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ζήτῃματα ποὺ ἔχουν σχέση με ἀμεσα καὶ μακροπρόθεσμα μέτρα γιὰ τὴν ἀνημετώπιση τοῦ προβλήματος: Νομικὸ πλαίσιο καὶ ἀναγκαῖες συμπληρώσεις τοῦ θεράπειας, κοινωνικῆς ἐπανένταξης, καταστολῆς, καὶ οἰκὸ γιὰ τὸ καθοριστικὸ κεφάλαιο τῆς πρόληψης, ἔχει ἐπεξεργασμένες ολοκληρωμένες προτάσεις ποὺ θὰ ἐκτεθοῦν με ἐνὰ ἐπιόμενο κείμενο ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή.

**ΑΥΡΙΟ: Ἀπὸ τὴ διεθνή
ἐμπειρία — Σύνδεσμος
Ἀποκατάστασης Τοξικομανῶν.**

Ἐφημερίδα "Ἡ Πρώτη" 20/2/83.
Ἄρθρο: "Ἐθνικὸ συμβούλιο κατὰ τῶν ναρκωτικῶν.
Ἀπόψεις γιὰ "μπλακί" καὶ "σκλήρᾳ".

ΕΙΣΕΝΧΕΙΡΙΔΙΟ;

... και ...

A) Γράφτηκε στον Τύπο πως μετά τη δολοφονία του Μάρτιου και την παράρτηση / του δεύτερου ψυχιάτρου του Κορυδαλλού, δεν μπορούσε να λειτουργήσει το ίδρυμα, εκάδη ο ένας ψυχίατρος που ανέμενε δεν φάνηκε να τριακονταεξ ασθενείς. Ωστε, λοιπόν, όταν οι ψυχίατροι ήταν τρεις, απαρνούσαν! Καθένας λοιπόν απ' αυτούς, ή τον υπεύθυνος για επαύ ασθενείς. Και πρόβατα να ήταν οι άτυχοι ασθενείς, θα χρειάζονταν κάποιον ακόμη βοσκό για να τα προσέχουν. Αν πάντως ακουστήκε ποτέ σε οποιαδήποτε ψυχιατρείο του κόσμου τέτοια ανέλυτρα, ως προσληφθούν και κάποι άλλοι δύο για τρία, έτσι ώστε να είμαστε ήσυχος, ότι οι τριακόσιοι ασθενείς παρακολουθούνται κανονικά.

Αν κάποιος αρθρογράφος προσβάλλει την κοινή νοημοσύνη, εξευτελίζει το λειτουργήμα του, γιατρού και επαύει σε κίνδυνο τη ζωή των ασθενών, γιατί δεν λογαριάζει ότι υπεύθυνα αυτής της κατάστασης; Μήπως τα κλιματικά εμπόδια στην πρόσληψη ψυχιάτρων ή μήπως οι νονοί απελούν τους αρμόδιους για τη λύση του προβλήματος; Αφήστε που ελλοχεύει κίνδυνος ο ετινδυνος, να κέρρα είνδηση ο OBSERVER να τεκταινώμενα και να κέρρα και πάλι να παριστάνομε τους έτεληκτους, στα άκρα της οικοουμένης για όσα συμβαίνου στην αυλή του σπιτιού μας.

B) Συντάχτηκε και δημοσιεύτηκε ένας ρυθμίσεων για τους χρήστες ναρκωτικών ουσιών, που αποστέλλουσαν, κατά τους συντάκτες του, κρατοκοριακές επιλογές για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Είναι, έντερα ανοικτής βρακελίας, ειδικά σφραονισπικά καταστήματα θεραπευτικού χαρακτήρα και συμβουλευτικά προγράμματα αντικατάστασης τον κοινικό σφραονισμό.

Όταν, λοιπόν, τον Αύγουστο του 1987 τέθηκε σε ισχύ ο νέος νόμος, όσοι είχαν κάποια εσπερή με το πρόβλημα, πανηγύρισαν. Εκτέλους, ο χρήστης θα αντιμετωπιζόταν ως άνθρωπος που χρειάζεται θεραπεία και όχι σαν

θμηση. Έτσι ακριβώς! Μικρό βέβαια το λάθος. Αλλά, ξεχάστηκε το κτισμό κάποιων κτιρίων και η ίδρυση κάποιων θεραπευτηρίων. Τι σημασία όμως έχουν μερικοί τοίχοι και κάποιες στέγες; Εδώ τα γράψαμε στο χαρτί, τα διαμήσαμε στην τηλεόραση, εισπράξαμε τις διδουραμικές κριτικές και γεμίσαμε ελπίδες τους αρρώστους και τους συγγενείς τους. Τώρα το κοδ θα κηταινουν τελικά οι τοξικομανείς για θεραπεία, αυτό ως το βρουν οι δικαστές που τους δικάζουν. Στο κάτω κάτω της γραφής, αφού στον Κορυδαλλό ο ένας γιατρός άνετα νοσηλεύει εκατό ασθενείς, με λίγη καλή προοιδήσει και λίγο παρασπότερα σχήμα μπορεί να νοσηλευσει και διακόσιους.

“Και κάποιες έρευνες που κόντεψαν να φτάσουν και να αγγίζουν την ουσία διακόπηκαν, με τρόπο παγκοσμίως πρωτότυπο: Τιμωρήθηκαν οι δικαστές που τις διενεργούσαν...”

εγκληματίας που χρειάζεται εξόντωση. Μόνο που η καινοτομία δεν κράτησε πολύ. Σύντομα αποκαλύφθηκε, ότι οι αρμόδιοι είχαν ξεχάσει μια «λεπτομέρεια»: ΟΥΤΕ έντερα ανοικτής βρακελίας υπήρχαν, ΟΥΤΕ συμβουλευτικά σταθμοί, ΟΥΤΕ, ειδικά σφραονισπικά καταστήματα. Φαίνεται, πως η προσοχή των τους να τα σκεφτούν και να τα βρατίσουν με όλα τα παραπάνω άρα και πρωτοποριακά ονόματα, τους έκανε να ξεχάσουν να τα υφραοουν!

Και πραγματικά, την 17.2.1988, ο τότε υπουργός της Δικαιοσύνης Α. Κουτσούμπος, δήλωσε στην «Εστ» ότι λέγει: «Επρεπε πρώτα να δημοσιογηθεί η κτιριακή υποδομή και μετά να προχωρήσουμε σε νομοθετική ρύθμιση».

... μένη κοινωνία, που έτσι κι αλλιώς κερδίζεται...
... σαν ακοιρόνητο καρόφι. Εύλογη η απορία...
... Αλλά όμως και η απάντηση: Σε όλους τους...
... άλλους τομείς, η γενική αυτή διάλυση έχει...
... φυσικά σοβαρότατες συνέπειες, που δεν ε...
... χουν όμως να κάνουν με ανθρωπίνες ζωές...
... Στον επίκο όμως αυτόν, τομά των ναρκω...
... τικών, οι καλινωδίες, η ανικανότητα, η προ...
... χειρότητα και η συνειδητή κάλυψη, όσον ε...
... καταργηστικόν αναφέρθηκαν (και όσον δεν...
... αναφέρθηκαν αλλά είναι γνωστότατα στον...
... χώρο της Δικαιοσύνης), έχει προμακτώσει τι...
... μίσημα: Ανθρωπίνες ζωές και μέλλουσα, σε μια...
... ηλικία όπου ο θάνατος θα έπρεπε να αποτρεφεί...
... ακώτατο ενδεχόμενο ή ακήθην εξάρτηση.

... Είναι νομικό εγκληματικό, να εμακίζουμε...
... αυτούς και αλλήλους με λόγια μακριά και ε...
... ρευνές ανώμαλες, την ίδια ώρα που ο φρα...
... στικός φαύλος κύκλος των ναρκωτικών κάρ...
... στράφι ανενόχλητος τα καιάς μας βέβαια...
... ο ένα χαρτοβάσειλο σαν το δικό μας; Το να...
... κηταινοχρονται έγγραφα από την μια υπη...
... ρεσία στην άλλη, αποτρεφεί τον συνθηκο...
... τρόπο αντιμετώπισης ακόμη και των κοινω...
... νικών προβλημάτων. Δυστυχώς όμως, για ό...
... λους μας, ο θάνατος δεν έχει τις ίδιες γραμμές...
... κρατικές συνθήκες. Αυτός είναι και ο λόγος...
... που θα πρέπει η Πολιτεία, έτω και τώρα, να...
... ερευνήσει αμέσως και να ενημερώσει εύθε...
... την κοινή γνώμη, τόσο για τους λόγους της...
... ανακαθημάτης προχειρότητας στη σύνταξη...
... του Ν. 1729/1987, όσο και για τις πρώτο...
... νες μεθοδεύσεις που οδήγησαν τις πρώτο...
... ύμενες έρευνες στο μηδέν.

... Αν τα παραπάνω κέρσουν και κείλ' αν...
... ρεύνθη, οι νέες εξεργείες δεν θα αποσπ...
... σου, τίποτε περισσότερο από έναν ακόμη...
... κρικο στην αλυσιδα της αδιαφορίας και της...
... υποκρισίας, που χαρακτηρίζεται μέχρι τώρα...
... πολιτική κατά των ναρκωτικών.

... Το ότι κόντεσαν να μπουν στη φυλακή οι...
... ιδιοι οι εισαγγελικοί λειτουργοί, που μετρω...
... κά συγροβούτησαν με τα εγκλήματα των φ...
... λατών, ήταν ένα ηχηρότατο σήμα κίνδυνου...
... για το καπανάκι μιας ολόκληρης κοινωνίας...
... Πριν λοιπόν αρχίσουν οι νέες έρευνες, καί...
... μπορεί να βελτιώσα τους νέους εργαυτές...
... την κοινή γνώμη και τους δυστυχημένους...
... τοξικομανείς, ότι το παρακάτω έλαγος να...
... λέγχει το επίσημο κράτος:

ΑΝΑΛΥΣΗ

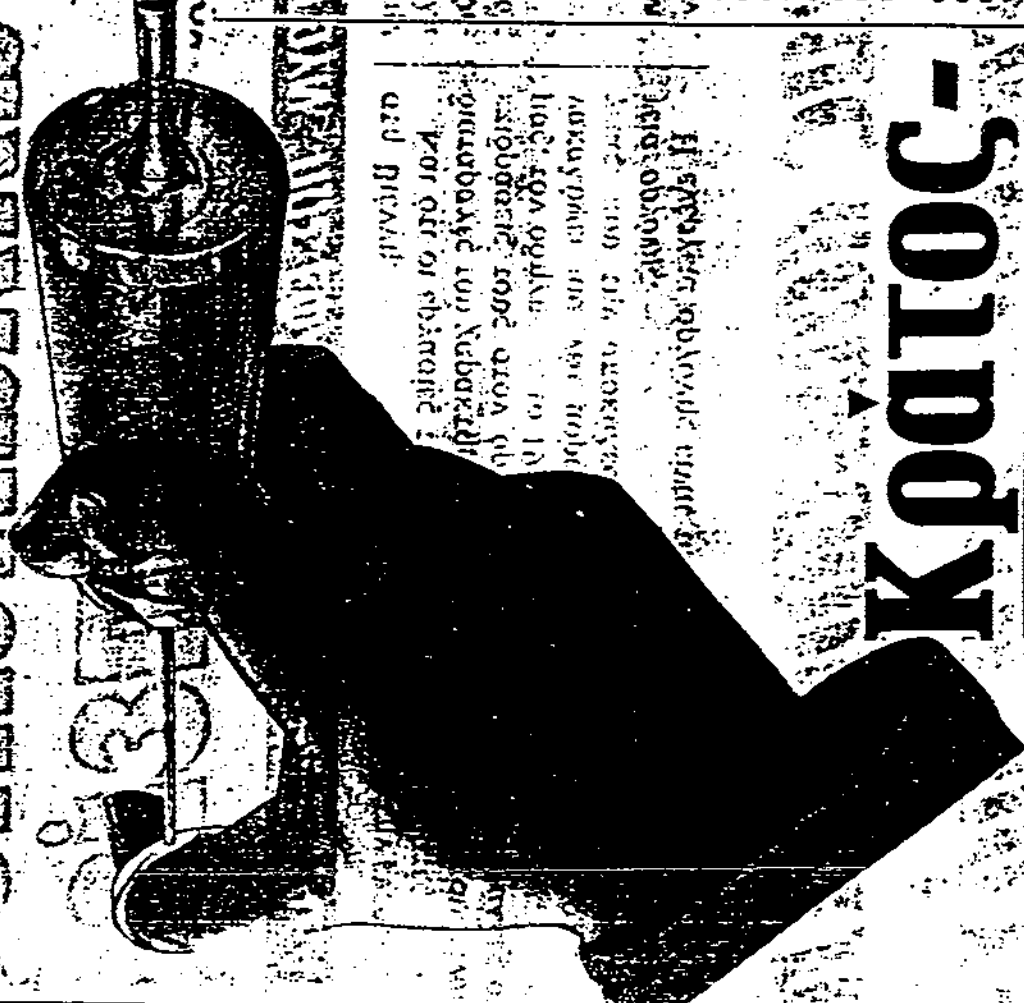
ΜΕΤΑ τις πρόσφατες καταγγελίες, για όσα συμβαίνουν στις φυλακές και στα γυναικεία, ακολουθήσε το γνωστό σπινθήρ: «Επαλήθευσε για μια ακόμη φορά κληρονομήσαμε την ύπαιθρο κυκλωμάτων γάβρο από τα νηριατικά, «ασηματισμένους» καταγγέλλουμε τους συμπετόντες α' αυτά και «ορσιωμένους» αναγγέλλουμε τη διενέργεια ερευνών για τη διελεύκανση των θρουλουμένων.

Καλά και άγια όλα αυτά. Μόνο που στη βιασμένη και κατασπασμένη την οργή της κοινής γνώμης, λησμονήσαμε πως το ίδιο έργο της έρευνας για πολλά άλλα φαινόμενα στον ίδιο πεπεσμένο τόπο. Μόνο τα τελευταία χρόνια χρόνια δεκάδες έρευνες αναγγέλλθηκαν, χωρίς ποτέ καρμιά τους να φθάσει σε ουσιαστικό αποτέλεσμα. Και ενώ τα άτυχα θύματα των νηριατικών συνέχισαν και συνεχίζουν να κελαινον, ακόμη και μέσα στα «ιδρύματα» που τα στέλνουμε για να σωθούν(!) εκεί δεν αξιοσημείωτες να φέρουμε σε πέρας ούτε μία έρευνα. Και κάποιος που κόνιςταν να φθάσει και να αγγίξουν την ουσία, διακόπηκεν με τρόπο όχι μόνο άδοξο, αλλά και παγετός ομίλης αποτέλεσμα: Τυχαρίστησαν οι δικαστικές και τις διενεργήσαν! Προς γνώση, φυσικά και συμμόρφωση και των υπολοίπων.

ΟΛΑ ΑΥΤΑ είναι λίγο πολύ γνωστά. Εκείνο όμως που τα τρανιάρα στη μνήμη μας, είναι η αναγγελία για έρευνες, οι νέες υλοποιήσεις στην κοινή γνώμη για εξιμωτική των κυκλωμάτων και οι ψευτικές ελπίδες, που και καλή αφέσιδος μοιράζονται στους άτυχους τοξικομανείς και στους συγγενείς τους.

Εξόντας λοιπόν τη γνώμη ότι κανένας δεν διαπόνηται να καίσει με τη ζωή και τον θάνατο χιλιάδων νέων ανθρώπων και κανένας δεν μπορεί να εμπαιθεί εν ψυχρώ την κοινή γνώμη, πριν αρχίσει και καλή το κούνη των φωνημάτων, επισημαίνουμε τα όσα ακολουθούν. Βασικός άξονας των σκέψεων αυτών είναι το ότι, παρά την αναμεταβιβητή ύπαρξη των κυκλωμάτων, είναι σοβαρό λάθος να ριχνουμε αποκλειστικά σ' αυτά την ευθύνη για το κατήντημα του σφραγιστικού μας συστήματος, αποκονοσοποιώντας έτσι όλους εκείνους που αναπτύχουν την κρατική μας μηχανή.

Παράλληλα, λοιπόν, με τις καταγγελίες και

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ
 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΚΡΑΤΟΣ-ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΚΟΣΤΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ - ΕΙΣΑΓΓΕΛΩΝ

ΠΡΩΤΟΒΙΒΛΙΟΝ. Αρχίζει, όπως μάθαμε, νέα έρευνα για τα κυκλώματα. Ας θυμηθούμε λοιπόν δύο τρία πράγματα, που ίσως έχουν κάποια σχέση με την έρευνα αυτή. Όλα γνωρίζουν, ότι πριν λίγα χρόνια έγινε κάποια σοβαρή προσπάθεια να εξιμωθούν τα κυκλώματα που ληλαίνονταν τις φυλακές του Εξαταυριού. Το ίδιο γνωστό είναι, πως όσα δικαστικοί λειτουργούσαν εκεί, επιμείναν στις έρευνες, υλοποίησαν έτησις καταδίκες, όσο ότο υπησιαστικό όσο και στο πρόσκομο, επίθετο (απαλλά, επιβίωση, ασηματισμένη) δικαιοσύνη (α.α.α. Σπ. Γαλαξίας, α.α.α.) με τη μεγαλύτερη ευκολία παρήχθησαν, στις άκρες της Ελλάδος, όπου, ακόμη και εκεί, υπηρέτησε η καταδίκες, τους, με προσηνής σκοπό την τρομοκρατία των υπολοίπων συναδελφών τους.

Πρώτος: Ποιο πολιτικό όργανο έπρεπε να ποτέ το η συνθήκη τότε; Ποια αρχή ενδόμυχη έφέρθηκε να μάθει και να αληθοσφραγισα την κοινή γνώμη για τον μηχανισμό που τότε λειτουργούσε; Και ποιος η κοινή γνώμη την έλπιση εξουσία να μάθει πως και γιατί έπρεπε να λειτουργούσε; Ποιοι λειτουργούσαν από τα 3 κυκλώματα; Και, τελικά, ποια υλοποιήσια κλειδώνεται, για να, εξιμωθούν, κριματώδες νέες έρευνες για τα κυκλώματα, όταν η ίδια η Πολιτεία όφειλε ήδη να γνωρίζα την ταυτότητα της παραβίασης που λειτουργούσε διαλα.

* Πώς τα καταφέρνουν ορισμένα γυάλια και ξακινόν την Ομοσπονδία Οικολόγων - Εναλλακτικών Οργανώσεων από τις ερωτήσεις και τα αποτελέσματά τους είναι πράγματι παράδοξα. Τελευταίο πρόβλημα η κλιμακωτή εβδομαδιαία σφημερίδα «Ενημέρωση».

ΜΑΙ

ΕΟΚ και ναρκωτικά

Θα αλλάξει στους κόλπους της ΕΟΚ η κυρίαρχη αντίληψη για την κατακόλιμη των ναρκωτικών με καταστέλμακή πολιτική.

Πιπτή εισοδοβολία αποτελεί το πόρισμα (εκδόθηκε στις 28-11-91 με νήφοος 9 έναντι 6) στο οποίο ακέλησαν οι έρευνες εννία μηρών ειδί- της επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τον τίτλο «Επίτροπή για τη μελέτη του οργα- νισμού των ναρκωτικών και συνδέεται με το έ- γκατο των ναρκωτικών στην ΕΟΚ».

Στο πόρισμα του Κοινοβουλίου και τα ελ- ληνικά Εξωτερικών και η χρήση ναρκωτικών οσοιόν πρέπει να θεωρείται πρωταρχικό πρό- βλημα υγιεινοοικονομικό και όχι πρόβλημα καταστο- λής ή κοινωνικών νόμων. Η κατοχή ναρκωτικών σε μικρές ποσότητες για προσωπική χρήση δεν θα πρέπει να θεωρείται ποινικό αδίκημα. Οι νό- μοι για τα ναρκωτικά πρέπει να απομακρύνουν τους χρήστες από τον κίνδυμο του εγκλήματος και να επικεντρώνουν το μετασχηματισμό των ε- ξαρτημένων σε εγκληματίες, επειδή μηδενί- ζεται έτσι κάθε δυνατότητα επανένταξης τους στην κοινωνία. Η κοινωνική βοήθεια στους ε- ξαρτημένους δεν κρίνεται πλέον να εμποδίζεται

από τους κοινωνικούς νόμους».

«...Πρέπει να υιοθετηθεί μια ρεαλιστική στά- ση μείωσης των κινδύνων και προέχονται από την χρήση και την κατάχρηση ναρκωτικών, με παράλληλη υγειονομική και κοινωνική φροντί- δα για τους εξαρτημένους. Μια τέτοια στάση πρέπει να κινείται προς την κατεύθυνση της ε- λεγχόμενης διάθεσης ναρκωτικών υδάτων, η η- νοθυμένων και σε σωστή δόση, για να επιτευ- χθεί η μείωση των θανάτων και των υγειονομι- κών προβλημάτων (κυρίως η μόλυνση από τον ιό του AIDS), και για μείωση η συνεπακόλουθη εγκληματικότητα».

«...Τα κράτη-μέλη πρέπει να παρέχουν δω- ρεάν θεραπεία, δωρεάν σύριγγες, αλλά και υπο- κατάστατα από νοσηλευτικά ιδρύματα».

Το ελληνικό τμήμα της L.I.A. (Διεθνής Α- ντιαπαγορευτική Ένωση, της οκτοίας ο μόνος Ευραβουλευτής Ιταλός Μάρκο Τάραντας είναι αντιπρόεδρος της ως άνω επιτροπής) χαιρέτι(ει τις ριζοσπαστικές θέσεις του πορίσματος και εύχεται να βρουν την εφαρμογή τους και στην ελληνική κρατική πολιτική για τα ναρκωτικά. Μακάρι... Γ.Β.

Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία", 6-12-91, Άρθρο: "Βοκ και Ναρκωτικά" από την στήλη. "Πολιτικά παρασχήνια"

ΟΙ ΜΑΚΑΒΡΙΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ 1981-1989

ΕΤΟΣ	ΧΡΗΣΤΕΣ	ΘΑΝΑΤΟΙ	ΣΥΜΦΕΡΕΤΑ
1981	5.000	30.50	370
1982	5-10.000	17.14	130
1983	10-15.000	9.50	1040
1984	15-20.000	12.10	1.022
1985	20-30.000	10.20	990
1986	30-40.000	28.50	1.880
1987	40-50.000	56.90	2.700
1988	50-60.000	77.80	3.500
1989	60-80.000	97.100	4.000 (μ. 10.89)

Μη καταμετρουμένοι θάνατοι στις στατισικές που περιλαμβάνονται στη συλλογή των αιτιών του θανάτου για λόγους κοινωνικούς στα σε τροχαία ατυχήματα που το αίτιό τους είναι η χρήση ναρκωτικών και καταγράφονται ως απλά τροχαία.

Σφημερίδα : "Η Πρώτη" 20/11/89.
 Λοφός : " Ξεπερασμένη μέθοδος η καταστολή"
 Ρεπορτάζ του Κτ. Αγγόλαρη.

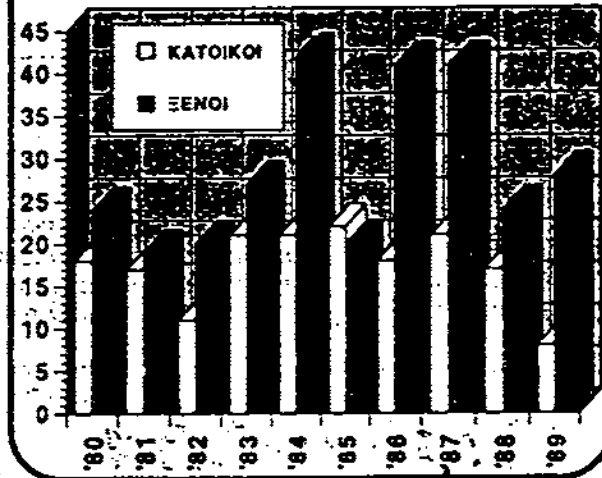
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΣΤΟ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

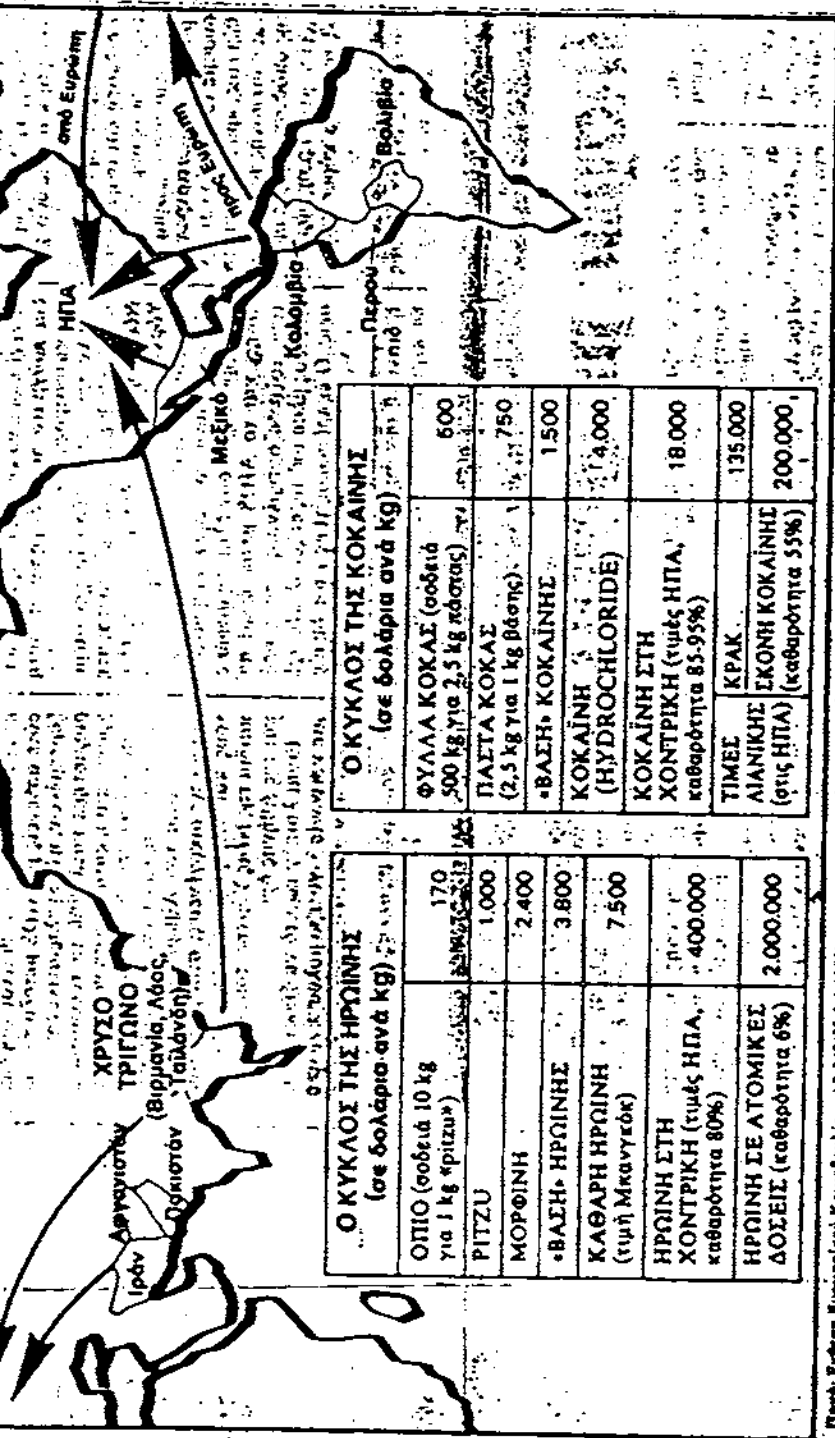
Το πείραμα της Ολλανδίας βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο των συζητήσεων για την αποπνικτικοποίηση της χρήσης των ναρκωτικών. Μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία:

- Ο αριθμός των τοξικοεξαρτημένων στην Ολλανδία υπολογίζεται σε 15-20.000. Τα τελευταία δέκα χρόνια αυτός ο αριθμός έμεινε σταθερός.

- Ο μέσος όρος ηλικίας των χρηστών μεγάλωσε (στο Αμστερνταμ από το 1981 ως το 1987 πέρασε απ' τα 26,8 στα 30,1 χρόνια). Οι χρήστες νεαρής ηλικίας (κάτω των 21) μειώθηκαν από 14,4% στα 4,8% του συνόλου.

- Ο αριθμός θανάτων από χρήση ναρκωτικών στο Αμστερνταμ μειώθηκε τα τελευταία δέκα χρόνια, όπως δείχνει ο πίνακας. Ειδικά για τους μόνιμους κατοίκους ο αριθμός μειώθηκε κατά 48,7%, ενώ για τους ξένους κατά 3,4%. Ας σημειωθεί ότι οι ξένοι δεν έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα μεθαδόνης του δήμου του Αμστερνταμ και ότι η πλειοψηφία τους δεν κάνει χρήση των ευεργετημάτων της κοινωνικής πρόνοιας. Η σύγκριση με τις αυξήσεις των θανάτων στις άλλες χώρες (και στην Ελλάδα) είναι χαρακτηριστική.

Εφημερίδα: "Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία" 25/11/91.
Άρθρο: "Ναρκωτικά" ο γύρος του κόσμου των σκληρών".

Ημερησίως: "Κυριακάτιχη Ελευθεροτυπία" 25/11/91.
 Άρθρο: "Παραπομπικά, ο γύρος του κόσμου των σκληρώδων".

ΟΛΛΑΝΔΙΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ (ORIJUM ACT)

1) Ουσίες του Πίνακα I (Οπιούχα, Κοκαΐνη, Αμφεταμίνες κ.ά.) (1-5)	
Εισαγωγή και εξαγωγή (διαμετακόμιση)	12 χρόνια φυλακή καύ ή FL 100.000
Εμπορία, μεταφορά, κατασκευή	4 χρόνια φυλακή καύ ή FL 100.000
Κατοχή	8 χρόνια φυλακή καύ ή FL 100.000
2) Ουσίες του Πίνακα II (Παράγωγα Κάνναβης: Χασίς/Μαριχουάνα)	
Εισαγωγή ή Εξαγωγή	4 χρόνια φυλακή καύ ή FL 100.000
Εμπορία, κατασκευή ή κατοχή μεγάλων ποσοτήτων	2 χρόνια φυλακή καύ ή FL 100.000
3) Κατοχή για προσωπική χρήση (6)	
Ουσιών του Πίνακα I (Οπιούχα, Κοκαΐνη κ.ά.)	1 χρόνος φυλακή καύ ή FL 100.000
Παράγωγα Κάνναβης - (έως 30 γραμμάρια)	1 μήνας φυλακή καύ ή FL 100.000

Αστυνομικός, επι-
στένος σαν οστα-
κός, φρουρά, μάρ-
τυρα κατηγορίας σε
δικη κατά εμπόρων
ναρκωτικών, στο
Λος Αντζελες. Παρά
την εντυπωσιακή
του αρματοσιά, τα
αποτελέσματα στο
κινητή των ναρκωτι-
κών στο Λ. Αντζελες
είναι αποκαρδιω-
τικά...

Υποσημειώσεις/διευκρινίσεις:

- 1) Ο νόμος περί οπίου ψηφίστηκε το 1975 και τέθηκε σε ισχύ το 1976.
- 2) Σ' αντίθεση με τον ισχύοντα γενικό κανόνα για αδικήματα του Νόμου περί Οπίου, μπορούν να επιβληθούν ποινές προστίμου ή φυλάκισης ή προστίμου και φυλάκισης.
- 3) Σ' ό,τι αφορά τις ποινές φυλάκισης: Τα αδικήματα που τιμωρούνται με βάση το Νόμο περί Οπίου υπόγονται στις Ποινικές Διατάξεις που προβλέπουν ότι η μέγιστη ποινή μπορεί να αυξάνεται κατά το 1/3 σε περιπτώσεις υποτροπής. Εν πάση περιπτώσει, η επιβαλλόμενη ποινή φυλάκισης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 16 χρόνια.
- 4) Σ' ό,τι αφορά τις ποινές προστίμου σε αδικήματα του Νόμου περί Οπίου, για τα οποία επιβλήθηκαν ποινές προστίμου, αν η αξία των ουσιών που κατασχέθηκαν υπερβαίνει το 1/4 του μεγίστου προστίμου που προβλέπεται από το νόμο, είναι δυνατός να επιβληθεί υψηλότερο πρόστιμο από το προβλεπόμενο (πρόστιμο από 100.000 FL σε 1.000.000 FL).
- 5) Τα αδικήματα που αφορούν τη διαφήμιση της πώλησης και της διακίνησης των ναρκωτικών ρυθμίζονται από το Νόμο περί Οπίου.
- 6) Σύμφωνα με την ισχύουσα αστυνομική και δικαστηριακή πρακτική, δεν συνιστά αδικήμα η κατοχή μικρής ποσότητας ναρκωτικών για προσωπική χρήση.

Βεθεμερίδα "Ελευθεροτυπία" 23/7/91.
Άρθρο "Ο Ολλανδικός δρόμος" του
Κ. Γρίβα.

που υποβάλλεται
σε θεραπεία
αποτοξίνωσης
κοστίζει 190 χιλ.
δρχ. το χρόνο (μ.ο.)
στην Ολλανδία
και 4,5 εκ. δρχ.
στην Ελλάδα...

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ
 1 θάνατος ανά 115.000 κατοίκους

ΘΑΝΑΤΟΙΣ 2
 Από όλα τα "σκληρὰ"

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ
 1 θάνατος ανά 715 κατοίκους

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ
 1 θάνατος ανά 228.000 κατοίκους

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΥΣ
C.A.D. (Ολλανδία) και ΚΕ.Θ.Ε.Α. (Ελλάδα)

	ΟΛΟ	ΚΕ.Θ.Ε.Α
Κλινική	17	0
Παρηγήματα	90	6
Καλύτερες τιμές	84	3
Αναγκαζόμενα έτη	1.200	.
Καλύτερα σφάλματα (εργασία)	30.000 Αμοιβή: 25.000 + Νοσηρ: 13.000	250
Κόστος Αποσυμπίεσης (επιχειρήσεων 6%)	72	1,1
Άλλοι κόστος σφάλμα (επιχειρήσεων 6%)	190.000	4.500.000

Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία", 24/7/91.
 Άρθρο: "Το ελληνικό αδιέξοδο"
 του Κλεάνθη Γρίβου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΡ. ΖΑΦΕΙΡΙΔΗ ΣΤΟ

1ο ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ

ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΟ 1ο ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΩΝ

Μόναχο 30 Μάρτη - 2 Απρίλη 1984

Το Ειδικό Θεραπευτικό Πρόγραμμα για εξαρτημένα άτομα, ξεκίνησε τη λειτουργία του, τον Αύγουστο του 1983. Είχε περάσει ήδη ένας χρόνος από του το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας έκανε αποδεκτή την εισήγησή μου: "Πρόταση για την οργάνωση της θεραπείας των τοξικομανών στην Ελλάδα". Έτσι, στην Ελλάδα η πολιτεία έγινε απευθείας φορέας ενός ολοκληρωμένου πολυφασικού προγράμματος. Η λειτουργία του προγράμματος αυτού σύμφωνα με το πνεύμα της εισήγησής μου, θα βασιζόταν στις αρχές της ιεραρχημένης θεραπευτικής Κοινότητας.

Ένα από τα πρώτα και μεγαλύτερα προβλήματα που είχαμε να αντιμετωπίσουμε, ήταν η ανυπαρξία ειδικευμένου προσωπικού. Με τη βοήθεια του MARTIN KOOYMAN εγκαινιάστηκε ένα ταχύρυθμο πρόγραμμα εκπαίδευσης προσωπικού. Μέσα στη φάση της προετοιμασίας που όπως είπα κράτησε περίπου ένα χρόνο, στάλθηκαν και εκπαιδεύτηκαν στην Ολλανδία περίπου 17 επιλεγμένοι ψυχολόγοι, ψυχίατροι, κοινωνικοί λειτουργοί και ευαίσθητοι ατόμα. Οι άνθρωποι αυτοί βίωσαν οι ίδιοι τις θεραπευτικές Κοινότητες και τα Κέντρα Σωματικής Αποτοξίνωσης στην Ολλανδία, αφού όλοι ανεξάρτητα έζησαν σαν μέλη των παραπάνω κέντρων. Κριτήρια για την επιλογή των παραπάνω θεραπευτών, ήταν η κατάλληλη προσωπικότητα, η στράτευση και η διάθεση προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει ακόμα η ηλικία. Προτιμήθηκαν βασικά νέοι άνθρωποι χωρίς επαγγελματική πείρα για να μπορέσουν ακριβώς να συνειδητοποιήσουν, σχετικά σύντομα, ότι έπρεπε να ξεχάσουν πολλά από αυτά που έμαθαν στη διάρκεια της επαγγελματικής τους εκπαίδευσης. Στο TEAM που διαμορφώθηκε έτσι, προστέθηκε και ένας Έλληνας πρώην τοξικομανής, που τελείωσε με επιτυχία πριν

./.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΑΤΟΣ
98.904
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ
ΣΤΑΘΜΟΣ ΨΕΥΔΑΛΟΜΗΣ
ΒΑΣ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 28
546 24 ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 270910/ΤΕΛ. 010305 ΙΤΑΚΑ 60

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ
ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 80
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 36.47.700
ΤΕΛ. 210265

ΚΕΝΤΡΟ
ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΟΞΙΝΩΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΗΤΑΟΥ ΠΕΝΤΕΛΗΣ
119009 ΡΑΦΗΝΑ ΤΗΛ. 0294/23.000
ΤΕΛ. 210265

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΙΘΑΚΗ
ΦΟΡΕΑΣ ΕΘΝΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
57400 ΣΙΝΔΟΣ
ΤΗΛ. 021 / 790.139, 790.094
ΤΕΛ. 010305 ΙΤΑΚΑ 60

πέντε χρόνια το A' HAUSE στην Αγγλία. Η συμμετοχή του ήταν από πολλές πλευρές σημαντική. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα επαγγελματίες ψυχικής υγείας και πρώην τοξικομανείς δουλεύουν μαζί στο ίδιο TEAM.

Τον Αύγουστο του 1983 έγιναν τα εγκαίνια της 1ης φάσης του προγράμματός μας που περιελάμβανε το Συμβουλευτικό Σταθμό και το Κέντρο Σωματικής Αποτοξίνωσης. Για πολλούς λόγους, που δεν είναι της στιγμής να αναλύσουμε, υιοθετήθηκε η λύση ο Συμβουλευτικός Σταθμός να αποτελεί λειτουργικό τμήμα του Κέντρου Σωματικής Αποτοξίνωσης και να στελεχώνεται από το ίδιο προσωπικό με το σύστημα ROTATION.

Οι στόχοι του Συμβουλευτικού Σταθμού ήταν η διαλογή, η ενημέρωση και η MOTIVATION των πελατών. Προβλέπεται σύντομα να λειτουργήσει και ένα μήμα ψυχοθεραπείας, που θα οργανώσει γκρουπς μη επαρκώς κινητοποιημένων πελατών, καθώς επίσης ομαδικές ψυχοθεραπείες, για χρήστες αλκοόλ και μαλακών ναρκωτικών, που δεν ενδείκνυται όμως η εισαγωγή τους στο πρόγραμμα.

Οι στόχοι για το Κέντρο Σωματικής Αποτοξίνωσης μπήκαν: 1) η αντιμετώπιση του σωματικού στερητικού σύνδρομου, 2) η MOTIVATION για συμμετοχή στη 2η φάση του προγράμματος (θεραπευτική Κοινότητα) και 3) η ενημέρωση και διαφώτιση, γι' αυτούς που θέλουν να συνεχίσουν, πάνω στην ιδεολογία και τον τρόπο λειτουργίας της θεραπευτικής Κοινότητας. Η δουλειά στο Κέντρο Σωματικής Αποτοξίνωσης, χωρίστηκε σε τρεις περιόδους, αλλά οι επιπτώσεις του τρόπου λειτουργίας του Κ.Σ.Α. μπορεί κανείς να βρει στο σχετικό έντυπο που έχω φέρει μαζί μου και που είναι γραμμένο στα αγγλικά.

Εκινήσαμε τη δουλειά στο Κ.Σ.Α. έχοντας στο νου ένα ιεραρχημένο μοντέλο, χωρίς όμως να έχουμε ξεκαθαρίσει σε ποιο βαθμό το θέλαμε λιγότερο ή περισσότερο ιεραρχημένο. Την απόφαση όμως, που διατάξαμε να πάρουμε, μείζ, την πήραν πολύ γρήγορα οι πελάτες μας. Έτσι, μετά από τις πρώτες εβδομάδες, όσοι ήταν μέσα στο Κ.Σ.Α. μας πέρασαν το μήνυμα, πως να περισσότερο ιεραρχημένο μοντέλο θα τους βοηθούσε περισσότερο, πως δεν κάνουμε καλά και περισσότερο τους μπερδεύουμε, όταν τους ρωτάμε

για πολλά πράγματα. Έτσι γρήγορα ξεπερνώντας τους αρχικούς μας φόβους και ανταποκρινόμενοι στις ανάγκες των πελατών μας, αποφασίσαμε εμείς, για αυτούς, για το τι θα βοηθούσε στη θεραπεία τους και τι όχι. Χωρίς να έχουμε πάρει απόφαση για εφαρμογή ENCOUNTERS σύντομα διαπιστώσαμε, ότι οσοδήποτε ισχυρή κι αν ήταν η αντιπαράθεσή μας, προς τη λανθασμένη στάση τους και συμπεριφορά τους, την αποδεχόντουσαν με κατανόηση και σαν δείγμα του αληθινού μας ενδιαφέροντος για αυτούς. Ξεπεράσαμε έτσι τις πρώτες επαγγελματικές αναστολές μας και αρχίσαμε να θυμώνουμε αληθινά μαζί τους όταν βλέπαμε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά μέσα στο Κέντρο. Αυτό μας το ανταπέδωσαν με αγάπη και θαυμασμό. Κάπως έτσι τα ENCOUNTERS πήγαν από το παράθυρο στο Κέντρο μας κι εμείς μετά από τρεις μήνες, λειτουργίας του Κ.Σ.Α. δεν είχαμε παρά να το παραδεχτούμε και επίσημα. Είχαμε τότε οκτώ σταθερά παιδιά που είχαν μείνει από τις αρχές λειτουργίας του Κ.Σ.Α. και είχαν αποφασίσει να έρθουν μαζί μας και να βοηθήσουν στο στήσιμο της Θεραπευτικής Κοινότητας. Έτσι στις 24 Δεκέμβρη μπήκαμε όλοι μαζί στα ιδιωτικά μας αυτοκίνητα και ήρθαμε στο αγρόκτημα της Σίνδου, που μας παρέδωσε το Υπουργείο ειδικά για αυτό το σκοπό. Το αγρόκτημα διαθέτει πολλές κτιριακές εγκαταστάσεις, εργαστήρια υλουργίας, μηχανουργίας, σιδηρουργίας και 170 περίπου στρέμματα καλλιεργήσιμης γης. Η 2η φάση του προγράμματός μας είχε ήδη ξεκινήσει.

Το μεταξύ η ανησυχία μου μεγάλωνε για την 3η φάση που προβλεπόταν η παύση λειτουργίας της στο τέλος του '84. Υπήρχαν αρκετοί λόγοι για ανησυχίες: 1. Το κόστος του προγράμματος που ήταν δυσανάλογα μεγάλο για μια χώρα σαν την Ελλάδα που έχει από τα χαμηλότερα κατά κεφαλή εσοδήματα στον ευρωπαϊκό χώρο. 2. Η ανυπαρξία νομοθετικής υποδομής, για αποκατάσταση μειονεκτούντων ατόμων. 3. Η ανεργία που αυξάνεται τα τελευταία χρόνια. Όλοι αυτοί οι παράγοντες που ανέφερα, αποτελούσαν κινδύνους για τη φάση της κοινωνικής επανένταξης και της επαγγελματικής αποκατάστασης. Από την άλλη μεριά, τόσο εγώ όσο και άλλοι συνεργάτες είμασταν πληροφορημένοι, τόσο από προσωπικές εμπειρίες όσο και από τη βιβλιογραφία, για τις δυσκολίες που αναφέρονται στη φάση της κοινωνικής επανένταξης στα διάφορα ευρωπαϊκά θεραπευτικά προγράμματα. Παράλληλα, με απασχολούσε έντονα όλη αυτή η συζήτηση που γίνεται τα

τελευταία χρόνια γύρω από τα ιεραρχημένα μοντέλα των θεραπευτικών Κοινοτήτων. Δεν είναι λίγοι αυτοί που πιστεύουν ότι τα ιεραρχημένα θεραπευτικά μοντέλα ενώ έχουν μια πολύ αισθητά ανώτερη αποτελεσματικότητα, δημιουργούν ανθρώπους που πάσχουν από μια έντονη υπερπροσαρμοστικότητα στο κοινωνικό σύστημα. Τότε σκέφτηκα και πρότεινα στους συνεργάτες, την υιοθέτηση της πρότασης της DAGMAR ZIMMER. Η ZIMMER, στο άρθρο της, "Ιεραρχημένη ή Δημοκρατική Θεραπευτική Κοινότητα", που μου έδωσε προσωπικά το 1981, αφού αναλύει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του κάθε μοντέλου χωριστά, καταλήγει στην πρόταση του συνδυασμού των δύο μοντέλων θεραπείας. Οι συνεργάτες δέχτηκαν με ενθουσιασμό την πρότασή μου μια που μας έβγαζε όλους από το αδιέξοδο που μας οδηγούσε η αντίληψη ότι απ' τ, μια μεριά το ιεραρχημένο μοντέλο ήταν απαραίτητο για την καλή έκβαση της θεραπείας, από την άλλη μεριά είχαμε πάρα πολλές πιφυλάξεις για τον τύπο ανθρώπου που θα δημιουργούσε.

Απλή αυτή η προβληματική με οδήγησε στην εκπόνηση ενός μοντέλου θεραπείας συνδυασμού δημοκρατικής και ιεραρχημένης θεραπευτικής κοινότητας, που δεν ξέρω αν έχει εφαρμοστεί σε άλλο μέρος του κόσμου.

Το μοντέλο αυτό Θεραπευτικής Κοινότητας, δεν συνδυάζουμε μόνο την ιεραρχημένη με τη δημοκρατική κοινότητα, αλλά ενσωματώνουμε τη φύση της κοινωνικής επανένταξης στη θεραπευτική Κοινότητα. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή, η Θεραπευτική Κοινότητα αρχίζει για όλους τους πελάτες σαν μια κλασσική ιεραρχημένη θεραπευτική Κοινότητα, που βρίσκεται πολύ κοντά στα Ολλανδικά μοντέλα. Στο διάστημα των εννέα πενήντα ημερών που θα διαρκεί η παραμονή των πελατών μας στο ιεραρχημένο μοντέλο, στόχοι είναι: Η κατάρριψη της εικόνας, η ειλικρινής και άμεση έκφραση των συναισθημάτων, η έντονη αντιπαράθεση σε κάθε λανθασμένη συμπεριφορά και η εκμάθηση εκ νέου του κοινωνικού βίου.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται μέσα από ένα αυστηρά ακολουθούμενο πενήνταήμερο πρόγραμμα, μέσα από ENCOUNTERS, GROUP αυτογνωσίας, διορισμούς και αναθέσεις. Όταν γύρω στον 9ο μήνα συμφωνήσουμε ότι ο πελάτης έχει προχωρήσει στη θεραπεία του αρκετά, τότε τον βγάζουμε από τη στρουκτούρα, θα τον κάνουμε μέλος ενός συνεταιρισμού που πρόκειται να ιδρύσουμε, θα εργάζεται στο συνεταιρισμό αυτό σε βάση καθημερινή 6-7 ώρες, και

θα αναλάβει συνδράμοντας το προσωπικό στο έργο του θεραπευτικούς ρόλους, δηλαδή συμμετοχή στις διαδικασίες του TEAM, LEADER σε ΕΚΚΟΙΝΩΝΤΕΣ κ.ά. Με την είσοδό του δηλαδή στο δημοκρατικό μοντέλο πρώτα απ'όλα αποκτά μια υπεύθυνη συμμετοχή στις αποφάσεις που αφορούν τον ίδιο, δεύτερο γίνεται μέλος του συνεταιρισμού με ίσα δικαιώματα απέναντι στους άλλους, ενώ παράλληλα συμμετέχει σε θεραπευτικές διαδικασίες, GROUP THERAPIE που αφορούν τον ίδιο και που είναι περισσότερο ψυχοδυναμικού προσανατολισμού. Τα γκρουπ αυτά οφείλουν να είναι λιγότερο αντιπαραθετικά και περισσότερο ερμηνευτικά. Εφόσον όλα προχωρούν ομαλά, το μέλος προτρέπεται μετά από ένα διάστημα 4-5 μηνών να μην εργάζεται πλέον μέσα στην Κοινότητα αλλά σε θέσεις εργασίας που θα εξασφαλίσει ο συνεταιρισμός μας στην πόλη. Συνεχίζει όμως μετά την επιστροφή του από την εργασία του να συμμετέχει στις θεραπευτικές διαδικασίες και στο πρόγραμμα που θα υπάρχει για τη δημοκρατική θεραπευτική Κοινότητα. Σ' αυτή τη φάση παραμένει περίπου 4-5 μήνες, μόλις τελειώσει και αυτή τη φάση, τότε πλέον προτρέπεται να μετοικήσει στην πόλη, όπου ήδη από πριν υπάρχει η θέση εργασίας στην οποία εργαζόταν. Και όλο αυτό το διάστημα βέβαια συνεχίζει να είναι ένα μέλος του συνεταιρισμού, ενός συνεταιρισμού που θα προσπαθήσουμε όσο το δυνατό περισσότερο να διοικείται με δημοκρατικές διαδικασίες. Συνοφίζοντας, το μέλος της Κοινότητας από τη στιγμή που τελειώσει τη συμμετοχή του στην ιεραρχημένη θεραπευτική Κοινότητα, γύρω όπως είπαμε στον 9ο μήνα, γίνεται μέλος του συνεταιρισμού και παράλληλα ζει και εργάζεται κανονικά μέσα στην Κοινότητα. Σε μια δεύτερη φάση ενώ συνεχίζει και ζει μέσα στην Κοινότητα, εργάζεται σε θέση εργασίας που ο συνεταιρισμός έχει αναπτύξει στην πόλη, και τέλος σε μια τρίτη φάση εργάζεται έξω στην πόλη και παράλληλα διαμένει έξω στην πόλη. Μ' αυτόν τον τρόπο πιστεύουμε ότι υπάρχει μια ομαλή μετάπτωση από τη φάση της θεραπευτικής Κοινότητας στη φάση της κοινωνικής επανένταξης. Επειδή όμως ένας τέτοιος συνεταιρισμός όπως ακριβώς τον περιγράψαμε, θα μπορούσε να λειτουργήσει σαν γκέτο πρώην τοξικομανών, σκεφτόμαστε στο σκέλος του συνεταιρισμού που θα βρίσκεται έξω από τη θεραπευτική Κοινότητα, 50% του προσωπικού να μην είναι πρώην τοξικομανείς αλλά επιλεγμένα άτομα ανάμεσα σ' αυτούς που

αναζητούν μια θέση εργασίας. Προϋπόθεση της πρόσληψης τέτοιων ατόμων θα είναι σύμφωνα πάντα με την πρόταση, η αποδοχή ενός εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας που ανάμεσα στα άλλα θα προβλέπει την τακτική επεξεργασία των τριβών που δημιουργούνται στο χώρο εργασίας μέσω των SENSITIVITY και EMPLOYER. Η φιλοδοξία μας είναι ο συνεταιρισμός αυτός να μη λειτουργεί απλά σαν μια εμπορική επιχείρηση, αλλά παράλληλα σαν ένα θεραπευτικό πλαίσιο. Για τη δημιουργία του συνεταιρισμού μας έχουμε ήδη την κατ' αρχήν υπόσχεση βοήθειας από το Υπουργείο Εργασίας. Παρόλα αυτά, για την πραγμάτωση των σχεδίων μας, θα πρέπει να επεξεργαστούμε μια σειρά από οργανωτικές λεπτομέρειες και να επιλύσουμε πάρα πολλά δύσκολα προβλήματα. Μια σχηματική παράσταση του σχεδιαζόμενου τρόπου λειτουργίας της θεραπευτικής μας Κοινότητας, βλέπετε στον πίνακα που ακολουθεί.

Δρ. ΦΟΙΒΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΔΗΣ
Επιστημονικός Υπεύθυνος
του προγράμματος

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ - ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣΒ Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1. Κ. ΓΡΙΒΑ. ΑΠΟΔΙΟΠΟΜΠΑΙΟΣ ΤΡΑΓΟΣ, ΕΚΔ. ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ - ΠΑΙΔΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ 1984.
2. Ν. ΜΑΝΟΥ, ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ: UNIVERSITY STUDIO PRESS, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1988.
3. ΔΡ. Χ. Ν. ΜΟΣΧΙΔΗΣ, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, ΕΚΔ. ΠΕΡΓΑΜΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1985.
4. Ν. ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΜΑΡΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑ, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, ΕΚΔ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ - ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ, ΑΘΗΝΑ 1988.
5. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ : Η ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ (ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ) L.I.A. ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΕΚΔ. Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ - ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ, ΑΘΗΝΑ 1991.
6. Η. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΕΚΔ. ΚΕΔΡΑ, ΑΘΗΝΑ 1991.
7. ΔΡ. Ν. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Λ.Η. ΖΑΧΟΣ, ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΕΚΔ. ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΑΘΗΝΑ 1985.
8. Τ. ΤΖΑΦΗ, Ρ. ΠΗΤΕΡΣΟΝ, Ρ. ΧΟΝΤΣΟΝ, ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, ΤΣΙΓΑΡΟ - ΑΛΚΟΟΛ, ΕΚΔ. Α. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ, ΑΘΗΝΑ 1982.
9. Δ. Γ. ΤΣΑΟΥΣΗ, Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΕΚΔ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - GUTENBERG.
10. Π. ΧΑΡΤΟΚΟΛΛΗ, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ, ΕΚΔ. ΘΕΜΕΛΙΟ, ΑΘΗΝΑ 1989.

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ - ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣΑ Ρ Θ Ρ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 24.7.91, ΑΡΘΡΟ : ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ, ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΡΙΒΑ.
2. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 23.7.91, ΑΡΘΡΟ : ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, Ο ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΡΙΒΑ.
3. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "Η ΠΡΩΤΗ" 15.1.90, ΑΡΘΡΟ : ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ... "ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΟΜΟΣ ΠΛΑΣΙΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ", ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. ΔΟΥΚΑΚΗ.
4. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 16.11.90, ΑΡΘΡΟ : "ΤΙ ΟΔΗΓΕΙ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΣΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ" ΤΩΝ ΜΑΡΙΑ ΔΕΔΕ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΟΥ.
5. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 22.11.90, ΑΡΘΡΟ : "Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ" ΤΟΥ ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΡΙΒΑ.
6. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 8.12.90, ΑΡΘΡΟ : "ΚΙ ΑΝ ΗΤΑΝ ΡΟΚ" ΤΟΥ Γ. ΒΙΔΑΛΗ.
7. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 23.11.90, ΑΡΘΡΟ : "ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΦΟΡΟΥΜ ΣΤΟ ΖΑΠΕΙΟ ΤΗΣ Ν. ΒΑΓΕΝΑ/
8. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 24.11.90, ΑΡΘΡΟ : "ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ Ή ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ" ΤΟΥ F. CAVALLERO, ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ Χ (ΝΑΝΤΕΡ).
9. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "Η ΠΡΩΤΗ" 20.11.90, ΑΡΘΡΟ : "ΞΕΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ Η ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ" ΤΟΥ Μ. ΑΓΡΟΛΑΜΠΟΥ.
10. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 28.12.89, ΑΡΘΡΟ : "ΑΝ ΠΑΡΕΧΟΤΑΝ ΔΩΡΕΑΝ ΗΡΩΙΝΗ ΑΠΟ ΜΕΡΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ" ΤΟΥ Α. ΒΑΚΟΝΤΙΟΥ, ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΥ.
11. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" 6.12.91, ΑΡΘΡΟ : "ΕΟΚ ΚΑΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ" ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΗΛΗ : ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ.

12. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "Η ΠΡΩΤΗ" 20.2.83, ΑΡΘΡΟ : "Η ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΕΤΥΧΕ ΠΑΤΑΓΩΔΩΣ" ΤΟΥ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ.
13. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ", 5.3.90, ΑΡΘΡΟ : "ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, ΚΡΑΤΟΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΣ. ΠΟΙΟ ΕΛΕΓΧΕΙ ΠΟΙΟ :" ΤΟΥ Κ. ΛΟΓΟΒΕΤΗ, ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ - ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ/
14. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ", 25.11.91, ΑΡΘΡΟ "ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ. Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΚΛΗΡΩΝ", ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΗΛΗ "Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ".
15. ΔΡ. Θ. ΖΑΦΕΙΡΙΔΗΣ , ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΟ 1ο ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΩΝ, ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΘΑΚΗ, ΜΟΝΟΧΟ 30.8.84 ως 2.4.84.

